

MAHPUS HAKLARI EL KİTABI

TCPS Kitaplığı 1

Mahpus Hakları El Kitabı
Hazırlayanlar: Av. Serdar Taptı, Av. Hadice Korkut, Av. Cansu Şekerci,
Av. Başak Ekinci, Mustafa Eren

Editör: Av. Cansu Şekerci
Kapak ve Sayfa Tasarım: Tayfun Koç
ISBN 978-605-80724-4-2
Baskı: Temmuz 2020

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği
Adres: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi, Billurcu Sokak,
No:5 Daire:2 Beyoğlu / İstanbul
Telefon: 0212 293 69 82
e-posta: info@cisst.org.tr

Bu kitap satılamaz ve ticari amaçla kullanılamaz.

Baskı ve Cilt
Baskı ve cilt: Ritüel Tasarım & Tanıtım

CİSST
CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
GİRİŞ	9
A - KURUMA GELİŞ VE KABUL İŞLEMLERİ	
Arama.....	11
Eşya Araması	12
Formlar ve Parmak İzi	13
Kabul Odası ve Görüşmeler	14
Kabul Sırasında Hakların	14
Geçici Oda	15
Tutuklama Kararına İtiraz ve Adli Kontrol Talebinde Bulunmak	17
Güvence (Kefalet) ile Tahliye Talebinde Bulunmak	21
B – HAKLAR	
1. Avukat ve Noterle Görüşme Hakkı	23
2. Ziyaretçi Kabul Hakkı	28
Tutuklulara Ziyaret Sınırlaması	30
Ağırlaştırılmış Müebbet Hükümlüsü Mahpuslar İçin Ziyaret Hakkı	31
Yabancı Uyruklu Mahpusların Ziyaret Hakkı	32
3. Telefon ile Haberleşme Hakkı	34
4. Radyo, Televizyon Yayınlarından Yararlanma Hakkı	40
5. Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı	43
Disiplin cezası nedeniyle iletişimden men	45
Para havale edilmesi	47
6. Oda ve Eklentilerinde Bulundurulabilecek Kişisel Eşyalar	48
Gıda maddeleri ve kullanılacak mutfak malzemeleri	48
Giyim eşyaları	50

Sürelili veya süresiz yayınlar ile kitaplar	50
Elektrikli eşyalar	51
Müzik aletleri	52
Dini ihtiyaçlar	52
Sağlık malzemeleri	52
Temizlik malzemeleri	52
El işi faaliyetleri	53
Bulundurulabilecek hayvanlar	54
Bulundurulabilecek diğer eşyalar	54
Açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde bulunacak eşyalar	55
7. Dışarıdan Gönderilen Hediye kabul Etme Hakkı	56
8. Sağlığa Erişim Hakkı	58
Hapse giriş ve ilk muayene	59
Hapiste sağlık hizmeti	60
Sağlık Servisi	61
Revirde Muayene ve Tedavi	64
Hastaneye Sevk	65
Hastanelerde "Hükümlü Koşu ve Servisi"	67
Hastanede Refakatçin Olabilir	67
Muayene ve Tedavi Esnasında Hasta Mahrumiyeti Hakkın	68
Hastanelerde Ziyahet Hakkın	69
Hapishanelerde Sağlık Denetimi	69
Sağlık Giderleri	71
Hamile kadın mahpusların doğum işlemleri	71
Hapis cezasının hastalık nedeniyle ertelenmesi	72
Senin İsteminle İnfazın Ertelenmesi	74
Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazı	75
Hücreye Koyma Disiplin Cezası Sırasında Muayene Edilirsin	75
Nakil Öncesinde Muayene Edilirsin	76
Verilen Yiyecek ve İçecekleri Reddetme	76
9. Öğrenim Hakkı	78
Yetişkin 1. ve 2. Kademe Eğitimi Başarı Kursları	80
Açık Öğretim Ortaokulu	80
Açık Öğretim Lisesi	82
Açık Öğretim Fakültesi	82
Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ve	
Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Yapılan Sınavlar	84
Yüksek Öğretime Devam Etmek	84

10. Kütüphane ve Kitaplardan Yararlanma Hakkı	90
11. Süreli ve Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı	93
12. Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı	96
Yabancı Mahpusların Din Görevlilerince Ziyareti	97
13. Oy Kullanma Hakkı	99
14. Mazeret İzni Hakkı	101
Mazeret İzni	101
Cenazeye katılma izni	104
Hastalık nedeniyle mazeret izni	105
Özel İzin	107
İş Arama İzni	108
İzinden Dönmezsen veya Geç Dönersen Ne Olur?	108
İzin Süresince Uyman İstenen Kurallar	109
15. Hapishane Dışında Etkinliklere Katılma Hakkı	110
C - KANUN YOLLARINA BAŞVURMA	111
1. İnfaz Hâkimliği'ne Başvuru	112
2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne Başvuru	117
3. Anayasa Mahkemesi'ne Başvuru	120
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Başvuru	131
5. Kamu Denetçiliği Kurumu	158
D - HAKLARIN İHLAL EDİLDİĞİNDE BAŞVURABİLECEĞİN KURUMLAR	161
SONSÖZ	165

ÖNSÖZ

Hapsetmenin, başlıca ceza infaz yöntemi olarak varlığını koruduğu ve mahpus sayısının her yıl arttığı Türkiye’de hapisanelerin insan hakları ve uluslararası standartlar ile olabildiğince uyumlu hale getirilmesi politika yapımcıların, idarecilerin, STÖ’lerin, ilgili meslek örgütlerinin ve üniversiteler de dahil olmak üzere hapisanelerle temas eden, edebilecek tüm kurum ve kuruluşların sorumluluğundadır.

Hapisanelerin uluslararası standartlar ve insan hakları ile olabildiğince uyumlu hale getirilmesinin en önemli yöntemlerinden biri de mahpusları kendi hakları konusunda bilgilendirmektir. Elinizdeki kitap bunu amaçlamaktadır.

Bu çalışmayla, mahpusların

Haklarının neler olduğunu

Hakları ihlal edildiğinde yasal olarak nereye, nasıl başvuracağını

Hak ihlallerine karşı iletişime geçebileceği bazı STÖ’lerin isim ve adreslerini öğrenmesi amaçlanmaktadır

CİSST Hukuk Alanı Çalışma Grubu

GİRİŞ

Avrupa Cezaevi Kuralları'nın birinci maddesinde “Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılmalıdır” denilmektedir. Birleşmiş Milletler'in “Herhangi Bir Şekilde Tutuklanan veya Hapsedilen Tüm Kişilerin Korunması Hakkında İlkeler Bütünü”, “Mahpuslara Muamele ile İlgili Standart Asgari Kurallar” ve “Mahpuslara Muamele ile İlgili Temel İlkeler” adlı belgelerinde de mahpuslara “insan haklarının gerektirdiği gibi” davranılması yönünde ifadeler vardır. Örneğin, Standart Asgari Kurallar'ın 60. maddesinin ilk fıkrasında “Kurumun uyguladığı rejim, mahpusların sorumluluğunu azaltmadan veya insan onuruna gösterilen saygıyı düşürmeden, hapis hane yaşamı ile özgür yaşam arasındaki farkı asgariye indirmeye çalışır” denilmektedir. Türkiye’de hapisanelere ilişkin temel kanun olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un (CGTİHK) 2. Maddesinde ise, “Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz,” ifadeleri yer alır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı Ceza İnfaz Kurumu Yönetimi El Kitabı'nda ise, “Hapis cezası sadece özgürlükten yoksun bırakmayı içerir, hapsedme koşulları asla ek bir cezalandırma olarak kullanılmamalıdır”, “Özgürlüklerinden mahrum edilen bütün insanlara, her zaman, insanlık onuruna uygun bir şekilde ve insan olmalarından kaynaklanan onura saygı gösterilerek davranılmalıdır,” sözleri geçer.

Görüldüğü gibi hem uluslararası mevzuat hem de Türkiye'nin ulusal mevzuatına göre hapis cezası sadece ve sadece hapsedilen kişiyi özgürlüğünden

yoksun bırakmak anlamına gelmektedir; hapsedilen kişiye hiçbir şekilde “zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda” bulunulamaz; mahpuslara insanlık onuruna aykırı davranılamaz.

Yani hapsedilmiş olman, haklarının elinden alındığı ve sana insan onuruna aykırı davranılabileceği anlamına gelmemektedir.

Bu nedenle,

Eğer, tutulduğun hapishanede insanlık onuruna aykırı bir davranışla karşılaştığını düşünüyorsan buna karşı çıkmak yasal hakkındır.

Bu el kitabında hapishanede olsan dahi var olan temel haklarının neler olduğu ve bu haklarını kullanmak, korumak için hangi kurum ve kuruluşlara nasıl başvuracağını anlatılacaktır.

Hakların konusunda daha ayrıntılı bilgi almak için kitabın sonunda yer alan insan hakları kurumlarına mektup yazabilir ve hapishane idaresine başvuru yapabilirsin.

A - KURUMA GELİŞ VE KABUL İŞLEMLERİ

İlgili Mevzuat

5725 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (İnfaz Kanunu) 20, 21, 23. maddeleri,

Ceza ve İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik(İnfaz Yönetmeliği)34, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62. maddeleri

Polis veya jandarma eşliğinde hapishaneye ilk getirildiğinde, hapisane personeli tarafından evrakların incelendikten sonra arama odasına alınır, üstün ve yanındaki eşyalar aramadan geçirilir.

Arama

Hapishanelerde aramalar İnfaz Yönetmeliği madde 55/4 gereğince yapılır, “Hükümlüler hakkında üst ve eşya araması yapıldıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılır;” düzenlemesi gereği üst araman yapılır. Ayrıca arama İnfaz Yönetmeliği madde 34’e dayanılarak üst araman, çıplak arama olarak yapılabilir. Çıplak arama kararını ancak kurumun en üst amiri verebilir. Çıplak arama yapılabilmesi için “üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin” bulunmalıdır. Çıplak arama gerekçelerinin sana da bildirilmesi gerekmektedir. Çıplak arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlâl etmeyecek şe-

kilde ve kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak aynı cinsiyetten güvenlik ve gözetim görevlileri tarafından, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilmelidir. Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenin alt kısmındaki giysiler, üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Çıplak arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir. Ayrıca bu arama sırasında üzerinden çıkan giysilerin de mutlaka aranmalıdır. Bunun dışında kişinin beden çukurlarında arama yapılması durumunda bu işlemden önce “beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması” hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın “kendisi tarafından çıkartılması istenir”, aksi hâlde “bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği” ihtar edilmek zorundadır. Beden çukurlarında arama, sadece hapishane doktoru tarafından yapılabilir.

Çıplak aramaya karşı çıkman halinde hapishane personeli arama yapmak için zor kullanılabilir ancak bu, aramayı gerçekleştirmek için başvurulabilecek bir yöntemdir. Bunu aşan bir zor kullanma, kötü muamele olacaktır.

Yapılan aramanın insan onuruna aykırı olduğunu, haksız olarak uygulandığını, yasal düzenlemelere aykırı olduğunu veya haklı ve makul şüphe gerekçesine dayanmadan yapıldığını düşünüyorsan hapishane idaresinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet Savcılığı’na veya İnfaz Hâkimliği’ne soruşturma açılması için başvurabilir, insan haklarıyla ilgili sivil toplum örgütlerine yaşadıklarını anlatan bilgilendirici mektuplar yazabilirsin.

Eşya Araması

Üst aramanın ardından eşyaların aranır. Eşyalarının senin de görebileceğin şekilde aranması gerekmektedir. Hapishanelerde bulundurulması yasak olmayan eşyaların sana geri verilir, yasak olduğu belirtilen eşyalarinsa İnfaz Yönetmeliği madde 59 gereğince yıkanıp temizlendikten sonra paketlenip

ambar memuruna teslim edilir. Ambar memuru bu eşyaları kaydeder ve bu kayıt makbuzunun bir örneği de sana verilir

Emanet eşya deposuna alınan eşyalarının ziyaretçine verilmesini talep edebilirsin. Bunun için hapishane idaresine bir dilekçe yazmalısın. Eğer böyle bir başvuru yapmazsan bu eşyaların tahliye olduğunda sana iade edilmek üzere saklanır.

Eğer üzerinde para veya değerli eşyalar varsa hapishanelerde üzerinde para bulundurman yasak olduğundan bu para senden alınacak ve senin adına emanet para hesabına yatırılacaktır.(İnfaz Yönetmeliği madde 61)

Emanet para hesabına alınan paran, faiz geliri elde edilmek üzere hapishane idaresi tarafından işletilir. Hapishaneye giriş esnasında kayıt işlemlerin yapılırken senden, faiz gelirini hapishane idaresine bırakmak istediğine dair bir belge imzalaman istenebilir. Bu belgeyi imzalamak ve böylece faiz gelirini hapishane idaresine bırakmak zorunda değilsin. Faiz gelirini hapishane idaresine bırakmama hakkına sahipsin.

Yanında değerli bilezik, kolye gibi ziynet eşyası yada değerli eşyalar varsa hapishane idaresi tarafından tutanakla tespit edilir, bir zarfa konup mühürlenir ve hapishanede bir kasada saklanmak üzere alınır. Bu işlem, sende hazır bulunduğun bir ortamda yapılır.Bu eşyalar tutanağa yazılır.Sen ve hapishane idaresindeki görevliler tarafından imzalanan bu makbuzlardan biri sana verilir, bu eşyalarında ziyaretçilerine verilmesini talep edebilirsiniz. (İnfaz Yönetmeliği madde 60)

Formlar ve Parmak İzi

Arama işlemlerinin ardından eşkâl formunun doldurulması, parmak ve avuç içi izinin alınması, fotoğrafının çekilmesi, kan grubunun belirlenmesi ile kurum kimliğinin hazırlanması ve bilgilerinin UYAP sistemine girilerek dosya numarasının alınması işlemleri için “mahkûm kabul” kısmına alınırsın.

Kabul Odası ve Görüşmeler

Kayıt işlemlerinin ardından tutulacağın koğuş veya odaya götürülmeden önce “kabul odasına” alınırsın. Hapishane idaresi, seni kabul odasında en fazla 3 gün tutabilir. Burada tutulduğun süre içerisinde hapishane doktoru, öğretmen, atölye şefi ve “Psiko-Sosyal Yardım Servisi” personeli (psikolog, sosyolog veya sosyal çalışmacı) ile görüştürülürsün.

Doktorla görüşmen esnasında herhangi bir rahatsızlığın veya kullanman gereken ilaç varsa bunları doktora söylemeli ve hastaneye sevk edilmeyi, ilaçların sana temin edilmesini talep etmelisin.

Öğretmen ile görüşmen esnasında eğer öğrenciysen ve öğrenimine devam etmek istiyorsan veya bir sınava girmeyi talep ediyorsan bunları öğretmene bildirmeli ve gerekli işlemlerin yerine getirilmesini belirtmelisin.

Psikolog, sosyolog veya sosyal çalışmacı ve öğretmen ile yapacağın görüşmeler sırasında bu personelin elde edeceği bilgiler hapishane idaresinin senin hakkında bir form oluşturmasında ve yerleştirileceğin yerin belirlenmesinde kullanılacaktır.

Kabul odasından kalacağın oda yada koğuşa geçmeden önce İnfaz Yönetmeliği madde 55/4-f “Her hükümlünün odaya gönderilmeden önce yıkanması sağlanır” düzenlemesi gereğince yıkanman istenecektir. Eğer yanında yıkanmak için gerekli şeyler yoksa ve sen bunları temin edemiyorsan hapishane idaresinden bunların sana sağlanmasını talep etme hakkın bulunmaktadır. Yasa yıkanma zorunluluğu getirdiğinden ihtiyaç duyduğun şeyleri temin etmek hapishane idaresinin sorumluluğunda olacaktır.

Kabul Sırasında Hakların

a. Hapishaneye getirildiğini ailene bildirme hakkın var. Sadece hapishaneye ilk getirildiğinde değil, başka bir hapishaneye naklinde veya hastaneye yatırılman halinde de bildirimde bulunma hakkın var. Ailen veya bildirilmesini istediğin kişileri dilekçe ile yada sözlü olarak belirtmelisin.

b. Yabancı uyruklu bir mahpusun sanavatandaşı olduğun devletin diplomatik temsilcilik veya konsolosluğuna durumun bildirilmesini isteyip istemediği sorulur. Eğer bildirilmesini istemiyorsan bir tutanak düzenlenerek bu durum tespit edilir ve bildirim yapılmaz. Vatandaşı olduğun ülkenin Türkiye’de yerleşik diplomatik temsilcilik veya konsolosluğunun bulunmaması hâlinde istersen durum Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla Dışişleri Bakanlığı’na bildirilir. (İnfaz Yönetmeliği madde 56)

c. Hapishanede tutulduğun süre içinde, akrabaların dışında senin belirleyeceğin üç arkadaşın seni ziyaret edebilir. Bunun için hapishaneye getirildikten sonra 60 gün içinde bu üç kişinin adı, soyadı ve eğer biliyorsan adreslerini hapishane idaresine bildirmelisin. Kanunen hapishane idaresinin bu üç kişi hakkında “ziyarete bulunmalarında sakınca bulunup bulunmadığı konusunda” kolluk kuvvetleri tarafından araştırma yapılmasını isteme hakkı vardır. Hapishane idaresinin onaylaması halinde bu üç kişi seni ziyaret edebilir. Eğer hapishane idaresi, istediğin ziyaretçilere izin vermezse yeni ziyaretçi isimleri bildirebilirsin. Bu ziyaretçiler ölüm, ağır hastalık, doğal afet, hükümlü ve tutukluların nakli ya da ziyaretçinin ziyaret olanağını ortadan kaldıracak yerleşim yeri değişikliği gibi zorunlu haller dışında değiştirilemez. Bu nedenle bu üç kişiyi belirlerken dikkatli olmalısın.

d. Can güvenliğinin için aynı odada kalmak istemediğin hasımların varsa bunu hapishaneye giriş işlemlerinin yapılırken hapishane personeline söylemeli ve ayrı bir odada tutulmayı talep etmelisin. Ayrıca İnfaz Yönetmeliği madde 57 /1-d “Cinsel yönelimi farklı hükümlülerin diğerlerinden ayrı odalarda kalmaları sağlanır” düzenlemesine dayanarak cinsel yönelimin nedeniyle ayrı odada tutulmayı talep edebilirsin.

Geçici Oda

Kayıt ve kabul işlemlerinin ardından, tutulacağın asıl oda belirlenene kadar bir süre geçici odaya alınabilirsin. İnfaz Kanunu madde 23’e göre eğer hapishanenin olanakları el veriyorsa bu geçici oda tek kişilik olmak zorundadır. Hapishanede bulunan “İdare ve Gözlem Kurulu”, bu geçici oda-

da bulunduğun süre içinde senin kalacağın odayı belirler. İnfaz Kanunu madde 23/1-e fıkrası gereğince gözlem süresi 60 günü geçemez. 60 gün içerisinde, tutulacağın asıl oda veya koğuşa gönderilmek zorundasın.

Tutulacağın geçici odada yatak bulunmak zorundadır. Hapishane idaresi bu odaya konulduğun gün sana yatabilmen için yastık, battaniye, nevresim takımı vermek zorundadır.

İhtiyaçlar

Odanda banyo yapabileceğin, giysilerini temizleriyle değiştirebileceğin, tıraş olabileceğin koşullar sağlanmak zorundadır. Eğer yanında temiz çamaşır, giysi veya temizlik malzemesi yoksa bu ihtiyaçlarını hapishane idaresinden talep edebilirsin. Hapishane idaresinin bu ihtiyaçlarını karşılamak için yasal yükümlülüğü bulunmamasına rağmen, ihtiyaçlarının karşılanması için girişimlerde bulunması olasıdır.

Hapishaneye alındıktan sonra Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından sana bir müddetname yada süre belgesi düzenlenerek tebliğ edilir. Bu belgede;

- a) Kimlik, tebligat ve iletişim bilgileri,
- b) İnfaz defteri numarası,
- c) Kuruma alındığın tarih,
- ç) Tutuklulukta veya gözaltında geçirdiğin süre,
- d) Ceza süren, hakederek ve koşullu salıverileceğin tarih,
- e) Cezanın hangi hükme ilişkin olduğu, belirtilir. Bu belgeyi ihtiyaç duyduğun her zaman dilekçe ile hapishane idaresinden sen de yazılı olarak talep edebilirsin.

Tutuklama Kararına İtiraz ve Adli Kontrol Talebinde Bulunmak

Hakkında tutuklama kararı verildikten ve sana bu karar iletildikten sonra 7 gün içinde tutuklama kararına itiraz edebilirsin. Bu itirazı avukatın yapabileceği gibi sen de yapabilirsin.

İtirazı sen yapmak istiyorsan tutuklama kararını veren sulh ceza hakimliğine bir dilekçe yazmalısın. Bu dilekçede tutuklama kararına itirazının nedenlerini kısa, net ve mümkünse maddeler halinde yazman gerekir.

İtiraz ettiğin Sulh Ceza Hakimliğine itirazını yerinde görürse kararını düzeltir. Bu düzeltme ya tahliye karar verilmesi ya da adli kontrol uygulanması şeklinde olabilir ancak itirazını yerinde görmezse en fazla üç gün içinde itirazını bir başka Sulh Ceza Hakimliğine yollamak zorundadır. Bu Sulh Ceza Hakimliği tarafından itirazın kabul edilirse tahliye edilirsin, itirazın kabul edilmezse tutukluluğun devam eder.

Hakkında tutuklama kararı verilmesinden sonraki ilk 7 günlük süre dışında da soruşturma (savcılık aşaması) ve kovuşturma (mahkeme aşaması) süreçlerinde her zaman tutuklama kararına itiraz etme hakkın vardır.

Tutuklamaya itiraz ederken itiraz nedenlerini belirtmenin yanı sıra tutuklu olarak yargılanmak yerine “adli kontrol” tedbirleri uygulanarak tahliye talebinde de bulunabilirsin. Adli kontrol, bir suç nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişinin tutuklanmak yerine yurtdışına çıkmasının yasaklanması, belirlenen yerlere belirli süreler içinde düzenli olarak baş-

vurması, bazı taşıtları kullanmaması, belirli yerlere gitmemesi, uyuşturucu veya alkol bağımlılığı varsa hastaneye yatması yada tedavi görmesi gibi bazı kontrol tedbirlerinin uygulanmasıdır. Sulh Ceza Hakimi yada yargılama sırasında mahkeme, senin talebin olmasa da kendiliğinden adli kontrol tedbirlerine karar verebilir.

CMK'nın 109. Maddesine göre Adli Kontrol aşağıdaki yükümlülükleri içermektedir:

- a. Yurt dışına çıkamamak.
- b. Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak.
- c. Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak.
- d. Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek.
- e. Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek.
- f. Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet Savcısı'nın isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak.
- g. Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adlî emanete teslim etmek.
- h. Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve öde-

me süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynî veya kişisel güvenceye bağlamak.

- i. Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adlî kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek.
- j. Konutunu terk etmemek.
- k. Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek.
- l. Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek.

Tutuklama kararına itiraz dilekçesine bir örnek

(Bu dilekçe örnek olarak hazırlanmıştır. Her kişi kendi koşullarına göre tutuklamaya itiraz nedenlerini belirtmelidir)

Eğer dosyanın soruşturma aşamasındaysa dilekçenin başlığında tutuklanma karar veren Sulh Ceza Hakimliği'nin, kovuşturma aşamasındaysa duruşmaların devam eden ceza mahkemesinin adını yazmalısınız.

... SULH CEZA HAKİMLİĞİNE

DOSYA NO : .../...

ADI SOYADI : ... (Halen ... Cezaevi'nde tutuklu.)

VEKİLİ :

KONU : ... Hakimliği'nin ...gün ve ... sayılı tutuklama kararına itirazım hakkındadır.

İTİRAZ NEDENLERİ:

1-) Sabit yerleşim yeri sahibi olduğum gibi oturduğum ev de kendime aittir. Ayrıca çalışmaktayım ve çalıştığım yer de sabittir. Hukuki yollara başvurarak kendimi savunmak istiyorum, davalara katılacağım kaçmam söz konusu değildir.

2-) Şu ana kadar herhangi bir suçla karışmadım ve sabıkasızım. Ailemle birlikte yaşıyorum.

3-) İsnat edilen suçla ilişkin olan bütün deliller toplanmış ve muhafaza altına alınmıştır. Delilleri karartma şüphesi bulunmamaktadır.

4-) Yargılamanın tutuklu olarak sürdürülmesi iş hayatımı ve ailemin yaşam koşullarını olumsuz etkileyecektir.

5-) Dosya içeriği, sabıkasız ve sabit ikametgâhlı oluşum göz önüne alındığında yargılamanın tutuklu olarak sürdürülmesi için bir neden yoktur.

HUKUKİ NEDENLER: 5271 sayılı kanunun 101. Maddesi ve ilgili yasal mevzuat.

SONUÇ VE İSTEM: ... Ceza Hakimliği'nin ...gün ve ... sorgu sayılı tutuklama kararına itirazımın kabulü ile hakimliğinizin hakkımda uygun göreceği adli kontrol tedbirleri ile tahliyeme karar verilmesini talep ederim. .../.../...

(İsim Soyisim)

(İmza)

Güvence (Kefalet) ile Tahliye Talebinde Bulunmak

İlgili Mevzuat:

CMK: 109 ve 113. Maddeler

Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği

Hakkında tutuklama kararı verilmesinin ardından kefaletle tahliye talebinde de bulunabilirsin. Bu durum, kanunda “Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak” olarak düzenlenmektedir. Bu konuda yatırılacak güvencenin miktarına ve bir defada hepsinin mi yoksa taksit taksit mi ödeneceğine Sulh Ceza Hakimliği karar verecektir. Bu talebi tutuklamaya itiraz talebinle birlikte yapabileceğin gibi ayrı bir talep olarak da yapabilirsin. Bunun için tutuklamaya itiraz dilekçende kefalet isteğini belirtmen ve sonuç ve istem bölümüne de “hakkımda CMK 109/h ve 133 maddeleri gereğince belirlenecek nakdi teminat karşılığı serbest bırakılmama” şeklinde belirtmen yeterli olacaktır. Yine tutukluluğunun ve yargılamanın her aşamasında bu talebi dile getirebilirsin. (Tutukluluğa itiraz dilekçeni yukarıdaki örnekteki gibi yazıp, sonunu aşağıdaki gibi düzenleyebilirsin)

SONUÇ VE İSTEM :

- 1-) ... Sulh Ceza Hakimliğinin 'nin ... gün ve ...sorgu sayılı tutuklama kararına itirazımın kabulünü ve hakkımda tahliye kararı verilmesine;
- 2-) Hakkımda adli kontrol uygulanması veya uygun görülürse, CMK 109/h ve 113 gereğince teminat belirlenmesine; bu teminat karşılığı serbest bırakılmama; Karar verilmesini talep ediyorum. .../.../...

(İsim Soyisim)

(İmza)

B – HAKLAR

1. Avukat ve Noterle Görüşme Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu madde 59

İnfaz Yönetmeliği madde 72

İster tutuklu istersen de hükümlü ol, avukatla görüşme hakkın vardır.

- Tutukluysan avukatların, vekaletname çıkartılmamış olsa da her zaman seninle görüşebilirler.
- Hükümlüysen vekaletnamen olmadan avukatla üç kere görüşme hakkın vardır. Vekaletnamen olmadan yaptığın üç görüşmenin ardından sadece vekalet verdiğin avukatlarla görüşebilirsin. Avukatla vekaletname olmadan üç kez görüşme hakkı, yeni bir hapisaneye nakil halinde her hapisane için yenisidensana tanınmak zorundadır.
- Bazı hallerde baro sana bir avukat atamak zorundadır: Yargılandığın dosyan için avukat tutamıyorsan, 18 yaşından küçüksen, sağır dilsizsen veya hakkında 5 sene ve üzeri bir ceza isteniyorsa mahkeme, senin için barodan bir avukat görevlendirilmesi için baroya yazı yazar.
- Sen de avukat tutacak maddi olanağın yoksa ve dışarıda takip etmek istediğin başka davaların varsa hapisanenin bulunduğu ilin barosuna mektup yazarak veya faks çekerek yardım talebinde bulunabilir, kendilerinden ayrıntılı bilgi talep veya yardım edebilirsin.

Vekaletname nasıl çıkartılır:

Tutukluysan vekalet vermek istediğin avukata noter veya noter katibi aracılığıyla vekaletnameyi kendin verirsin. Avukatla birlikte yada avukatın vekalet bilgilerini alarak noter tarafından hapisanede kendin vekaletname çıkarttırabilirsin. Her hapishaneye noter gelmektedir. Ayrıca eğer halletmen gereken mali işlerin varsa yine noter aracılığı ile güvendiğin kişilere bu işlerini halletmelerini sağlayacak yetkileri belirterek noterden özel yetkili vekaletname düzenlemesini isteyebilirsin. Noterin hangi günler geldiğini ve nasıl vekalet çıkartabileceğine dair ayrıntıları dilekçe ile hapishane idaresine de sorabilir ve öğrenebilirsin.

Hükümlüysen ve hakkında bir yıldan fazla hapis cezası verildiyse vesayet altına alındığından artık kendi adına avukat tutamaz ve diğer mali işlemlerini yapamazsın. Ancak vasin senin adına vekalet verebilir, vesayet altına alınmadan önce verdiği vekaletlerin tümü, -ister bir avukata olsun ister güvendiğin kişilere verdiği özel vekaletnameleri olsun- geçersiz sayılacağından vasinin yeniden avukat tutması gerekecektir.

Hakkındaki mahkeme kararı kesinleştiğinde artık hükümlü olarak kabul edilirsin. Bir yılı aşan bir hapis cezası aldıysan hapisane idaresi sana bir vasi atanması için bulunduğu yer Sulh Hukuk Mahkemesine bildirimde bulunmak zorundadır. Sen de hapisane idaresine vasi olarak atanmasını istediğin kişinin adını ve adresini bildirerek vasi atanması talebinde bulunabilirsin. Yine bulunduğu yer Sulh Hukuk Mahkemesine doğrudan başvurarak istediğin kişinin vasi atanmasını talep edebilirsiniz. Vasi, senin hakkında mali ve idari tüm işlemleri yapmaya yetkili olacağından ve yine seni hapisanede ziyaret etme hakkı bulunduğundan vasini seçerken çok dikkatli davranmalısın. Vasinin yaptığı işlemlerle ilgili bir sorun yaşarsan ya da vasilik görevlerini yasalara uygun yerine getirmediğini düşünürsen hemen Cumhuriyet Başsavcılığı ve kararı veren Sulh Hukuk Mahkemesine işlemin durdurulması için başvurabilirsin. Vasi atanmadan önce sana kimi vasi atamak istediğin sorulacaktır ve eğer sen bir vasi atamazsan sana

resen mahkeme tarafından bir vasi atanacaktır. Vasin ile ilgili tüm bilgilere hapisane idaresine vereceğin bir dilekçe ile ulaşabilirsin.

Avukat görüşleri nasıl yapılır?

- a. Konuşulanları başkalarının duyamayacağı ancak hapisane personelinin izleyebileceği koşullarda,
- b. Açık ziyaretlerde olduğu gibi bir masa etrafında yüz yüze,
- c. Tatil günleri dışında ve mesai saatleri içinde yapılır. Tutukluysan tatil günleri ve mesai saatleri dışında da görüşme yapabilirsin.
- d. Avukatlar, vekaletnameleri olsa dahi aynı anda birden fazla tutuklu veya hükümlüyle görüşemezler. Bu nedenle avukatınla görüşürken aynı dosyada olsanız dahi bir başka tutuklu veya hükümlü daha yanınızda olamaz.
- e. Hapisane idaresi tarafından sana verilen disiplin cezası ne olursa olsun avukat ile görüş hakkın elinden alınamaz. Hapisane idaresi avukatınla görüşmene sınırlama getiremez.

Avukatına gönderdiğin mektup ve fakslar denetime tabi değildir. İnfaz hâkimliği tarafından hakkında aksi yönde bir karar alınmadığı sürece avukatına gönderdiğin mektupların zarflarını hapisane personeli önünde kapatıp, ilgili hapisane görevlisine öyle teslim edebilirsin ve avukatın tarafından gönderilen mektuplar senin önünde açılıp fiziki kontrol yapıldıktan sonra okunmadan sana teslim edilmelidir. (Avukatına ve resmi makamlara gönderdiklerin hariç diğer mektuplarını mektup okuma komisyonu okuyacağından zarfını kapatmadan vermek zorundasın.)

Türk Ceza Kanunu 220. maddesinde ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun

ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve tâlimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, üç ay süreyle görüşmeler, teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, hükümlü ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla bir görevli, görüşmede hazır bulundurulabilir, hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalarailişkin tuttukları kayıtlara el konulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir.İnfaz hakimliği hükümlünün kurallara uyumunu, toplum veya ceza infaz kurumu bakımından arz ettiği tehlikeyi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki gelişimini değerlendirerek, kararda belirttiği süreyi üç aydan fazla olmamak üzere müteaddit defa uzatabileceği gibi kısaltılmasına veya sonlandırılmasına da karar verebilir.

Ayrıca İnfaz Yönetmeliği 76/4 maddesi (e) bendi uyarınca “5237 sayılı Kanunun 220’nci maddesinde ve aynı Kanunun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan hükümlülerin avukatları ile ilişkisinde avukatın savunmaya ilişkin olduğunu beyan ettiği belge ve dosyalar fiziki olarak aranabilir. Avukatların hükümlü ile kurumda yapmış olduğu görüşme sırasında konuşmaları yansıtan ve bizzat avukat tarafından elle tutulan kayıtlar hakkında da bu bent hükümleri uygulanır.” Bu fiziki aramanın senin ve avukatının huzurunda yapılması gerekir.

Tutuklular hakkında bu madde hükümlerine göre karar vermeye soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında mahkeme yetkilidir.

İnfaz hakimliğinin bu kararlarına karşı ağır ceza mahkemesine itiraz hakkın bulunmaktadır.

Yabancı ülkelerde hakkında açılan soruşturma veya sürmekte olan davan varsa veya yabancı bir ülke veya uluslararası yargı mercilerine dava açmak istiyorsan (Türkiye vatandaşı veya yabancı uyruklu olsan da) yabancı uyruklu bir avukat tutabilirsin. Yabancı uyruklu bu avukatavekalet vermişsen Türkiyeli bir avukatla görüşür gibi, henüz vekalet vermediysen de Türkiye barolarına kayıtlı bir avukat eşliğinde görüşme yapma hakkına sahipsin.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuracaksan ya da başvurduysan (Türkiye vatandaşı veya yabancı uyruklu da olsan), bu konuda avukatlarla görüşebilmek için soruşturma, kovuşturma veya dava konusuyla ilgili belgelerin tercümesini hapisyanenin en üst amirine göstermek koşuluyla görüşebilirsin.

2. Ziyaretçi Kabul Hakkı

İlgili Mevzuat:

İnfaz Kanunu 83, 84, 85, 86, 114, 25 ve 38, 43, 48, 51. maddeleri
İnfaz Yönetmeliği 108. maddesi

Ziyaretçilerinle haftada bir kez olacak şekilde, üçü kapalı biri açık görüş olmak üzere ayda dört kez görüşme yapabilirsin.

Bu ziyaretler eğer yetişkinsen yarım saatten az, bir saatten fazla; eğer çocuk mahpusun bir saatten az üç saatten fazla olamaz. Açık hapishaneler ile çocuk eğitim evlerinde kalan mahpusların tüm ziyaretlerini açık görüş olarak yaptırılır.

Kapalı görüş, ziyaretçilerinle fiziki temasının önlendiği, konuşulanların hazır bulunan görevli tarafından işitilebilecek şekilde izlenebildiği, ziyaretçilerinle sadece yüz yüze gelip konuşabildiğin görüşlerdir. Açık görüş, ziyaretçilerine fiziksel olarak temas edebildiğin ancak konuşulanların hapisane görevlileri tarafından işitilebildiği ve izlenebildiği görüşmelerdir.

Görüş yapabileceğin kişiler: “belgelendirilmesi koşuluyla” eşin, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımların ile vasin veya kayıyımın tarafından ziyaret edilebilirsin. Yani; Eşin, anne-baban, büyükanne-büyükbaban, çocuğun, torunun, kardeşin, gelinin, damadın, kayınbiraderin, baldızın, yengen, enişten, kayınvalide-kayınpederin, kayınvalide-kayınpederinin anne-babası, eşinin başkasından olma çocuğu, büyükanne-büyükbabanın

anne-babaları, torununun çocuğu, kardeşinin çocuğu, amcan, halan, dayın, teyzen ve bunların eşleri ile eğer varsa vasin ve kayyımın.

Yukarıda sayılan akrabalarının haricinde hapishaneye getirildikten sonra 60 gün içinde açık kimlik ve adreslerini yazılı olarak bildirdiğin üç arkadaşınla görüşebilirsin. Bu arkadaşlarının isimlerini, ağır hastalık, ölüm gibi zorunlu durumlar haricinde değiştiremeyeceğin için dikkatli seçmen gerekmektedir. Başka bir hapishaneye nakil halinde yeniden yeni bir arkadaş görüş listesi vermen gerekmektedir ve istersen bu esnada görüş listesindeki isimleri değiştirme hakkına sahipsin.

Ziyaretçi görüş listesi için hapishane idaresinin sana yazılı bir bildirimde bulunması gerekir. Bu bildirim sana yazılı olarak tebliğ edildiği tarihten itibaren 60 gün içinde ziyaretçi görüş listesindeki kişilerin ad-soy ad ve adreslerini bildirmelisin. Bilgilerde yanlışlık varsa adres değişikliği yada ismin nüfusta farklı olması gibi sorunları çıksa da bunları 60 günlük süre geçtikten sonra da düzeltmen mümkün.

Çocuk bir mahpusun üç kişilik ziyaretçi listesindeki kişiler tarafından ziyaret edilebilmen için anne ve babanın veya yasal temsilcisinin onayı gerekir. İsmi yazdığın ziyaretçinin de çocuksa onun da anne ve babasının veya yasal temsilcisinin rızası aranır.

Ziyaretçi görüş listesindeki kişiler hakkında hapishane idaresi isterse soruşturma yapabilir. Eğer böyle bir soruşturma yapılırsa ancak bu soruşturma bittikten sonra o kişi seni ziyarete gelebilir. Eğer hapishane idaresi görüşçünü onaylamazsa bu kişinin yerine yeni bir görüşçü bildirmen için sana yeniden 60 günlük süre tanır (Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmesine Dair Yönetmelik madde 9). Hapishane idaresinin bu kararına karşı İnfaz Hakimliğine itiraz etme hakkın da bulunmaktadır.

Ayrıca aynı hapishanede ya da birden fazla hapishanenin bir arada bulunduğu yerleşkedeki diğer hapishanelerde mahpus bir akraban varsa ve aranızdaki akrabalık hapishanede seni ziyareteizin verecek yakınlıktaysa (yukarıda sayılan yakınlarından biriye) Cumhuriyet başsavcılığına görüş

için yazılı olarak başvuruda bulunabilirsiniz. Cumhuriyet başsavcılığı görüş izni verirse görüşebilirsiniz (Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmesine Dair Yönetmelik madde 9).

Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma ve hücreye koyma disiplin cezası kesinleşmiş olup da bu cezaları infaz edilmekte olan hükümlü ve tutuklular dışında kalan hükümlü ve tutuklular ziyaretçileri ile görüşebilir. Ancak bu mahpuslardan ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası infaz edilmekte olan mahpusların resmî ve yetkili merciler ile avukatları ve kanunî temsilcileriyle, hücreye koyma cezası infaz edilmekte olanların resmî ve yetkili merciler ve avukatlarıyla görüşmeleri engellenemez. Ayrıca çocuk bir mahpusun ve odaya kapatma disiplin cezası almış olsan dahi anne, baba, kardeşlerin, avukatın, resmî ve yetkili merciler ile yasal temsilcinle görüşmen engellenemez.

Ziyaretçilerin, belirlenen ziyaret günü ve saatleri dışındaki ziyaretleri ile hapisanede seni ziyaret etme hakkı olmayan kişilerin ziyaretlerine, makul sebep bulunması halinde Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebilir. Bu hüküm, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler hakkında uygulanmaz.

Tutuklulara Ziyaret Sınırlaması

Tutukluların ziyaret hakları soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından, dava açıldıktan sonra ise hâkim veya mahkeme kararıyla kısıtlanabilir. Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme, tutukluya ziyaret konusundaki kısıtlamanın yanı sıra mektup ve telefon haklarında da kısıtlama koyabilir.

Kanun, bu konudaki kısıtlamayı aşağıdaki gerekçeye bağlamaktadır:

“Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrara olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara...” kısıtlama getiri-

lebilir (İnfaz Kanunu madde 115). Eğer hakkında kısıtlama kararı verilen bir tutukluysan kısıtlamanın gerekçesini öğrenmeli ve bu gerekçeyi haklı bulmuyorsan kısıtlama kararı veren makama itiraz edebilirsin.

Ağırlaştırılmış Müebbet Hükümlüsü Mahpuslar İçin Ziyaret Hakkı

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların on beş günde bir kez olmak üzere biri açık, diğeri kapalı görüş biçiminde, ayda iki kez görüşme yapma hakkı bulunmaktadır.

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpuslar eşi, çocukları, torunları, torunlarının çocukları, annesi, babası, büyükannesi, büyükbabası, büyükkannesi ve büyükbabasının anne ve babaları, kardeşleri ve vasisi ile görüş yapabilir.

Diğer mahpuslardan farklı olarak ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpuslar, ziyaret günlerinden farklı günlerde savcılıktan izin alınarak yapılabilecek ziyaret haklarından yararlandırılmazlar.

Cezalar

“Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma” ve “hücreye koyma” disiplin cezaları almışsan ve bu cezaların devam ediyorsa ziyarete ıkarılmazsın.

Ancak, “ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma” cezan süresince resmi ve yetkili merciler ile avukatların ve kanuni temsilcilerinle “hücreye koyma” cezan süresince de resmi ve yetkili merciler ile avukatlarınla görüşme hakkın devam eder.

ocuk mahpuslar, “odaya kapatma” cezası almış olsalar dahi annesi, babası, kardeşleri, avukatı, resmi ve yetkili merciler ile yasal temsilcisiyle görüşme hakkı devam eder.

Hapishane idaresi ayrıca “kurum güvenliğinin korunması amacıyla alınan tedbirlere aykırı istek ve davranışları nedeniyle“ ziyaretçilerin görüşme hakkına engel koyabilir. Hükümlü ve Tutukluları Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik madde 5-ogereğinceziyaret ve görüşlerde kurallara uymayan heyet ve kişilerin ziyaret ve görüşmeleri sürdürmelerine derhal son verilir. Suç oluşturan davranışlar, kurum idaresince tutanakla tespit edilerek ilgili adli ve idarî makamlara bildirilir. Görüşme hakkına sahip özel kişilerin kurum güvenliğinin korunması amacıyla alınan tedbirlere aykırı istek ve davranışları nedeniyle görüşme hakları, ceza infaz kurumunun en üst amirince bir aydan bir yıla kadar kısıtlanabilir. Mevzuatın savunma hakkı çerçevesinde avukatlar bakımından getirdiği hükümler saklıdır. Ancak her halde ceza infaz kurumunun en üst amiri durumu tutanakla adli makama bildirir. Bu karara karşı infaz hakimliğine itiraz hakkın bulunmaktadır.

Yabancı Uyruklu Mahpusların Ziyaret Hakkı

Yabancı uyruklu mahpuslar da Türkiyeli mahpuslar gibi her hafta biri açık, üçü kapalı olmak üzere aydadört ziyaret hakkına sahiptir.

Yabancı uyruklu mahpuslar eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından ve ayrıca, kuruma kabullerinde, zorunlu haller dışında bir daha değiştirilmemek üzere ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından ziyaret edilebilirler ancak ziyaretçileri akraba olduklarını belgelemek zorundadır.

Yabancı adli mahpusların ziyaretçileri ya da doğrudan mahpusun kendisi mahpusun bulunduğu yerdeki Cumhuriyet başsavcılığına mahpusla ziyaretçinin akrabalık bağını gösteren bilgi ve belgelerle başvuruda bulunmalıdır. Bu başvurudan sonra ziyareti uygun görülen ziyaretçi için resimli bir ziyaret belgesi düzenlenir bu belgenin bir örneği mahpusun bulunduğu hapishaneye gönderilir. Bu “ziyaret belgesi” ile ziyaretçi önceden başvuru yapmak ve herhangi bir belge göstermek zorunda kalmadan doğrudan hapishaneye gelerek görüş hakkını kullanabilir.

Ayrıca ziyaret hakkı olmamasına rağmen yabancı uyruklu mahpusu ziyaret etmek isteyen Türkiye veya yabancı uyruklu kişilerin adli mahpuslar için Cumhuriyet başsavcılığına, siyasi veya örgütlü suçlara ilişkin ise Adalet Bakanlığı'na başvuru yapmaları halinde bu mercilerin gerekli görüp izin vermesiyle görüşme yapmaları mümkündür (Bu hak, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpuslar için uygulanmamaktadır.)

Yabancı uyruklu ziyaretçilere öncelikle açık görüş hakkı kullandırılır ve hapisane idaresince belirlenen ziyaret günleri dışında da ziyaret yaptırılabilir.

Yabancı uyruklu mahpuslar, vatandaşı olduğu ülkenin diplomatik temsilciliği görevlileri veya konsolosluk memurları ile görüşebilirler. Ayrıca bu kurumlar Türkiye'de diplomatik temsilciliği veya konsolosluk bulunmayıp da anlaşmalar gereği, yararlarını korudukları yabancı uyruklu kişileri de ziyaret hakkına sahiptir. Konsolosluk memurunun ziyareti, ancak mahpusun onayı ile gerçekleştirilebilir.

Yabancı temsilcilikler dışında Türkiye Cumhuriyeti'nin yetkili makamları tarafından faaliyetleri kabul edilmiş olan dinlerin resmî temsilcileri ve din adamları, bakanlığın izni ile yabancı uyruklu mahpusları ziyaret edebilir. Ancak bu ziyaretin ilgili mahpus tarafından da kabul edilmesi gerekir.

3. Telefon ile Haberleşme Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 66 ve 114. Maddeler ile 25, 51 ve 115. Maddeler
İnfaz Yönetmeliği 74. maddesi

Kapalı hapishanelerde tutulan bir mahpusun haftada bir kez, on dakikayı geçmemek üzere eşin, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımların ve vasin ile ücretisenin tarafından karşılanmak üzere ankesörlü telefonlarla görüşme hakkın var. Eğer açık hapishane veya eğitimevinde tutuluyorsan ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirsin (İnfaz Kanunu madde 66)

Telefonla görüşme hakkından yararlanabilmen için:

“Telefon Görüşme Formu” adı verilen bir formu idareden istemeli ve doldurmalısın. Bu formda telefon görüşmesi yapmak istediğin kişiler, bu kişilerle olan yakınlık derecen, telefon görüşmesi yapmak istediğin telefon numaraları (sabit telefon ya da cep telefonu, yurtiçi ya da yurtdışı numaraları olabilir) ve telefon görüşmesi yapacağın kişilerin açık adresleri sorulmaktadır.

DİKKAT! Bu forma yazmadığın kişilerle telefon görüşmesi yapamazsın.

Telefon görüşme formuna ek olarak senden aramak istediğin telefon numaralarının kime ait olduğunu gösteren bazı belgeler istenmektedir.

Bu belgeler şunlardır:

- Aramak istediğin telefon numarasının son döneme ait faturasının aslı,

- Fatura sahibinin nüfus müdürlüğünden alınan vukuatlı nüfus kayıt örneği,
- Fatura sahibinin nüfus cüzdanı fotokopisi,
- Fatura sahibine ait ikametgâh ilmühaberi,
- Sabit hatlı cep telefonları için son döneme ait fatura, kontrollü cep telefonları için abonelik sözleşmesi.

Bu belgeler, ziyaretçilerin tarafından ziyaret sırasında hapisane idaresine teslim edilebilir veya posta yoluyla gönderilebilir.

Eğer telefon görüşmesi yapmak istediğin kişiler ya da telefon numaraları değişmişse, hapisane idaresine değişiklik yapmak istediğini bildirmeli, yeni bir form almalı ve yeni bilgilerle doldurarak hapisane idaresine teslim etmelisin.

Yabancı uyruklu mahpuslar, görüşmek istedikleri kişilere ait telefon numaralarının kime ait olduğunu gösteren, yetkili makamlarca düzenlenmiş bir resmi evrakın Türkçe tercümesini hapisane idaresine teslim etmelidir. Bunu mahpusun kendisi de yapabilir, yasal temsilcisi ya da yakınları da posta yoluyla gönderebilir. Şüphe halinde hapisane idaresi, ilgili konsolosluk makamlarından bilgi isteyebilir.

Telefon görüşme formunu idareye teslim ettikten sonra haftalık olarak hapisane idaresinin sana vereceği “Telefon Görüşme Talep Formunu” doldurarak bu formda belirttiğin numarayla görüşme yapabilirsin.

Telefon görüşme talep formu, üç bölümden oluşmaktadır. Telefon görüşmesinin ardından, görüştüğünü belgelemek için telefon görüşme talep formunun son bölümünü imzalaman istenmektedir.

DİKKAT! Telefon görüşme talep formuna haftalık olarak yazacağın numara, telefon görüşme formuna yazdığın numaralardan biri olmak zorundadır. Telefon görüşme formuna yazmadığın bir numarayı aramazsın.

TELEFON GÖRÜŞME TALEP FORMU

... CEZA İNFAZ KURUMUNA

Bu haftaki telefonla konuşma hakkımı numaralı telefon aboneli olan..... / ile görüşerek kullanmak istiyorum. Gereğini arz ederim. .../.../20..

Adı ve Soyadı

İmza

İNFAZ VE KORUMA BAŞMEMURLUĞUNA

Hükümlü-Tutuklunun yukarıda belirtilen numarayla telefon görüşmesi yapmasına engel hali bulunmaktadır- bulunmamaktadır. .../...../20../...../20..

İnfaz Katibi veya Memuru 2. Müdür

Adı ve Soyadı Adı ve Soyadı

İmza İmza

İNFAZ BÜROSUNA

Hükümlü-Tutuklusaatleri arasında yukarıda belirtilen akrabası iledakika telefon görüşmesi yapmıştır. .../.../20..

İnfaz Koruma Başmemuru Hükümlü-Tutuklu

Adı ve Soyadı- İmza Adı ve Soyadı - İmza

İnfaz Yönetmeliği madde 74/2-o gereğince “Hükümlü öncelikle konuşmasına kendi adını ve soyadını söyleyerek başlar. Görüştüğü karşıdaki kişiye, adını, soyadını ve telefon numarasını tekrar etmesini isteyerek konuşmasına devam eder. Bu işlemin yapılması zorunlu olup konuşma bittikten sonra, “Telefon Görüşme İstek Formu” nun konuşmanın yapıldığına ilişkin bölümü doldurulur, konuşmayı yapan hükümlü ve görevli memur tarafından imzalanır.”

Mahpus dışarıdan aranamaz. Ancak hapisshanede bu iş için özel olarak konmuş ankesörlü telefonlardan kendisi arayarak görüşme yapabilir. Görüşme ücreti, mahpus tarafından karşılanır, kartlar ücreti karşılığında kantin ya da hapisshane idaresi tarafından sağlanır.

Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası olan veya hücreye koyma cezasının infazı devam eden mahpuslar, telefonla konuşma hakkını kullanamaz. Çocuk bir mahpusun hiçbir şekilde telefonla konuşman engellenemez.

Kapalı hapisshanelerde mahpusların yaptığı telefon görüşmeleri, idare tarafından dinlenir ve elektronik aletler ile kayda alınır. İnfaz Yönetmeliği madde 74/2-1 gereğince “Hükümlünün, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu, dinleme sırasında belirlendiğinde görüşme derhal kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır.”

Aradığın telefon numarası ile görüşme yapamadıysan hapisshane idaresine bildirdiğin bir diğer numarayı arayabilirsin. Aradığın numara ile kesintisiz 10 dakika görüşme yapabilirsin, yani bir telefon görüş süresinde yalnızca bir telefonla 10 dakika görüşme hakkın vardır.

Mahpusun kendisi veya görüşeceği yakınının Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın istedikleri dilde yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Kayıtların incelenmesi sonucu, konuşmanın suç teşkil

etme ihtimali olan faaliyetler için kullanıldığının anlaşılması durumunda, bir daha aynı kişiyle Türkçeden başka bir dille konuşmasına izin verilmez.

Mahpusların disiplin cezaları olsa bile anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları veya doğal afet hâllerinde, telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez. Açık ve kapalı hapisanelerde mahpuslar altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhal yararlandırılma hakkına sahiptir. Bu hâlde, yapılan telefon konuşmaları o haftaya ait konuşma hakkından sayılmaz.

İnfaz Yönetmeliği madde 74, mahpusların yakınları ile internet aracılığıyla görüntülü konuşma yapabilmesine olanak tanıyan bir düzenleme getirmiştir. Buna göre “Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir.”

Telefonla görüşme hakkı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpuslar yönünden on beş günde bir ve eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşme hakkıyla sınırlandırılmıştır.

Hapishane idaresi tehlikeli olduğu gerekçesiyle bir mahpus hakkında telefon görüşmelerinin kısıtlanmasına karar verebilir. “Tehlikeli hükümlü oldukları idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen hükümlüler on beş günde bir kez olmak ve on dakikayı geçmemek üzere sadece eşi, çocukları, annesi ve babası ile sadece sesli olarak görüşebilir.”

Ayrıca yine İnfaz Yönetmeliği madde 74/2-1 gereğince “Hükümlünün, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu dinleme sırasında belirlendiğinde, görüşme derhal kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır. Terör örgütü yöneticiliği ve suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgüt yöneticiliği suçundan mahkum olanlar, konuşma süresi haftada on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşme yapabilir. Suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülere idare ve gözlem kurulu kararıyla telefon görüşmesi hiçbir şekilde yaptırılmaz.” düzenlemeleri yapılmıştır.

Ancak bu düzenlemeler yasal bir dayanağa sahip değildir. Zira telefonla görüşme hakkını düzenleyen İnfaz Kanunu madde 66, koşulları varsa hapisane idarelerinetelefon görüşmelerini sınırlama yetkisini tanımaktadır fakat düzenleme, görüşmenin tamamen engellemesini öngörmektedir. Yasanın tanıdığı hak hiçbir gerekçe ile idari bir işlem olan yönetmeliklerle ortadan kaldırılamaz. İnfaz Kanunu “**Madde 66-** (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir” açıkça sadece sınırlamaktan söz etmektedir yönetmelik yasanın tanıdığı bir hakkı hakkın özünü zedeleyecek biçimde sınırlandıramaz, bu nedenle yönetmeliğin bu maddesi ile tanımlanan yaptırım idarenin açıkça yasaya dayanmayan eylem ve işlemi sonucunu doğuracaktır. idarenin görüşmenin tamamen engellenmesi kararına karşı infaz hakimliğine bu yasal dayanağı göstererek itiraz edebilirsiniz.

4. Radyo, Televizyon Yayınlarından Yararlanma Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 67 ve 42. Maddeleri

İnfaz Yönetmeliği 75. maddesi

Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik 9. maddesi

Merkezi yayın sisteminin bulunduğu hapisanelerde bu merkezi yayına bağlanarak merkezi yayın sistemi bulunmayan hapisanelerde ise “yararlı olmayan yayınların izlenmesini ve dinlenmesini engelleyecek önlemler alınmak suretiyle” bağımsız anten kullanarak televizyon ve radyo izleme hakkın vardır (İnfaz Kanunu madde 67).

Radyo ve televizyon yayınlarından yararlanabilmen için:

Ziyaretçilerinin getireceği radyo ve televizyonlar hapisaneye alınmamaktadır. Bu nedenle radyo dinlemek veya televizyon izlemek istiyorsan ve koğuşunda bunlar yoksa bir dilekçe ile hapisane idaresine başvurmalı ve kendi paranla bu cihazları satın almalısın. Eğer mali olarak bu cihazları karşılayamıyorsan hapisane idaresine ya da yardım kuruluşlarına yazarak sana bu konuda yardım edilmesini isteyebilirsin.

Radyo, televizyon yayınlarından yararlanma hakkına dair ayrıntılar:

Radyo ve televizyon satın almak istediğinde yalnızca tutulduğun hapishanenin kantinindeki modelleri satın alabilirsin.

Yönetmeliğe göre eğer hapishane “oda sisteminde” ise ve bir odada tutuluyorsan sadece 37 ekran büyüklüğünde televizyon alabilirsin. Oda sistemine geçmemiş hapishanelerde ise “koğuşların durumuna göre bir adet büyük ekranlı televizyon” alınabilir (Yönetmelikmadde 9).

Yönetmeliğe göre her mahpus bir adet kulaklıklılı küçük el radyosu bulundurma hakkına sahiptir ve bu radyoyu kurum kantininden almak zorundadır (Yönetmelik, madde 9).

Eğer merkezi yayın sisteminin bulunduğu bir hapishanede tutuluyorsan televizyonda hangi kanalların görülebileceğini hapishane idaresi belirlemektedir. Sadece hapishane idaresinin izin verdiği kanalları izleyebilirsin.

Eğer izlemek istediğin ve merkezi yayın sistemi içerisinde olmayan bir kanal varsa dilekçe ile hapishane idaresine başvurabilir ve bu kanalın merkezi yayın sistemine dahil edilmesini talep edebilirsin,

Hapishanelerde aydınlatma dışındaki elektrik giderleri mahpuslar tarafından karşılandığı için prize taktığın her cihazın, dolayısıyla televizyonun harcadığı elektriğin parasını da sen ödemek zorundasın.

Kapalı ve açık hapishaneler ile çocuk eğitimevlerinde ancak eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde hapishane idaresinin belirlediği yerlerde, görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığında denetim altında mahpusların internette yararlanmasına olanak sağlanabilir. Ayrıca Adalet Bakanlığı, eğitim ve kültürel amaçlı olarak hapishaneye bilgisayar alınmasına izin verebilir ancak odanda bilgisayar bulundurma izni verilmaz. Yine İnfaz Yönetmeliği madde 75 gereğince “Bu haklar, idare ve gözlem kurulu kararı ile tehlikeli hükümlü oldukları saptananlar veya örgüt men-

subu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.” Ayrıca “İşlediği suçun nitelik ve işleniş biçimi göz önüne alındığında toplum için ciddi bir tehlike oluşturan, kurumdaki tutum ve davranışlarıyla suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülerin, idare ve gözlem kurulu kararıyla televizyon yayınlarını izlemesine ve bilgisayar ile internetten yararlanmasına izin verilmez” düzenlemeleri yapılmıştır.

Mahpusun radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı İnfaz Kanunu madde 67 ile düzenlenmiştir. Yasaya göre bu haklar, “tehlikeli hâlde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.” Diyerek idareye belli sınırlar dahilinde kısıtlama yetkisi vermiştir ancak bu kısıtlamanın somut, fiili ve hapisane içinde gerçekleşmesi olaylara ilişkin verildiği ve ancak bu gerekçelerle kısıtlamanın söz konusu olacağı İnfaz Yönetmeliği’nde düzenlenirken dikkate alınmamıştır.

Ayrıca İnfaz Yönetmeliği madde75 (5) fıkrası ile bir sınırlamadan değil hakkın tamamen engellenmesinden söz edilmektedir. Yasa gerekçeleri varsa sınırlama halinden söz etmektedir ancak düzenleme hakkın tamamen engellemesini öngörmektedir. Yasanın tanıdığı hak, hiçbir gerekçe ile idari bir işlem olan yönetmeliklerle ortadan kaldırılamaz, yönetmelik yasanın tanıdığı bir hakkı hakkın özünü zedeleyecek biçimde sınırlandıramaz, bu nedenle yönetmeliğin bu maddesi ile tanımlanan yaptırım idarenin açıkça yasaya dayanmayan eylem ve işlemi sonucunu doğuracaktır. İdarenin hakkınızı tamamen engelleyen kararına karşı infaz hakimliğine itiraz edebilirsiniz.

5. Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 68 ve 42. Maddeler

İnfaz Yönetmeliği 76, 104, 105, 106, 107. Maddeleri

Hapishanede tutulduğun süre içerisinde sana gönderilen mektup, faks ve telgrafı alma ve ücretini kendin karşılayarak mektup, faks ve telgraf göndermek hakkına sahipsin (İnfaz Kanunu madde 68/1)

Göndereceğin her ileti ücrete tabidir. Mektuplar için hapishane kantininden pul satın alabilirsin veya APS, taahhütlü mektupların ile faks ve telgraf için emanet para hesabındaki paradan kesinti yapılır.

Çocuk bir mahpusun Evrensel Posta Hizmetleri Yönetmeliği'nin 6. Maddesine göre 100 grama kadar olan mektup ve gönderilerini ücretsiz gönderebilirsin.

(Yazının bundan sonraki kısmında “mektup, faks ve telgraf” diye ayrı ayrı yazmak yerine üçü için, “ileti” kelimesi kullanılacaktır)

Göndermek istediğin iletiler, zarfı kapatılmaksızın hapishane idaresi tarafından belirtilen günlerde ilgili personele verilir.

İster dışarıdan mahpusa gönderilsin isterse mahpus tarafından yollanacak

olsun tüm iletiler mektup okuma komisyonu tarafından incelenir. Gönderilmesinde sakınca bulunmayan iletiler “görölmüştür” damgası vurup kapatılarak PTT’ye teslim edilir, gelen iletilerde aynı biçimde zarfı ile birlikte sana teslim edilir.

Senin gönderdiğin ve sana gönderilen iletiler, mektup okuma komisyonu bulunan hapisanelerde bu komisyon tarafından, olmayanlarda ise hapishanenin en üst amirince denetlenir. Mektup okuma komisyonu sakıncalı olduğunu düşündüğü iletileri en geç yirmi dört saat içinde incelenmek üzere disiplin kuruluna gönderir.

Disiplin kurulunun kararına göre iletinin kısmen sakıncalı görülmesi hâlinde, aslı idarede tutularak fotokopisinde sakıncalı görölen kısımlar okunmayacak şekilde çizilerek disiplin kurulu kararı ile birlikte sana tebliğ edilir. Mektubun tamamının sakıncalı görülmesi hâlinde, sadece disiplin kurulu kararı tebliğ edilir.

Bu hakkın ancak İnfaz Kanunu madde 68/3 ve yine İnfaz Yönetmeliği madde 76/3’te yer alan “Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğere suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.” gerekçeleriyle kısıtlanabilir.

Disiplin kurulunun bu kararı sana tebliğ edildiği tarihten itibaren bu karara karşı 15 gün içinde infaz hakimliğine itiraz hakkın bulunmaktadır. Kısmen veya tamamen sakıncalı görölen mektuplar, iç hukuk veya uluslararası hukuk yollarına başvuru yapılması durumunda kullanılmak üzere idarece saklanır.

Eğer başka bir hapishaneye sevk edildiyse tutulduğun eski hapishaneye gönderilen mektuplar, eski hapishanenin idaresi tarafından, açılmadan yeni tutulduğun hapishaneye gönderilir.

Eğer tahliye olduysan senin adına hapishaneye yollanan mektuplar, posta idaresine iade edilir.

Adına posta veya kargo ile gönderilen havale ve eşya, kurum mutemedi tarafından en geç yedi gün içinde postadan alınır. Gönderi, içeriği itibarıyla sakıncalı bulunmazsa sana teslim edilir. İnfaz Yönetmeliği madde 107'ye göre gönderinin sakıncalı bulunması halinde "Posta veya kargodan alındığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde hükümlüye yazılı bilgi verilir. Hükümlü, bildirim yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde infaz hâkimliğine itiraz hakkını kullanmadığı takdirde, gönderi, göndericiye veya hükümlünün göstereceği kişiye iade edilir. Hükümlünün isteği hâlinde ilk ziyaret günü yakınlarına verilmek üzere kurum emanet deposunda saklanabilir. Ancak eşyanın bozulabilir olması veya maddi değerinde azalma olasılığının bulunması hâlinde, gönderi gönderene iade edilir." iletilerdekine benzer biçimde işlem yapılır.

Disiplin cezası nedeniyle iletişimden men

İnfaz Kanunu'nda "Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama" adını taşıyan bir disiplin cezası yer almaktadır (madde 42). Bu disiplin cezası uyguladığında senin, "bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun" bırakılman anlamına gelmektedir. Hapishanenin disiplinkurulu, bu cezayı aşağıdaki davranışlarını gerekçe göstererek verebilir:

- Protesto amacıyla idarece verilen yemeği topluca almama eylemine katılmak.
- Kurum işyurdu yönetim kurulunca uygun görülen işte çalışmamak.
- Herhangi bir şeyi protesto amacıyla veya idareye karşı toplu olarak sessiz direnişte bulunmak.

- Odalarda, eklentilerinde ve diğer alanlarda ilaç ve gıda maddesi stoku yapmak.
- Gereksiz olarak marş söylemek veya slogan atmak.

Bir disiplin cezası ancak kesinleştiği zaman uygulanabilir, eğer itiraz hakkını kullanarak bu cezaya karşı infaz hakimliğine ve infaz hakimliğinin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz ettiysen bu itirazların sonuçlandıktan sonra disiplin cezası kesinleşir ve uygulanabilir.

Hakkında verilmiş birden çok disiplin cezası varsa bu cezaların infazına birer gün arayla başlanır. Yani birden çok iletişim cezası almış olsan dahi birincisi infaz edildikten sonra gelen iletilerin sana verilmek zorundadır. Yeni ceza ancak bu iletiler teslim edildikten ve aradan bir gün geçtikten sonra başlayabilir.

Ayrıca hakkında bu disiplin cezası verilmiş olsa dahi anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölüm veya ağır hastalıkları ile doğal afet hallerinde gereken haberleşme ve ayrıca her zamanavukatınla yapacağın yazışmaları, resmi makamlara göndereceğin dilekçeleri gönderme hakkına sahipsin. Ölüm, ağır hastalık, afet hallerinde gerçekleştireceğin haberleşme ve yazışmaların disiplin cezası ile engellenemez. (Kanun, madde 42/4).

Resmi makamlara örneğin savcıya, milletvekillerine, çeşitli devlet kurumlarına gönderdiğin iletiler, hapishane idaresi tarafından denetlenemez ve engellenemez. Ayrıca resmi kurumlara gönderdiğin dilekçeler için ücret ödemek zorunda değilsin.

Avukatlarına gönderdiğin iletiler veya avukat görüşü sırasında vermek istediğin belgeler hapishane idaresi tarafından denetlenemez, sadece fiziki olarak aranabilir. Ancak hapishane idaresi bu ileti veya belgelerin suç içerdiğine dair “bir bulgu veya belge” olduğunu düşünüyorsa ve eğer gerekli görürse infaz hâkimince incelenmesini isteyebilir. Bu incelenme kararı Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi ve infaz hâkiminin kararıyla gerçekleş-

tirilir. İnfaz hâkimi, incelediği belgelerin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verebilir.

İnfaz hâkiminin vereceği karara itiraz etme hakkın bulunmaktadır. Eğer infaz hâkiminin kararına itiraz edersen dilekçeni “infaz hâkimliğinin kurulduğu yerin ağır ceza mahkemesine, ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması halinde (2) numaralı daireye” hitaben yazman gerekir (İnfaz Hâkimliği Kanunu madde 6).

Para havale edilmesi

Ailen veya isteyenler, posta veya kargo aracılığıyla adına para havalesi yapabilir, yani senin adına para yollayabilirler. Posta aracılığıyla sana para yollanabilmesi için, parayı yollayacak kişinin senin adını ve tutulduğun hapishanenin adresini bilmeleri yeterlidir. Bu bilgilerle herhangi bir PTT şubesine giden kişi, oradaki gerekli formu doldurduktan sonra parayı sana yollamış olur. Hapishane idaresi, adına gönderilen parayı, ilgili PTT şubesine ulaştıktan sonra 7 gün içinde çekmek ve hesabına yatırmak zorundadır (Yönetmelik, madde 107).

Ayrıca bulunduğun hapishanenin ilgili banka ve IBAN numarasını öğrenerek banka havalesi ile de para gönderilmesi sağlanabilir. Bunun için banka ve ilgili şubenin hangisi olduğu, IBAN numarası, göndericinin ve mahpusun adı ve soyadının mutlaka gönderilecek havale işlemi belirtiliyor olması gerekmektedir.

6. Oda ve Eklentilerinde Bulundurulabilecek Kişisel Eşyalar

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 35 ve 62, 70. Maddeler

İnfaz Yönetmeliği 80. Madde

Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında
Yönetmelik

Kanun ve yönetmelikler gereği, bazı eşyaları yanında bulundurmak senin hakkındır. Hapishane idaresinden bu eşyaları alabilmek ve yanında tutabilmek için talepte bulunabilirsin.

Alabileceğin ve hapishanede yanında tutabileceğin eşyalar şunlardır:

Gıda maddeleri ve kullanılacak mutfak malzemeleri:

Mutfağı olan bir hapishanedeyken yani yemekler hapishane mutfağında yapılıyor ve mahpuslara dağıtılıyorsa koğuş veya odanda yemek yapmana yarayacak ocak veya malzeme buldurmana izin verilmez. Yemeğin hapishane mutfağında yapıldığı hapishanelerde sadece kantinden temin edilebilen sebze, meyve ve diğer gıda maddelerini koğuş veya odanda buldurmana izin verilir. Bunun haricinde yanında bebeği veya çocuğu olan kadın mahpuslar, doktorun izni ve onayıyla ihtiyaç duydukları gıda maddelerini yanında bulundurabilir.

Mutfağı bulunmayan bir hapisshanedeyse ve hapisshanede koğuş veya odanızın dışında yemek yapabileceğiniz herhangi bir yerin olmaması durumunda, yani yemekleri koğuş veya odanızda kendiniz yapıyorsanız idare tarafından verilen ve yemek yapmakta kullanılacak her türlü gıda maddesi ve malzemesini kaldığınız koğuş veya odada bulundurabilirsiniz. Kanun, bulundurabileceğiniz gıda maddesi ve bu malzemenin miktarı için “yeteri kadar” demektedir. Yani koğuş veya odadaki mahpusların ihtiyaçlarını karşılayacak kadar malzeme bulundurmana izin verilmektedir.

Yemeği koğuş veya odanızda kendiniz yapıyorsanız ve yemek yapmakta kullandığınız tüp gibi yanıcı ve parlayıcı madde ve malzemeler size verilmişse yemek pişirildikten sonra geri alınır. Eğer yemek yapımında kullandığınız tüp gibi yanıcı ve parlayıcı maddeler, “bağlantı standartlarına uygun ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmayacak şekilde” koğuşun dışındayken de ocağı kullanabiliyorsanız (örneğin tüpün hortumu açılan bir delikten koğuş veya odaya sokularak ocağa bağlanmışsa), ocağı koğuş veya odanızda bulundurmanıza izin verilebilir.

Yeme ve içmede kullanılan araç ve gereçler:

Yeme ve içmede kullanabilmek amacıyla kantinden satın alacağın aşağıdaki araç ve gereçleri koğuşunda veya odanda tutabilirsin:

- Bir adet uç kısmı sivri olmayan on santimetre uzunluğunda bıçak,
- Plastik veya yumuşak metalden imal edilmiş çatal, yemek ve çay kaşığı,
- 0.5 mm. kalınlığında iki adet metal yemek tabağı,
- İkişer adet cam su bardağı ile çay bardağı ve tabağı.

Giyim eşyaları:

Koğuşunda veya odanda bulundurabileceğin giyim eşyaları şunlardır:

- Birer adet palto, manto ve mont,
- İki adet ceket veya ceket yerine kullanılabilen hırka,
- Dört adet pantolon ve/veya etek,
- Bayan için iki adet elbise,
- Bir takım eşofman,
- Dört adet gömlek,
- İki adet kazak,
- İki takım pijama,
- Bir spor ayakkabısı,
- Bir kışlık ayakkabı,
- Bir iskarpin,
- Üç adet tişört,
- İki adet kravat,
- Bir adet kemer,
- Gerektiği kadar iç çamaşırı, çorap,
- Bir terlik,
- Havlu ve bir bornoz,
- Kaşkol,
- Bir adet şapka.

Bu eşyalardan eskienleri yenileriyle değiştirebilirsin.

Sürelili veya süresiz yayınlar ile kitaplar:

Sana verilecek süreli veya süresiz yayınlara, yani gazete, dergi veya kitaplara iki nedenle sınırlama getirilebilir:

- a. Mahkemelerce yasaklanmış olması,

- b. Hapishane “Eğitim Kurulunun” o süreli veya süresiz yayın için, “kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan” bir yayın olduğuna karar vermesi.

Bu iki neden olmadığı sürece, süreli ve süresiz yayınları koğuş veya odanda bulundurma hakkına sahipsin. Kanun, Tüzük veya Yönetmelik’te koğuş veya odanda bulundurabileceğin yayınların sayısına yönelik herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Elektrikli eşyalar:

Koğuş veya odanda bulundurabileceğin elektrikli eşyaları, kantinden satın almak zorundasın. Bu eşyalar şunlardır:

- Bir adet otuz yedi ekran televizyon (eğer “oda sistemine” geçmemiş bir hapishanedeyken ve koğuşta tutuluyorsan, koğuşa bir adet büyük ekranlı televizyon almanıza izin verilebilir),
- Elektrikli su ısıtıcısı (ketil),
- Saç kurutma makinesi,
- Büro tipi buzdolabı (eğer “oda sistemine” geçmemiş bir hapishanedeyken ve koğuşta tutuluyorsan, koğuşa bir adet büyük buzdolabı almanıza izin verilebilir),
- Her koğuş veya odada bir adet vantilatör,
- Bir adet kulaklıklılı küçük el radyosu.

Lambalar yani aydınlatma hariç, bütün elektrikli aletlerin kullandığı elektriğin bedelini senin karşılaman gerekir. Koğuş veya odalarda ne kadar elektrik kullanıldığını ölçmek için her koğuş ve odanın bir elektrik saati bulunmaktadır.

Müzik aletleri:

Elektrikli olmamak ve idarece belirlenen saatlerde kullanman koşuluyla, vurmali çalgılar dışında saz, ud, gitar, kemençe, keman, flüt, mızık, ney, kanun gibi müzik aletlerinden birisini alma hakkın bulunmaktadır. Ziyaretçilerinden bu müzik aletlerinden birisini isteyebilirsiniz.

Eğer yanında başka mahpus bulunuyorsa, yani tek kişilik bir odada değilsen, müzik aletini koğuş veya odanda tutabilmen için yanında kalan diğer mahpusların da buna izin verdiğini belirten bir dilekçeyi hapishane idaresine vermesi gerekmektedir.

Dini ihtiyaçlar:

Mensup olduğun dinin ibadetlerinde kullanılan eşyayı, dini yaşamı bakımından zorunlu olan kitap ve eserleri temin edebilir ve koğuşta veya odanda tutabilirsin.

Sağlık malzemeleri:

Sağlık nedeniyle yanında tutmak istediğin her araç veya eşya için doktor raporu gerekmektedir. Doktor, yanında bulundurmanın zorunlu olduğu yönünde bir rapor vermesi halinde sağlığın için gerekli protez ve benzeri tıbbi araçları ve eşyaları koğuş veya odanda tutabilirsin.

Temizlik malzemeleri:

Temizlik için gerekli malzemeleri ve eşyaları kantinden satın almak zordur. Kantinden satın alarak koğuş veya odanda tutabileceğin eşyalar şunlardır:

- Tarak,

- Saç fırçası,
- Sabun,
- Kese,
- Diş macunu,
- Diş fırçası,
- Tıraş sabunu,
- Şampuan,
- Parfüm,
- Krem,
- Saç boyası,
- Çakısı bulunmayan tırnak makası,
- Plastik saplı tıraş bıçağı,
- Beş adet plastik elbise askısı,
- Çamaşır mandalı,
- Gündelik hayatta kullanılan plastik eşyalar,
- İdarece uygun görülen uzunlukta çamaşır ipi.

Eğer merkezi sıcak su sistemi kurulmamış bir hapisanede tutuluyorsan yani musluklardan belirli gün ve saatlerde sıcak su akmıyorsa hapisane idaresi, koğuş veya odaların dışında yeteri kadar tüp gaz bulundurmalı, bunlar aracılığıyla banyo ve diğer temizlik işlerinizde kullanabileceğiniz sıcak su ihtiyacınızı karşılamalıdır.

El işi faaliyetleri:

El işi faaliyetlerinde kullanacağın malzemeleri kantinden satın almak zorundasın. Kantinden satın aldığın malzemeleri koğuşunda veya odanda tutabilirsin ancak maket bıçağı, tornavida gibi kesici ve delici alet ile boyama ve yapıştırımda kullanılan madde ve malzemeleri koğuş veya odanda bulundurmaya izin verilmez.

Bulundurulabilecek hayvanlar:

Koğuş veya odanda bulundurabileceğin hayvanlar ve bunun için gerekli koşullar şunlardır:

“Oda sistemine” geçmiş bir hapishanedeyse, bir adet kafes ile bir çift karnarya, bülbül veya muhabbet kuşu gibi küçük kafes kuşu bulundurabilirsin. Henüz oda sistemine geçmemiş bir hapishanedeyse, kafes ve kuş sayısını hapishane idaresi belirleyecektir. Koğuş veya odada kuş bulundurabilmen için, birlikte kaldığın diğer mahpusların da onayı gerekmektedir ve bunun için hapishane idaresine bir dilekçe yazmalıdırlar.

Bulundurulabilecek diğer eşyalar:

Koğuş veya odanda bulundurabileceğin diğer eşyalar ile bunlar için gerekli koşullar şunlardır:

- İlgili yönetmelik, mahpuslar için “kendilerini geliştirmeleri için gerekli görülen eğitim ve kültürel çalışmalarında kullanabilecekleri malzemeleri, koğuş, oda ve eklentiler dışında, idare tarafından uygun görülecek yerlerde ve denetim altında bulundurmasına ve kullanmasına kurum olanakları çerçevesinde izin verilebilir” demektedir. Bu nedenle, kendini geliştirmek için gerekli gördüğün malzemeleri koğuşunda veya odanda tutamasan dahi, alıp kullanabilmek için hapishane idaresinden talepte bulunabilirsin. Hapishanenin, bu malzemeleri sana kullanılabilecek mekânı varsa, buralarda bu malzemeleri kullanabilirsin.
- Hapishane idaresi tarafından verilen nevresim takımı ve battaniye dışında, kantinden satın alacağın bir adet nevresim takımı ve iklim koşulları değerlendirilerek idarenin uygun göreceği sayıda battaniyeyi bulundurabilirsin.
- Kantinden satın almak koşuluyla, her odada bir adet, on kişiden fazla mevcudu olan koğuşlarda ise iki adet, kumar niteliğinde olmayan ve

idarece belirlenen satranç takımı gibi oyunlara ait malzemeler bulundurulabilirsin.

- Her oda veya koğuşta, idare tarafından yaptırılan panolara asılmak ve kurum kantininden temin edilmek koşuluyla birer adet Türk bayrağı, Atatürk resmi, gazete kupürü, haber, yazı, fotoğraf ve takvim bulundurulabilir.
- Sana ayrılan yattığın yerde veya dolabında, aile fertlerinin fotoğraflarına ait albüm bulundurabilirsin.
- Nişan ve evlilik yüzüğü, küpe, kolye, toka, tespih ve kol saati ile kantinden satın almak koşuluyla bir adet masa saati ve bir adet top bulundurabilirsin.
- İlgili yönetmelik, kadın hükümlülerin kantin aracılığı ile satın aldığı makyaj malzemelerini koğuş veya odalarında bulundurabileceğini belirtmektedir.

Yukarıda sayılan bütün eşyalara ek olarak, ilgili Yönetmelik, “Ceza infaz kurumu işyurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu Yönetmelik’te sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir,” demektedir.

Açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde bulunacak eşyalar:

Bir açık ceza infaz kurumunda ve çocuk eğitimevinde bulunuyorsan kapalı ceza infaz kurumlarında bulundurulabilecek eşyalara ek olarak ceza infaz kurumunun güvenliğini tehdit etmemek ve kanunlara aykırı olmamak koşuluyla, cins ve miktarı idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen giyim, gıda ve diğer eşyalarını koğuş, oda ve eklentilerinde bulundurabilirsin.

7. Dışarıdan Gönderilen Hediye Kabul Etme Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 69. Madde

İnfaz Yönetmeliği 77. Madde

Hapishanedeyken sınırlı bir şekilde de olsa dışarıdan gönderilecek hediyeleri kabul etme hakkın bulunmaktadır.

Hediye kabul etme hakkına dair ayrıntılar:

Kapalı ceza infaz kurumunda tutulan bir mahpusun mensup olduğu dinin dini bayramında, yılbaşında ve nüfus cüzdanında yazan doğum gününde, dışarıdan gönderilen bir hediyeyi kabul etme hakkın vardır.

Bu hediye güvenlik kontrolünden geçirilecek ve kurum güvenliği için tehlikeli olup olmadığı kontrol edilecektir.

Hediye olarak ancak kitap veya giyim eşyası kabul edebilirsiniz.

Hediyeni ziyaretçin getirebileceği gibi posta veya kargo yoluyla da gönderilebilir.

DIŞARIDAN GÖNDERİLEN HEDİYİYİ KABUL ETME HAKKI

Getirilen hediye, hapishane idaresi tarafından, “Hediye Kayıt Defteri” adı verilen bir deftere yazılır. Bu defterde şu bilgiler yer alır:

- Hediye olarak gönderilen eşyanın nitelikleri ve miktarı,
- Hediyein kuruma gönderiliş, geliş ve hükümlüye teslim tarihleri,
- Hediyei gönderenin, alıcının veya getirenin kimlik bilgileri, posta veya kargo yoluyla gelmediyse getirenin imzası,
- Hediyein senin tarafından teslim alındığına ve teslim edildiğine dair hükümlü ve görevli memurun imzası bulunur.

Bir kişiden aynı tarih için ancak bir kez hediye kabul edilebilirsin.

Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından, dağıtılmak üzere dışarıdan toplu olarak getirilen veya gönderilen hediyelerin dağıtımına Cumhuriyet Başsavcılığı izin vermektedir.

Kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, durumlarına uygun gıda maddesi, ihtiyaca uygun eşya ile kuruma girmesi yasak olan eşyaların oyuncakları hariç olmak üzere diğer oyuncaklar hediye olarak gönderilebilir veya verilebilir. Bu nedenle eğer yanında çocuğun varsa, ziyaretçilerinden veya sivil toplum örgütlerinden çocuğun için hediye isteyebilirsin.

Hediye edilecek eşyanın tahmini değeri haftalık olarak yanında buldu-rabileceğin ve bakanlıkça genelge ile belirlenen miktardan fazla olamaz.

Bir açık hapishanede ya da çocuk eğitimevinde tutuluyorsan gönderilecek hediyelerin cins ve miktarı kurum müdürü tarafından belirlenecektir. Bu nedenle hapishane idaresinden kabul edebileceğin hediyelerin cinsi ve miktarı hakkında bilgi talep edebilirsin.

8. Sağlığa Erişim Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Yasası 78, 79, 80, 81. Maddeler ve 14, 16, 18, 23, 25, 27, 29, 39, 46, 48, 53, 55, 57, 71, 72, 82, 87, 92, 100, 105. Maddeleri

İnfaz Yönetmeliği 13, 68, 79, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102. Maddeleri

Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol- 30 Nisan 2009

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol- 19 Ağustos 2011 Hakkında Tedaviye ve Denetimli Serbestlik Tedbirine Hükmedilen Kişilerin Tedavi Giderleri Genelgesi- 24 Nisan 2006 (Sağlık Bakanlığı)

Hapiste tutulduğun süre içerisinde sağlığa erişim hakkı temel haklarından birisidir. Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı bu hakkını karşılamak ile yükümlüdürler.

Hapishanedeyken bir sağlık sorunu yaşadığında hapishane idaresine yazdığın bir dilekçe ile hapishane revirine çıkararak doktora muayene olabilirsiniz. Eğer revir, hastalığın nedeniyle muayene ve tedavin için yetersiz kalıyorsa bir hastaneye sevk talep edebilirsiniz.

Revire ve hastaneye çıkışın, muayenen ve tıbbi olarak zorunlu olan ilaçların ücretsiz olarak karşılanmak zorundadır. Ancak Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında olmayan tedavi giderlerini senin karşılamamistenecektir.

Adalet Bakanlığı'nın sağlığa erişim hakkı ile ilgili temel sorumlulukları şunlardır:

1. Sağlık Bakanlığınca kurumlarda yürütülecek sağlık hizmeti için “amaca uygun ve yeterli” fiziki mekânlar sağlamak, bu mekânları hizmete uygun olarak düzenlemek, “hizmetin aksaksız yürütülebilmesi için” gerekli tıbbi donanımı ve diğer araç gereçleri temin etmek.
2. Sağlık hizmeti sunulan mekânların genel bakım, onarım, temizlik ve güvenlik gibi hizmetlerini yürütmek.

Sağlık Bakanlığı'nın ise sağlığa erişim hakkı ile ilgili temel sorumlulukları şunlardır:

1. Hapishanelerde sağlık hizmetlerinin yürütülmesi için “yeterli sayı ve nitelikte” personel görevlendirilmesini sağlamak.
2. Hastaneye veya başka yerdeki sağlık birimlerine sevki gereken hükümlü ve tutuklular açısından ilgili mevzuata uyulmasını temin etmek.

Hapse giriş ve ilk muayene

Tutuklanıp hapishaneye ilk getirildiğinde, “kabul odasında” hapishane doktoru tarafından ilk muayenenin yapılır ve muayene sonucunun adına açılan sağlık fişine kaydolur.

Eğer kalıcı bir hastalığın varsa ilaç kullanman gerekiyorsa bunları hapishane doktoruna bu ilk muayene sırasında belirtmeli ve tedavinin aksatılmamasını, ilaçlarının geciktirilmeden sana verilmesini talep etmelisin.

Bu ilk muayene sonucunda, hapishanede tedavisi mümkün olmayan veya bulaşıcı bir hastalığının olduğu ya da hapiste tutulmana engel herhangi

bir hastalığın olduğu tespit edilirse hapisshenenin en üst amiri (eğer varsa birinci müdürü) bunu gecikmeden Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirmek zorundadır.

Hapiste sağlık hizmeti

Adalet Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan 2009 tarihli protokol gereği;

- Hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kurum personeli ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı toplamı 5000'i aşan kampüsler bünyesinde; Adalet Bakanlığı'nın talebi ve Sağlık Bakanlığı'nın onayı ile ceza infaz kurumu semt polikliniği açılabilir.
- Hapishanelerin semt polikliniklerinde 24 saat kesintisiz sağlık hizmeti verilir. Bu sağlık hizmeti, hapishane semt polikliniğinin bağlı olduğu baştabiplikçe planlanır.
- 1000 ve üzerinde hükümlü ve tutuklu bulunan her kuruma" aile hekimliği pozisyonu açılır. Kampüs içerisinde bulunan ve mevcudu 1000 ve üzeri olan hapishaneler de bu kapsamda değerlendirilir.
- Hükümlü ve tutuklu sayısı 1000'e kadar olan" hapishaneler ise durumu uygun olan en fazla üç aile hekimine bağlanır. İlgili aile hekimi sağlık hizmetini, gezici sağlık hizmeti kapsamında verir.
- Aile hekimliği uygulamasına geçilmemiş illerde hükümlü ve tutuklu ile personel sayısı 1000'in üzerinde olan kurumlarda haftada 5 tam gün, 500 ila 1000 arasında olan kurumlarda haftada 5 yarım gün, 500'ün altında olan kurumlarda haftada 2 yarım gün" doktor tarafından sağlık hizmeti verilir.
- Kampüs içerisinde bulunan ve 1000'in altında hükümlü ve tutuklu sayısı bulunan kurumlar da bu kapsamda değerlendirilir.

- Diş ünitesi bulunan ceza infaz kurumlarında, il sağlık müdürlüğünce planlanmak suretiyle diş tabipliği hizmeti verilir.
- Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce görevlendirilmiş tabip ve diş tabibi bulunan ceza infaz kurumlarında Sağlık Bakanlığınca tabip görevlendirilmesi yapılamaz, Sağlık Bakanlığının aile hekimliği uygulaması kapsamında görevlendirme yaptığı ceza infaz kurumlarına Adalet Bakanlığınca atama, nakil ve görevlendirme yapılmaz.
- Sağlık hizmetleri ihtiyacı karşılanamayan diğer yüksek güvenlikli kurumlarda, il Cumhuriyet Başsavcılığı'nın uygun görüşü üzerine Sağlık Müdürlüğünce il genelinde yapılan bir program dahilinde kurum sağlık biriminde ihtiyaç duyulan sağlık ve yardımcı sağlık personelinin valilikçe geçici olarak görevlendirmesi yapılır.

Sağlık Servisi

Personelin yeterli olduğu hapisanelerde “sağlık servisi” bulunur. Sağlık servisi, kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde cezaevi tabibi, diş tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru ve hayvan sağlık memuru görev yapar.

Cezaevi tabibinin görevleri:

- Kurumun sağlık koşullarını düzenleyerek hükümlülerin ve kurum personelinin muayene ve tedavilerini yapar.
- Kurumun sağlık koşullarını bozan hareketlerin önlenmesi amacıyla tedavi olmayı reddedenleri ve kurumun sağlığını bozacak şekilde hareket edenleri, kurum en üst amirine bildirir.
- Kurumda ortaya çıkan hastalıklar ve bu hastalıkların önlenmesi için alınacak tedbirler ile ayrıca iaşenin kalitesine, miktarına ve dağıtım şe-

killerine, hükümlülerle personelin temizliğine, kurumun sıhhi tesisat, ısıtma, aydınlatma ve havalandırma tesislerinin sağlık şartlarına elverişli bir şekilde işleyip işlemediğine, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sağlık şartlarına uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediğine ilişkin hususları tespit etmek maksadıyla, kurumu ayda en az bir kez denetleyerek hazırlayacağı raporu kurum en üst amirine sunar ve sağlık istatistiklerini düzenler.

- Merkezi bütçe ve işyurdu tarafından alınan tüm gıda maddelerinin muayenesini yapar ve tüketilmesinde sakınca görülen ve imha edilmesi gereken gıda maddelerini tespit eder.
- Kurumda eczacının bulunmaması durumunda ilaçların dağıtımını sağlar.
- Sağlık servisinin tıbbi, idari ve teknik hizmetlerini mevzuata uygun yürütür ve denetler.
- Sağlık servisinin tıbbi kayıt ve arşiv sistemini oluşturur ve kayıtların düzenli ve doğru bir şekilde tutulmasını sağlar.
- Tıbbi atıkların kontrolü ve imhası için gereken önlemleri alır.

Diş tabibinin görevleri:

Hükümlülerle kurum personelinin, ağız ve diş sağlığıyla ilgili koruyucu ve tedavi edici hizmetlerini yapar ve sağlık istatistiklerini düzenler.

Tabiplerin ortak görev ve sorumlulukları:

Cezaevi tabibi ve diş tabibi, sağlık servisinde çalışan diğer personel ile aşağıda belirtilen işleri yapmak amacıyla, ortak görev anlayışı içinde hareket eder:

- Sağlık gözetimi: Tabipler, kurumu sık sık denetler ve kurumun mevcuduna göre ayda bir veya iki kez olmak üzere kurumun tamamını gezerek, kurumun genel sağlık durumunu kontrol eder, acele önlem alınmasını gerektiren bir hastalığın bulunması halinde durumu derhal kurum en üst amirine bildirir,
- Tabipler, diğer unvanlardaki personel gibi kurumun özelliği dikkate alınarak vardiya sistemine göre çalıştırılabilir. Vardiya sisteminin uygulanmadığı hallerde önemli bir rahatsızlığın bildirildiği durumlarda, günün her saatinde kuruma gelerek gerekli önlemleri alır.

Eczacının görevleri:

- Eczacı, cezaevi tabibinin vereceği reçetelere göre ilaçları hazırlar, yeşil ve kırmızı reçeteyle satılan uyuşturucu ve uyarıcı nitelikteki ilaçların tane olarak verilmesini ve huzurda içirerek kontrolünü yapar, diğer ilaçları ise cezaevi tabibinin belirlediği miktarda hastalara verir.
- Kurumda bulunan ilaçları korur ve gereken ilaçları almak için cezaevi tabibine zamanında haber verir.

Diyetisyenin görevleri:

Kurumlarda kalan hükümlüler ile iâşe edilen personelin yeterli kalori esasına göre sağlıklı beslenmesini sağlayıcı düzenlemeler ile günlük, haftalık ve aylık iâşe planlamalarını yapar, rahatsızlığı bulunanlar için, uygun yemeklerin hazırlanması ve bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar.

Sağlık memurunun görevleri:

Cezaevi tabibinin gözetimi altında olup, onun göstereceği işleri yapar. Mesleki bilgisi ve yetkisi çerçevesinde koruyucu ve tedavi edici hizmetleri yerine getirir.

Revirde Muayene ve Tedavi

Sağlık hizmetlerini yürütmek üzere her kurumda bir revir bulunur. Revir, hapishane doktorunun sorumluluğundadır.

Hapishane revirinde bulundurulması gerekli tıbbi araç ve gereçler ile revirinin çalışma esas ve usulleri her hapishane tarafından iç işleyişine yönelik olarak hazırlanan iç yönergesinde gösterilir. (İnfaz Yönetmelik madde 97/2)

Hapishanenin sağlık koşullarının düzenlenmesi, acil veya olağan muayene ve tedavi kurumun hekimi tarafından yapılır. Doktor, genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçlarını sağlık izleme kartlarına işlemekle yükümlüdür. Muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaz. Ancak güvenlik amacıyla ve konuşulanların duyulmayacağı şekilde, hapishane idaresi tarafından tedbir alınabilir.

Hapishane idaresine dilekçe vererek revire çıkabilir, eğer revir teşhis ve tedavi için yetersiz geliyorsa da revirdeki hapishane doktorundan bir hastaneye sevk talep edebilirsiniz. Hastaneye sevkine karar verecek olan, hapishane doktorudur.

Hastaneye Sevk

Sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda hapisane doktoru bir rapor tutarak durumu hapisane yönetimine bildirir ve hangi hastaneye sevkin gerekiyorsa buradan randevu alınması sağlanır. Randevu günü, jandarma eşliğinde hapisaneye sevkin sağlanır.

Acil veya hayati bir sağlık sorunu yaşadığında muayene, teşhis ve tedavi amacıyla hapisanenin bulunduğu yerdeki bir sağlık kuruluşuna, randevu alınmaksızın, acilen sevkin yapılabilir. Bu sevk işlemine o sırada doktor hapisanedeysse doktor raporu ile eğer doktor yoksa hapisanenin o sıradaki en üst amirinin yazılı izni ile gerçekleştirilir.

Hastaneye Sevk

Hastalığın nedeniyle hastaneye sevkin gerekiyorsa hapisanenin bulunduğu yerdeki ya da en yakınındaki devlet veya üniversite hastanesine sevk edilirsin ve tedavin buradaki mahpus koşullarında yapılır.

Acil veya yaşamsal bir sağlık sorunun nedeniyle muayene, teşhis ve tedavi amacıyla kurumun bulunduğu yerdeki sağlık kuruluşuna geciktirilmeksizin nakledilirsin. Bunun için;

- Sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda cezaevi tabibinin görevli olması halinde, bu görevlinin raporu,
- Kurumda cezaevi tabibi bulunmaması durumunda, sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni arandır.
- Hapisane idaresi acil durumlarda 112 acil çağrı merkezi aracılığıyla ambulans da isteyebilir ve ilk müdahale ambulanstaki sağlık personeli tarafından gerçekleştirilir.

DİKKAT!

Sağlık sorunları nedeniyle acilen hastaneye sevk edilmen gerektiğini düşündüğünde randevu alınmasına ihtiyaç yoktur. Sözlü ve yazılı olarak acilen sevkini talep edebilir veya 112 acil servisin çağrılmasını isteyebilirsin.

Gönderildiğin hastane teşhis ve tedavin için yeterli donanım ve personele sahip değilse bu hastanenin sağlık kurulu raporuyla, eğer acil ve hayati tehliken varsa da biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilen ve başhekim tarafından onaylanan ve “hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleşmediği, hastaya nerede ve ne tür tedavinin uygulanması gerektiği açıkça belirtilen” bir raporla bir başka hastaneye sevk edilirsin. Sevk edileceğin hastane seçilirken devlet veya üniversite hastanelerine öncelik verilir.

Bu nedenle,

Eğer bulunduğun hastanede teşhis ve tedavinin yeterli olmadığını düşünüyorsan, seninle ilgilenen doktordan bir başka hastaneye sevkini talep edebilirsin.

Protokol gereği, “acil haller dışında” özel sağlık kuruluşlarına sevk edilmezsin. Eğer acil bir durum olduğunu düşünüyorsan ve devlet ve üniversite hastanesine sevkin zaman alacaksa yakında da bir özel sağlık kuruluşu varsa özel sağlık kuruluşuna sevkini talep edebilirsin.

Sevk edildiğin hastanelerde kontrol ve tedavinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir; aksi halde ait olduğun kuruma iade edilirsin

Hastanelerde “Hükümlü Koşu ve Servisi”

Adalet, İçişleri ve Sağlık bakanlıkları arasında imzalanan 2011 tarihli protokole göre;

- Mahpusların teşhis, muayene ve tedavileri için hastanelerde “hükümlü koşu ve servisi” bulunmalıdır. Bu servisler, “hastane bünyesinde doğrudan güneş alan, diğer hasta odaları ile aynı şartları taşıyan, erkek, kadın ve gerekli durumlarda çocuk olmak üzere en az birer odadan oluşan, firara karşı engellerin bulunduğu, dış güvenliğinin jandarma, iç güvenliğinin ise ceza infaz kurumu personeli tarafından sağlandığı, hükümlü ve tutuklulara yatarak tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri verilmek üzere ayrılan bölümlerdir.”
- Hastanede mahpuslar için koşu bulunmadığı durumlarda, mahpusların tedavileri, “jandarma tarafından gerekli güvenlik tedbirleri alınarak oluşturulacak geçici hükümlü koşularında” yapılır.

Açık hapishaneler ile çocuk eğitimevinde tutulan mahpusların hapishane dışında yatarak tedavileri gerekiyorsa tedavi eden hastanenin bulunduğu yerdeki hapishanenin içi güvenlik görevlileri gözetiminde ve hükümlü koşu dışındaki bir bölümde yapılır.

Hastanede Refakatçin Olabilir

Hastanede yatarak tedavin yapılıyorsa tedaviyi yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunu belirtmesi halinde eşin, annen, baban, kardeşin, çocuğun, bunların olmaması halinde Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını refakatçin olabilir.

Bu nedenle,

- Hastanede tutulurken, eğer kendine bakamayacak durumda ve yardıma ihtiyacın olduğunu düşünüyorsan, tedavini gerçekleştiren dok-

tordan, aile üyelerinden birinin refakatçin olması için rapor yazmasını isteyebilirsin.

- Hapishanelerde çocuğuyla birlikte tutulan bir anne mahpussan ve çocuğun sağlık nedeniyle kurum dışına sevk edilmişse, hapishane doktorunun raporu ve kurumda bulunan en üst amirin (varsa birinci müdür) onayı ile çocuğuna refakat edebilirsin.

Hastanelerin mahpus koğuş ve servislerinde, “yeteri kadar” hapishane personeli de bulunmak ve tedavine ilişkin hastanedeki idari işlemleri takip etmek zorundadır. Eğer hapishanenin bulunduğu ilin dışındaki bir hastaneye sevk edilmişsen ve sana bir hapishane personeli refakat etmiyorsa sevk edildiğin ildeki bir hapishanenin personeli hastanede görevlendirilir.

Muayene ve Tedavi Esnasında Hasta Mahrumiyeti Hakkın

Protokol gereği;

- Hastanede mahpuslar için muhafazalı muayene olması durumunda sen muayene olurken jandarma oda dışında durmak zorundadır. Ancak doktorun yazılı olarak talep etmesi halinde jandarma muayene odasına girebilir.
- Eğer muhafazalı muayene odası yoksa, sen muayene olduğun sırada jandarma muayene odası içinde bulunur ve doktorla hasta arasında geçecek konuşmaları duymayacak uzaklıkta koruma tedbiri alır.
- Kelepçeli olarak muayene olmak zorunda değilsin seni muayene eden hekimin de onayı ile gerekli güvenlik önlemleri alınarak kelepçesiz biçimde muayene olmayı talep edebilirsin.

Hastanelerde Ziyaret Hakkın

Hastanede yatarak tedavi görüyorsan, doktorun da uygun görmesi ve Cumhuriyet Başsavcılığının izni ile iç güvenlik görevlilerinin (infaz koruma memuru) nezaretinde ziyaret hakkını kullanabilirsin.

Hapishanelerde Sağlık Denetimi

Hapishanede görevli doktor, hapishaneyi ayda en az bir kez denetleyerek genel ve özel önlem alınması gereken hastalıklar ile hapishanede sağlık koşulları yönünden alınması gereken önerileri içeren bir rapor düzenlemek ve bu raporu hapishane yönetimine vermek zorundadır.

Bulaşıcı Hastalıklar

Hapishane doktoru, hapishanedeki bulaşıcı hastalıklardan birinin görülmesi durumunda bu durumu hapishanenin en üst amirine, hapishanenin en üst amiri de kısa süre içerisinde durumu ilgili mercilere bildirmek ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak zorundadır.

Eğer zührevi hastalık veya HIV virüsü taşıyan bir mahpusun durumun, hapishane idaresi tarafından gizli bir yazıyla ilgili mercilere bildirilir ve hastalığın yayılmasını önleyici tedbirler alınır. Eğer bu hastalıkların tutulduğu hapishanede tedavi edilemiyorsa tedavinin yapılabileceği bir sağlık kuruluşuna sevk edilmen gerekir.

Hapishane idaresi, her türlü bulaşıcı hastalığın yayılmasına engel olmak için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Aşılar

Sağlık Bakanlığı tarafından planlanan “ulusal aşı programı” hapishanelerde de uygulanır. Hapishane idaresi aşı olmanı isteyebilir. Ancak sana aşı

yapabilmeleri için senin rızanın olması gerekir. İstemediğin halde sana aşı yapılamaz.

Verem Taraması

Hapishanelerde yılda en az bir kez verem taraması yapılmak zorundadır. Ayrıca hapishaneye her yeni gelen mahpusun da muayene edilmesi gerekmektedir.

Yapılan bu taramalarda tüberküloz teşhisi konulan veya tüberküloz olduğundan şüphelenilen mahpuslar diğer mahpuslardan ayrı tutulmak zorundadır. Bu mahpuslar mümkünse revirde tutulurlar.

Beden Eğitimi

Hapishaneler, mahpusların toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişimlerini sınırlayan yerlerdir. Bu nedenle hapishanelerde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılabilmen için “olanaklar ölçüsünde” yer ve araç sağlanması hapishane idaresinin yükümlülüğüdür.

Açık havada çalışmayan veya kapalı hapishanelerde tutulan mahpusun, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havaya çıkarılma hakkın bulunmaktadır.

Beslenme

Hapishanelerde sağlığını koruyabilmen için sana verilecek olan besinlerin Adalet ve Sağlık Bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına uygun olması gerekir. Bu nedenle sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, nitelik ve nicelik olarak besleyici besin verilip içme suyu sağlanması hapishane idaresinin yükümlülüğündedir.

Hastaysan sana hapishane doktorunun belirleyeceği besinlerin verilmesi hakkın vardır. Bu nedenle hastaysan ve özel besinler alman gerektiğini düşünüyorsan, hapishane doktoruna başvurabilir ve farklı yemekler verilmesini isteyebilirsin.

Yanında 0-6 yaş çocuğun bulunuyorsa, çocukların için ve eğer süt emziriyorsan senin için durumlarınıza uygun özel gıdalar verilmek zorundadır. Bu gıdaları hapishane idaresinden ücretsiz olarak talep edebilirsin.

Sağlık Giderleri

Hapishanede tutulduğun süre içerisinde herhangi bir sosyal güvencen olmasa dahi, üniversite hastaneleri dahil sağlık kurumlarındaki muayene, tetkik, kontrol ve tedavi bedellerin Sağlık Bakanlığı, ilaç bedellerin ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanır.

Estetik amaçlı şikâyetlerinle ilgili tedavileri ise senin karşılamana gerekmektedir.

Anneleriyle beraber hapiste kalan 0-6 yaş çocukların sağlık giderleri de Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı tarafından karşılanır.

Hamile Kadın Mahpusların Doğum İşlemleri

Hamile bir kadın mahpusun hapishanede doğum öncesi ve doğum sonrası her türlü bakım ve tedavi için özel bir yer ayrılmak zorundadır. Hapishane idaresi, doğumun hapishane dışında gerçekleşmesini sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Ancak doğum hapishanede gerçekleşirse doğum belgesine çocuğunun hapishanede doğduğu işlenmez.

Hapis Cezasının Hastalık Nedeniyle Ertelenmesi

Maruz kaldığın ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle hapisane koşullarında hayatını yalnız idame ettiremiyorsan, hastalığının tedavisi hapisane koşullarında mümkün değilse veya senin açıdan büyük bir güçlük yaratıyorsa tedavinin hapisane koşullarında yeterince sağlıklı yapılmaması senin için kalıcı sağlık sorunlarına neden olarsa tedavi olabilmek için cezanın infazının geri bırakılmasını isteyebilirsin.

İnfazın geri bırakılması için hapisanenin bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuru yapabilirsin. Bu başvuruyu bizzat sen yapabilirsin ya da senin adına vasin, eşin, kardeşin gibi bir aile bireyi de yapabilir. Ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı, hasta bir mahpus hakkında kendiliğinden inceleme yaparak da erteleme kararı verebilir. O yüzden tanıdığın herhangi bir mahpus için doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığına ihbar niteliğinde herkesin başvuru yapması mümkündür.

Cezanın infazının ertelenebilmesi için hastalığın nedeniyle hapisane koşullarında hayatını yalnız idame ettiremediğine, tedavinin imkansız ya da çok güç olduğuna bu durumun senin açıdan ciddi sağlık sorunları doğduğuna ve tahliyenin toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağına karar verilmesi lazım.

Sağlık durumunun ve hapisane koşullarının senin açıdan sorun teşkil ettiğinin bir tıbbi raporla ispatlanması gerekmektedir. Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığının belirlediği tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor sonrasında Cumhuriyet Başsavcılığının tahliyenin “toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı” yönünde karar vermesi gerekmektedir. (İnfaz Kanununun madde 16)

Hastalığın nedeniyle cezanın infazının geri bırakılmasına karar verirse bu karar tabi olacağın yükümlülükler de belirtilmek suretiyle sana ve yasal temsilcine tebliğ edilir.

Sen veya yasal temsilcin de geri bırakma süresi içinde bulunacağın yeri, ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirmek zorundasınız.

Sağlık durumun, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavinin yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde bir yıllık dönemlere göre incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığı, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verir.

Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine, senin izlenmene yönelik tedbirler, bildirim yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir.

Yükümlülüklerine aykırı hareket etmen halinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kaldırılacaktır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine itiraz başvurusu yapabilirsin.

Akıl hastalığına tutulduysan ve hükümlüysen cezanın infazı geriye bırakılır ve iyileşinceye kadar yüksek güvenlikli sağlık kurumlarından birinde koruma ve tedavi altına alınır (Burada sözü edilen “yüksek güvenlikli sağlık kurumu” ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinin mahpuslar için oluşturulmuş olan adli birimleridir). Sağlık kurumunda geçirdiğin süre, hapisanede geçmiş sayılır.

Akıl Hastalığı Dışında Ruhsal Rahatsızlığın Varsa

Hapsedilme ve diğer nedenlerden kaynaklanan akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlığın varsa ruh sinir hastalıkları hastanelerinde tutulman gerekli görülmemekle hapisaneye geri gönderilebilirsin. Bu durumda “belirlenen ceza infaz kurumlarının mahsus bölümlerinde” ceza infaz edilir.

Bu belirlenen hapisanelerde hapisane idaresinin ihtiyaç duyduğu uzman ve diğer tıp görevlileri, Sağlık Bakanlığınca karşılanır.

Hamile veya doğurduğun tarihten itibaren bir yıl altı ayı geçmemiş bir kadınsan hakkında verilen hapis cezasının infazı geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya senden başka birine verilmiş olursa doğumdan itibaren iki ay geçince infaz olunur.

Kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kaldıysan koşullu salıverilmene altı yıldan fazla süre kaldıysa veya eylem ve tutumların nedeniyle tehlikeli sayılıyorsan bu infaz ertelenmesi uygulamasından yararlanamazsın. Bu halde cezan, hapisanenin senin için düzenlenen uygun yerinde infaz olunur.

DİKKAT! Sağlık sorunların nedeniyle infazının durdurulmasına karar verildiğinde tedavi giderlerini kendin karşılamak zorundasın.

Senin İsteminle İnfazın Ertelenmesi

Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl veya daha az süreli hapis cezalarının infazı, senin veya ailen için mahkumiyetin amacını aşan ağır bir zarara neden olacaksa, Cumhuriyet başsavcılığına cezanın infazının ertelenmesi için talepte bulunabilirsiniz.

Cezanın infazının ertelenmesini aşağıdaki nedenlere bağlayabilirsiniz;

- Yükseköğrenimini bitirebilmek
- Ana, baba, eş veya çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerinin yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işlenebilmesinin imkânsız hâle gelmesi,
- Eş veya çocuklarının sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle bakıma muhtaç olmaları
- Senin hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi.

Bu ve buna benzer zorunlu ve acil durumlarda cezanın infazının ertelen-

mesi talebiyle başvuru yaparsan Cumhuriyet başsavcılığı, bir yıl süreyle cezanın infazını erteleyebilir. Ancak bu ara verme iki defadan fazla olamaz.

Ancak İnfaz Kanununun madde 17, bu hakkı bazı durumlarda sınırlandırmıştır. Bu erteleme,

- a) Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,
- b) Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,
- c) Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar hakkında uygulanmaz.

Erteleme isteminin kabulü, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından güvence göstermene veya diğer bir koşula bağlanabilir.

Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazı

Yaşlı bir mahpussan maruz kaldığın ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremiyorsan ve koşullu salıverilmene üç yıl veya daha az süre kaldıysa diğer şartları da taşıman halinde denetimli serbestlikten yararlanabilirsin. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hali, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir

Hücreye Koyma Disiplin Cezası Sırasında Muayene Edilirsin

Hücreye koyma disiplin ceza varsa bu cezanın infazından önce ve infazı sırasında, hekim tarafından muayene edilirsin. Bu cezaya katlanamayacağın anlaşılırsa cezanın infazı sonraya bırakılır veya hekiminin belirleyeceği aralıklarla infaz edilir. Koşullu salıverilme tarihine kadar iyileşemeyeceğinin tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesi sağlık kurulu raporu ile

saptanması halinde ise hücreye koyma cezası infaz edilmez. Yerine ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası iki katı süreyle uygulanır. Raporlar infaz dosyasına konulur.

Nakil Öncesinde Muayene Edilirsin

Kendi isteğın veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirsin.

Nakilden önce aranırsın ve kurum hekimine, yoksa diğeri bir resmi hekime muayene ettirilirsin; muayene sonucu yola çıkarılamayacağın anlaşılırsa, kurumun en üst amirince resmi bir sağıık kuruluşuna sevk edilirsin. Mazeretinin, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekiminin onayladığı resmi rapor ile belgelenmesi halinde nakil, mazeret ortadan kalkıncaya kadar geri bırakılır ve durum Adalet Bakanlığına bildirilir.

Verilen Yiyecek ve İçecekleri Reddetme

Hangi nedenle olursa olsun sana verilen yiyecek ve içecekleri sürekli olarak reddettiğın takdirde; bu hareketlerinin kötü sonuçları ile bırakacağı bedensel ve ruhsal hasarlar konusunda ceza infaz kurumu hekimince bilgilendirilirsin. Psiko-sosyal hizmet birimince de bu hareketlerinden vazgeçmen yolunda çalışmalar yapılır ve sonuç alınamaması halinde, beslenmene kurum hekimince belirlenen rejime göre uygun ortamda başlanır.

Beslenmeyi reddederek açlık grevi veya ölüm orucunda bulunursan, alınan bu tedbirlere ve yapılan çalışmalara rağmen hayatî tehlikeye girdiğın veya bilincinin bozulduğu hekim tarafından belirlenirse hakkında -isteğine bakılmaksızın- kurumda, olanak bulunmadığı takdirde derhâl hastaneye kaldırılmak suretiyle tedbir uygulanacaktır. Bu tedbirler, muayene ve teşhise

yönelik tıbbi araştırma, tedavi ve beslenme gibi tedbirlerdir ve sağlığın ve hayatın için tehlike oluşturmamak şartıyla uygulanır.

Yukarıda belirtilen haller dışında bir sağlık sorunun olup da muayene ve tedaviyi reddedersen sağlığın veya hayatının ciddi tehlike içinde olması veya ceza infaz kurumunda bulunanların sağlık veya hayatları için tehlike oluşturan bir durumun varlığı halinde de bir üst paragrafta belirtilen tedbirler uygulanır.

Bu tedbirler, kurum hekiminin tavsiye ve yönetimi altında uygulanır. Ancak kurum hekiminin zamanında müdahale edememesi veya gecikmesi, hükümlü için hayati tehlike doğurabilecek ise bu tedbirlere belirtilen şartlar aranmaksızın başvurulur.

Sağlığının korunması ve tedavine yönelik zorlayıcı tedbirler, onur kırıcı nitelikte olmamak şartıyla uygulanabilir!

Rızan olsa bile üzerinde tıbbi deney yapılamaz.

9. Öğrenim Hakkı

İlgili Mevzuat

Anayasa 42. maddesi

İnfaz Kanunu 15, 17, 53, 54, 62, 76. Maddeleri

İnfaz Yönetmeliği 14, 25, 31, 88, 89, 90, 91. maddeleri

Çocuk Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Öğretim Faaliyetleri Hakkında Genelge
Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer
Hükümler Hakkında Genelge

Tutuklu ve Hükümlü Öğrenciler Genelgesi (Milli Eğitim Bakanlığı- 24 Mart 2010
Tarih ve 2450 Sayılı 2010/24)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı Arasında Yoksul Tutuklu ve
Hükümlülerin Sınav Kayıt ve Giderlerinin Karşılama Kapsamında Yapılacak İşbir-
liği Protokolü- 12 Haziran 2014

Ceza İnfaz Kurumlarında Tutuklu ve Hükümlü Olarak Bulunan Adayların ÖSYM
Tarafından Yapılan Sınavlara Başvuru, Sınava Alınma ve Sınav Görevlilerinin Görev
ve İşlemleri Hakkında Protokol- 14 Şubat 2013

Milli Eğitim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliğinde Eğitim Kurumu veya Prog-
ramına Devam Etme Denetimli Serbestlik Kararlarının Uygulanmasına Dair İşbirliği
Protokolü- 26 Eylül 2006

Adalet Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Arasında Adalet Bakanlığı
Mesleki Eğitim Önlisans Programı Protokolü- 26 Temmuz 2015

Milli Eğitim Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliğinde Ceza İnfaz Kurumları ve
Tutukevlerindeki Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Çeşitli Eğitim Faaliyetlerinin Dü-
zenlenmesine Dair İşbirliği Protokolü- 21 Şubat 2000

Anayasa'nın 42. Maddesine göre, "Kimse, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir." Bu Anayasal hak, mahpuslar için de geçerlidir. Hapiste tutulduğun süre içerisinde öğrenim hakkın elinden alınamaz.

Okuma yazma bilmeyen bir mahpussan öğrenciyken tutuklandıysan, hapiste tutulduğun süre içerisinde öğrenimine devam etmek istiyorsan, hapisteyken sınavlara girmek istiyorsan veya sınava girip üniversiteyi kazandıysan öğrenimine devam edebilirsin.

Hapishanelerdeki öğretmenler, mahpusların öğrenim durumlarını tespit etmek, öğretim hakları, kurumda yürütülen öğretim, sosyal-kültürel faaliyetler hakkında bilgi vermek, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri gibi kurum ve kuruluşlarla irtibata geçerek öğretim faaliyetlerini verimli hale getirmekle görevlidir. Bu konularda bilgi alabilmek için hapishane öğretmenine başvurabilirsin.

Düzenlenecek kursların konusu, süresi, saati ve bunlardan hükümlülerin yararlanma koşulları her hapishane için özel olarak hazırlanan iç yönerge ile belirlenir. Hapishanelerde verilecek eğitim-öğretim çalışmaları Eğitim ve Öğretim Servisi tarafından planlanır. Her dönem yapılan bu planlar, "çalışmalara kimlerin katılabileceği, kime, nasıl, ne zaman ve hangi yolla başvurulabileceği, çalışmalar ve faaliyetlerde uyulması gereken kuralları" içeren bir talimatname ile birlikte hapishanedeki tüm oda ve koğuşlara dağıtılır. Tutulduğun hapishanenin öğrenimle ilgili çalışmalarını öğrenmek için, bu programı ve bu konudaki talimatnameyi edinmek için hapishane idaresine talepte bulunabilirsin.

Eğitim ve öğretim faaliyetleri ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlere katılmak istiyorsan hapishane idaresine bir dilekçe yazarak başvurmak zorundasın.

Yetişkin 1. ve 2. Kademe Eğitimi Başarı Kursları

- 65 yaşından küçüksen, okuma yazma bilmiyorsan veya yetişkin 2. kademe eğitimi başarı belgen yoksa, sağlık durumun da elveriyorsa hapishane idaresinin açacağı yetişkin 1. ve 2. Kademe eğitimi başarı kurslarına gitme hakkın bulunmaktadır.
- Hapishane idaresi, hapishanede okuma yazma bilmeyen bir tek mahpus olsa dahi Yetişkin 1. Kademe eğitimi okumu yazma kursunu; yetişkin 2. Kademe eğitimi başarı belgesi olmayan en az 5 mahpus olması durumunda da Yetişkin 2. Kademe eğitimi kursunu açmakla yükümlüdür. Bunu hapishane idaresinden talep edebilirsin.
- Bu kurslar, eğer hapishanede kadrolu öğretmen varsa bu öğretmen tarafından, eğer yoksa il veya ilçe halk eğitim müdürlükleri tarafından görevlendirilen öğretmenler tarafından açılacak ve yürütülecektir. Kursta kullanılacak kitaplar ise Milli Eğitim Bakanlığından ücretsiz olarak temin edilecektir.

Açık Öğretim Ortaokulu

- Yetişkin 2. Kademe kursunu başarıyla tamamlayıp başarı belgesi aldıysan, ilkokulu bitirdiysen, ortaokul 1, 2, 3. veya ilköğretim okulu 6, 7, 8. sınıflardan ayrıldıysan, ortaokulu dışarıdan bitirme sınavlarına kayıtlıyken terk ettiysen Açık Öğretim Ortaokulu'na (AÖÖ) başvurma hakkın bulunmaktadır. Hapishane idaresi, seni bu başvuruyu nasıl yapacağın ve okula nasıl devam edeceğin konusunda bilgilendirmekle yükümlüdür.
- Eğer 12-18 yaşları arasında bir çocuk mahpussan tutulduğun hapishanede (burası çocuk hapishanesi olsun olmasın fark etmez) öğrenime devam etme hakkın bulunmaktadır.

Eğer, eğitimevlerinden birinde tutulan ve öğrenimine devam eden bir çocuk mahpusan, 18 yaşını doldurduktan sonra da öğrenimini tamamlayabilen için 21 yaşına kadar eğitimevinde kalmana izin verilebilir.

- Ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekteyken tutuklanan veya hüküm giyen bir öğrenciyse serbest bırakıldıktan sonraki 7 iş günü içinde hapisanede tutulduğuna dair bir belgeyi okul yönetimine sunarsan hapisanede tutulduğun süre “özürlü devamsızlık” olarak değerlendirilecektir. Eğer bu hapisanede tutulduğun süre iki dönemi aşarsa öğrenim hakkını kullanmamış sayılırsın. Okuluna sunacağın bu belgeyi, serbest bırakılırken hapisane idaresi düzenleyip sana vermekle yükümlüdür. Serbest bırakılırken bu belgeyi hapisane idaresinden talep edebilirsiniz.
- Ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekteyken tutuklanan veya hüküm giyen bir öğrenciyse sınavlarına hapisane dışında okulunda mı yoksa hapisanede mi gireceğine hapisane idaresi karar verir. Genellikle “teorik sınavlar” hapisanede, “uygulamalı meslek dersleri sınavları” ise okullarında yapılır.
- Sınavlarına girme hakkının yanı sıra, “devamsızlık sebebiyle başarısız duruma düşmemiş ve iki dönem notu/puanı” almış olman durumunda “ders kesiminden 5 iş günü sonra yapılacak olan ortalama yükseltme sınavına” girme hakkına da sahipsin.

Eğitimevlerinde, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının çocuk bölümlerinde tutulan ve öğrenimine devam eden bir mahpusan sevk işlemlerin, hangi nedenle olursa olsun sınav tarihlerinden en az 15 gün önce yapılmak zorundadır. Eğer bu mümkün değilse sevk işlemlerin tüm sınavların bittikten sonra yerine getirilmelidir.

Açık Öğretim Lisesi

Ortaokul veya ilköğretim mezunuysan ya da lise 1, 2, 3. sınıflardan ayrılan bir mahpusun Açık Öğretim Lisesi'ne (AÖL) başvuru hakkın bulunmaktadır. Hapishane idaresi seni bu başvuruyu nasıl yapacağın ve okula nasıl devam edeceğin konusunda bilgilendirmekle yükümlüdür.

- Açık Öğretim Ortaokulu'nda hapishanede sana sunulan her türlü hizmet ücretsizdir. Açık Öğretim Lisesi'nde ise senden diploma gideri dışında ücret talep edilemez. Senden herhangi bir şekilde ücret talep edilirse Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında Genelge'nin B bölümünün 2. Maddesi gereği bu hizmetlerin ücretsiz olduğunu belirtebilirsin.
- Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesi'ne kayıt olabilmen için hapishanenin bulunduğu il veya ilçedeki halk eğitim müdürlüklerine başvuru yapman gerekmektedir. Bu işlemleri senin yakınlarından birisi yapabilir. Ancak yakınların yapamıyorsa hapishane idaresi tarafından görevlendirilecek bir personel bu başvuruyu senin adına yapmakla yükümlüdür.
- Hapishane idaresi, sen Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesi'ne kayıt olduktan sonra sınavlara girmeni sağlayacak düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür. Bulduğun hapishanede sınava girebileceğin gibi, sınav için, geçici süreyle bir başka hapishaneye de sevk edilebilirsin.

Açık Öğretim Fakültesi

- Açık Öğretim Fakültesi (AÖF) öğrencisiyken tutuklandıysan hapishaneye götürüldüğünde AÖF öğrencisi olduğunu bildirip sınavlara girmenin sağlanmasını talep etmelisin. Hapishane idaresi, gerekli formları doldurarak Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne bildirmekle

yükümlüdür. Genel müdürlük, Açık Öğretim Fakültesi Dekanlığına bilgi vererek sınavlara girmeni sağlamakla yükümlüdür.

- Hapishanedeyken AÖF'yi kazandıysan kayıt işlemlerini bir yakının yapabilir. Eğer yakınların bu işlemi yapamıyorsa hapishane idaresi kayıt işlemlerini yapmakla yükümlüdür (Eğer hapishanenin kendisinde sınav merkezi varsa bir personeli görevlendirecek, kendisinde sınav merkezi bulunmuyorsa sınav merkezi bulunan hapishaneye bilgi verip oradan bir personel görevlendirilmesini sağlayarak kayıt işlemlerini yerine getirecektir).
- AÖF'ye kayıtlıysan hapishanede tutulduğun süre içerisinde, hapishanede sınavlara girme hakkın bulunmaktadır. Hapishane idaresi, AÖF Dekanlığı ile işbirliği içerisinde hapishaneye sınav komisyonları gelmesini sağlamakla yükümlüdür.
- Eğer sınav merkezi olan bir hapishanede tutuluyorsan hapishane müdürünün, AÖF ile ilgili her konuda doğrudan il sınav yöneticisi ile işbirliği yapma hakkı bulunmaktadır.

DİKKAT!

AÖF Dekanlığı, sınava 21 günden az süre kaldığında yapılan sınav bildirimlerini kabul etmemektedir. Bu nedenle hapishane idaresine zamanında başvurunu yapmalı ve başvurunu takip etmelisin.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ve Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Yapılan Sınavlar

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından düzenlenen ÖSS, YDS, KPSS ve benzeri sınavlar, sınav merkezleri olan hapisanelerde yapılır.

ÖSYM veya MEB tarafından düzenlenen sınavlardan birisine girmek istiyorsan sınava başvurunu yakınların yapabilir. Sınav başvurunu yakınların yapamıyorsa hapisane idaresi tarafından görevlendirilen bir personel, bu başvuruyu yapmakla yükümlüdür (Sadece il merkezlerine başvuru yapılıyorsa tutulduğu hapisane idaresi sınav merkezi olan hapishaneye bilgi vererek gerekli belgileri göndermeli ve başvuru bu hapisane tarafından yapılmalıdır).

Sınavların başvuru tarihleri hapisane öğretmeni, öğretmen yoksa da eğitimden sorumlu personel tarafından takip edilmek zorundadır.

Sınavlar, sınav merkezlerindeki hapisanelere gelen sınav komisyonları tarafından yapılır. Bu nedenle sınavlara katılacak mahpuslara ilişkin T.C. kimlik numarası, adı soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihine ilişkin bilgileri içeren liste, bu hapisanelerin idaresi tarafından sınavdan en az 20 gün önce genel müdürlükte olacak şekilde gönderilir. Eğer hapishaneye yeni getirilen bir mahpussan sınavdan önceki son iş gününe kadar genel müdürlüğe bildirim yapılabilir.

Yüksek Öğretime Devam Etmek

Herhangi bir yüksek öğretim kurumuna (üniversite, fakülte, teknik veya meslek yüksek okulu) devam ederken tutuklandıysan veya hüküm giydiysen ya da hapishaneyken üniversite sınavını kazandıysan okulunun kabul etmesi durumunda, kapalı hapishanedeysen dış güvenlik görevlisi (jandarma) eşliğinde, açık hapishanedeysen iç güvenlik görevlisi (infaz koruma

memuru) nezaretinde ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına katılma hakkın vardır.

Herhangi bir yüksek öğretim kurumuna (üniversite, fakülte, teknik veya meslek yüksek okulu) devam ederken tutuklandıysan veya hüküm giydiysen ya da hapisaneyken üniversite sınavını kazandıysan eğer talep ediyorsan ve okulun da kabul ediyorsa kayıt dondurma işlemi yapabilirsin. Kayıt dondurma işleminin yapılabilmesi için hapisane idaresine başvuruda bulunman gerekir. Bu işlemi hapisane idaresi aracılığıyla yapabilirsin.

Sınava gireceksen hapisane idaresi, sınava gireceğin yere sevk edilebilmen için gerekli süreyi de dikkate alarak sınavdan en az 10 gün önce akademik takvim, öğrenci belgen ve sınava girme talebini içeren dilekçeni bir üst yazıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün eğitim birimine fakslamakla yükümlüdür.

Açık hapisanede tutulan bir mahpusun ve üniversite sınavı sonucunda kurumla aynı büyükşehir belediyesi veya belediye sınırları içinde olan herhangi bir yüksek öğretim kurumunda okuma hakkını kazandıysan okulunun da kabul etmesi halinde, okuluna devam etme ve örgün eğitimden yararlanma (okul çatısı altında öğrenim görme) hakkın bulunmaktadır.

Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler adlı genelge gereği açık hapisanelerde tutulan mahpusların okullarına devam ederken uyulması gereken kurallar şunlardır:

- Okullarından alınan akademik takvim, ders ve sınav programına göre okula gitmeleri sağlanacak, bunun dışındaki süreleri öğrenci kurumda geçirecektir. Bu nedenle her hafta öğrencilerin okullarından devam veya devamsızlık durumunu gösteren belge alınarak kontrol edilecektir.
- Okula gidiş ve gelişlerinin sorumluluğu ile her türlü masrafları öğrencilere ait olup, belirlenmiş saatlerde çıkışları ve girişleri takip edilecektir.
- Öğrencinin rapor ve izin dışında devamsızlık yapmasına müsaade edilmeyecektir.

- Öğrencinin, yaz tatili ile ara tatillerde, gerekli görülmesi halinde iş-yurdu çalışmalarına katılmaları sağlanacaktır.

Uzaktan eğitime katılman gerekiyorsa, hapishane personeli nezaretinde internetten yararlanma hakkın bulunmaktadır.

Öğrenim Hakkına Dair Ayrıntılar:

Bulduğun hapishanede sınav merkezi olmadığı için sınav nedeniyle sınav merkezi olan bir başka hapishaneye gönderiliyorsan;

- Eğer kapalı bir hapishanede tutuluyorsan dış güvenlik görevlisi (jandarma), açık hapishanede tutuluyorsan sivil giyimli bir infaz koruma memuru nezaret edecektir.
- Sınavdan en az iki saat önce sınava katılacağı hapishaneye götürülmen gerekmektedir.
- Sınavdan sonra, bekletilmeden, tutulduğun hapishaneye geri götürülürsün.
- Kayıt ve sınav harçlarını, yol masraflarını ödeyemeyecek durumdaysan, il veya ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına başvuruda bulunabilirsin. Yol masrafları için vakıf yardımcı olamıyorsa bu masraflar, hapishane eğitim kurulu kararıyla hapishanenin olanaklarıyla karşılanabilir. Hapishane idaresi, emanet para faizinden veya hapishanenin olanaklarından bu masrafı karşılayabilir. Bunun için hapishaneden talepte bulunmalısın.
- Toplu sevk, açık hapishaneye ayrılma ve kendi isteğiyle nakil hallerinde, sevk ve nakil tarihinin sınav tarihine yakınsa sevk ve nakil, sınavlardan sonra yapılır. AÖO, AÖL sınavları ve ÖSYM ve MEB tarafından yapılan diğer sınavlara 1 hafta, AÖF sınavlarına 21 gün, iş ve meslek kursları ile Yetişkin 1. ve 2. Kademe Eğitimi Başarı kursu sonu sınavlarına 1 ay kala sevk yapılamaz. Eğer disiplin, duruşma, hastalık, güvenlik

ve zorunlu nedenlerle nakil yapmak gerekiyorsa sevkin yapılır ve aynı gün Genel Müdürlüğe bilgi verilir.

- Eğer sınav tarihinden önce tahliye edildiyse sınav giriş belgeni tahliye edilirken hapishane idaresinden talep etmelisin. Bu belgeyle belgede yazan sınav merkezine gidebilir ve sınava girebilirsin.
- Sınav sonuçları açıklanmış ancak sonuç belgeleri hapishaneye ulaşmamışsa hapishane idaresinden, internetten bu sonuçları öğrenerek sana vermesini talep edebilirsin.
- Öğrenci olduğun halde hapishane idaresi Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne zamanında bilgi vermeyerek ve sınavlara katılmayı sağlayacak girişimlerde bulunmayarak seni mağdur etmişse, Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne başvuru yaparak sorumlular hakkında adli ve idari işlem yapılmasını isteyebilirsin.
- İnfaz Yönetmeliği madde 91'e göre "Eğitim ve öğretimle ilgili araç ve gereçleri sağlayamayan hükümlülere, bu araç ve gereçler kurum tarafından sağlanır." Yani öğrenimine devam ederken ihtiyaç duyduğun ve maddi imkânsızlıklar nedeniyle alamadığın araç ve gereçleri hapishane idaresinden talep edebilirsin.
- Kanun gereği, eğer yükseköğrenim öğrencisiysen ve hakkında "Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl veya daha az süreli hapis cezaları" isteniyorsa cezanın infazı başlamadan veya hakkında hüküm verildikten sonra kendin teslim olmuşsan (Kanun'da "çağrı üzerine gelen hükümlü" deniyor) yükseköğrenimini bitirebilmek için her defasında bir yılı geçmemek üzere en fazla iki kez, yani toplamda en fazla iki sene cezanın infazının ertelenmesini isteyebilirsin. Bu erteleme kararı için ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına başvuru yapman gerekir. Erteleme kararı Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kararı ile alınmaktadır. Ancak kanun, bu erteleme kararını aşağıdakiler için uygulanmayacağını söylemektedir:

- a. Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,
 - b. Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,
 - c. Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar” (İnfaz Kanunu madde 17).
- Öğrenimine devam eden bir mahpusun ders kitaplarının denetime tabi olmaksızın sana verilmesi hakkına sahipsin.
 - Kanun, “eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde” ve “denetim altında” internetten yararlanma hakkı tanımaktadır. Öğrenim gören bir öğrenciyse ve derslerin için gerekli olduğunu düşünüyorsan bilgisayar kullanma talebinde bulunabilirsin. Bilgisayarı kendi koğuşunda ya da odanda değil, “kurum yönetimince belirlenen yerlerde” kullanabilirsin. Yasalar bu hakkın “tehlikeli halde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından” kısıtlanabileceğini söylemektedir.
 - Öğrenim nedeniyle başka bir hapisaneyeye nakil talep etme hakkın bulunmaktadır. Örneğin hapisanede tutuluyorken üniversiteyi kazandıysan ve üniversite idaresi sana sınavlara girme hakkı tanıdıysa üniversitenin bulunduğu ildeki bir hapisaneyeye nakil talep edebilirsin. İnfaz Kanunu, nakil talep edebilmen için aşağıdaki koşulları şart koşmaktadır:

Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için;

- a. Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermeleri,
- b. Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri (Çocuk hükümlüler için bu koşul geçerli değildir),
- c. Koşullu salıverilmelerine üç aydan az süre kalmamış olması,

- d. İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması,
- e. İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması,
- f. Mahkûmiyet sürelerine uygun, hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması,
- g. Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması, gerekir.

Tutulduğun hapisanede öğrenim hayatına ilişkin bir sorunla karşılaştığında veya bir soru sormak istediğinde doğrudan hapisanenin “Eğitim ve Öğretim Servisine” dilekçe yazabilirsin.

Hapishane idaresi, “olanaklar elverdiği ölçüde, eğitim ve öğretimle ilgili özel kurslar” veya AÖÖ, AÖL, ÖSS, AÖF gibi sınavlara hazırlanmak, başarı oranlarını arttırmak ve bu tür sınavlarda gerekli olan bilgiyi ve motivasyonu sağlamak için hazırlık kursları açabilir ve bu amaçla, “Milli Eğitim Bakanlığı, diğer bakanlıklar ile kamu ve özel kuruluşlarla” işbirliği yapabilir. Bu nedenle, ihtiyaç duyduğun özel kurslar için hapishane idaresinden talepte bulunabilirsin

10. Kütüphane ve Kitaplıktan Yararlanma Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Yasası 61, 62 ve 88. Maddeler

Yönetmelik 73, 88. Maddeleri

Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi

İnfaz Kanunu 61. Maddesine ve Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 5. maddesine göre, mahpusların kullanımı için, müdürü olan her hapisanede kütüphane, diğer hapisanelerde ise kitaplık olmak zorundadır.

Kütüphane ve kitaplığa konulacak yayınların belirlenmesi

İlgili yönerge gereği kuruma alınacak, kütüphane ve kitaplıkta yer alacak süreli ve süresiz yayınlara “Eğitim Kurulu” karar verir.

Eğitim kurulu, kendisine ulaşan bir yayını kontrol eder ve uygun bulunan yayınlar kütüphane veya kitaplığa konulurken uygun görülmeyenler “gereğinin takdir edilmesi için” Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Eğitim kurulunun incelemesinden muaf olarak direk kütüphane ve kitaplığa konulabilecek kitaplar da vardır: “Resmi kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış

olması koşuluyla Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar incelenmeksizin kitaplık ve kütüphanelere konulur.” Bu nedenle mahpuslar üniversitelerden, meslek kuruluşlarından, vakıflardan ve “kamu yararına çalışan dernek” statüsü tanınan derneklerden süreli veya süresiz yayın talep ederek bu yayınların denetime tabi tutulmadan kütüphane veya kitaplığa konulmalarını isteme hakları vardır.

Kütüphane ve kitaplıkta yer alacak yayınlar birkaç yolla temin edilebilir:

- Satın alma, diğer bakanlıklara bağlı kütüphane ve kitaplıklardan ödünç alma, mahpusların bağışları, dışarıdaki kişi, kurum ve kuruluşların bağışları.
- Kurumun kendisinin satın alacağı kitaplar için ilgili yönerge gereği mahpusların talepleri de dikkate alınmalıdır. Bu nedenle istediğiniz bir yayının olduğunda bir dilekçe ile Eğitim Kurulu'na başvurabilirsiniz.

Kütüphane ve kitaplıktan yararlanma

İnfaz Kanununun 88. Maddesine göre mahpuslar “çalışma saatleri dışında ve belirlenecek düzene göre” kütüphaneden yararlanabilirler. Ancak ilgili yönerge bu hakkı, mahpusların kütüphaneyi ve kitaplığı kullanması olarak değil, buralardan kitap talep etme şeklinde düzenlemektedir. Yönergenin 27. Maddesine göre, “İdare ve Gözlem Kurulu'nun kararıyla, iyi hal gösteren hükümlü ve tutuklular, kütüphanede bulunan yayınları okumak, araştırma yapmak veya etüt çalışmalarında bulunmak üzere, kütüphaneden yararlanabilirler.” Kütüphanede kaç kişinin aynı anda çalışabileceği de yine idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenmektedir.

Mahpuslar ilgili yasa ve yönetmelikten yola çıkarak:

- Kütüphaneyi ve kitaplığı kullanmak veya kütüphanede çalışmak için başvuruda bulunabilirler.

- Ceza veya tutukevi personelinden kitap listesini görmeyi talep edebilirler.
- Kitap listesinden istedikleri kitabı talep etmek için ceza veya tutukevi personelinin kendilerine verdikleri “Yayın İsteme Formu”nu doldurmak zorundadırlar.
- Kütüphane veya kitaplıktan aldığı kitabı 15 gün boyunca (15 günün sonunda baş vurup bu süreyi uzatmak mümkündür) koğuş veya odasında tutabilirler.
- Kütüphane veya kitaplıktan aynı anda kaç kitap talep edebileceğini Eğitim Kurulu belirlemektedir. Tutuklu ve hükümlüler hapishane personeline sorarak bu konuda bilgi alabilirler.

YAYIN İSTEME FORMU

Yayının Adı	Yayının Yazarı	Basım Tarihi	Okuyucuya Teslim Edildiği Tarih
Teslim Eden Memurun Adı-Soyadı, Unvanı İmzası		Teslim Alan Hükümlü, Tutuklu veya Personelin Adı Soyadı Oda veya Koğuşu İmzası	
Okunduktan Sonra Teslim Eden Hükümlü – Tutuklu veya Personelin Adı Soyadı, Unvanı ve imzası		Okunduktan Sonra Teslim Alan Memurun Adı Soyadı, Unvanı ve imzası	

11. Süreli ve Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Yasası 62. Madde

İnfaz Yönetmeliği 31. Madde

Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi

“Süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkı” derken bir mahpusun istediği gazete, dergi, broşür gibi belli periyotlarla yayınlanan veya kitap, broşür, tez vs. gibi bir defaya mahsusu yayınlanmış yayınlara ulaşabilme hakkı anlaşılmaktadır.

İnfaz Kanunu bu konuyu “hükümlünün hakları” başlığı altında düzenlemektedir. Yani bu hak, tüm hapishane idareleri tarafından uygulanmak durumunda olan, İnfaz Kanunu’nun 62. maddesinde düzenlenen, mahpusun kanunda kaynaklanan haklarından birini oluşturmaktadır.

Süresiz yayın daha çok kitap olarak algılanmaktadır ancak bilimsel makaleler ve sempozyum derlemeleri, yine sivil toplum örgütleri tarafından basılan tüm materyaller süresiz yayın kategorisine girer. Süresiz bir eser ile ilgili olarak Kültür Bakanlığı, basın savcılığı olarak adli teşkilat içinde yer alan birimler yoluyla genel bir denetim yapılmaktadır. Bu nedenle kitap dışındaki süresiz yayın, özellikle “ISBN” numarası taşıyan her şey devlet tarafından zaten denetlenmiş olmaktadır.

Sürelî yayınlar ise belli periyotlarla yayınlanan gazete, dergi vb. nitelikteki yayınlardan oluşmaktadır. Süresiz yayınlar da yine benzer biçimde (ve her bir basılan dergi ya da gazete ayrı ayrı) denetime tabii tutulmakta ve eğer gerek görülürse haklarında yasaklama ve toplatma kararı verilmektedir.

İnfaz Kanunu'nun 62. Maddesi, "sürelî ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkının" çerçevesini belirler. Bu kanuna göre;

- "Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelî ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.
- Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz. ⁽¹⁾
- Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.
- Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Ancak ilan ve reklamın geçici süreyle kesilmesi hâli, bu hükmün dışındadır. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir.

Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz, buna fotokopi edilmiş ders notları, yardımcı kitaplar gibi eğitimin için ihtiyaç duyduğün tüm materyal dahildir.

İnfaz Yönetmeliğinin 31 maddesi ve Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 10. Maddesi ise yayınların "Eğitim Kurulu" tarafından inceleneceğini belirtmektedir.

Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez. Ancak bu -özellikle Anayasa Mahkemesi kararlarında yazdığı gibi- yakın, somut ve makul bir gerekçeye dayanmak zorundadır.

Anayasa'da tanınan "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti", "Din ve vicdan hürriyeti", "Düşünce ve kanaat hürriyeti" ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde tanınan "ifade özgürlüğü" hakları, ancak süreli ve süresiz yayınlar gibi ortak mecralara gelişir ve oluşur. Anayasa Mahkemesinin bu konuda bağlayıcı kararları da gözetildiğinde İnfaz Yönetmeliğinde bir düzenleme bulunmaması, yasanın açık hükmü nedeniyle bir sorun oluşturamaz zira yönetmelikler kendilerini düzenleyen yasalara bağlıdır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki hakların vardır:

- İstediyin gazete, dergi veya kitabın sana gönderilmesini ailen, süreli ve süresiz yayın yapan siteler veya bedelini ödemen koşulu ile hapisane idaresinden talep edebilirsin.
- Eğitim kurulunun gazete, dergi veya kitabı "kurum güvenliğini tehlikeye düşüreceği veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsadığı" gerekçeleriyle sana vermeme kararı alması durumunda; bu kararı gerekçeleri ile birlikte ve bu karara karşı itiraz yollarını da belirterek sana yazılı olarak tebliğ etmek zorundadır. Ayrıca bu yayının, adına emanet olarak eşya deposuna kaldırılmak zorundadır.

12. Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu; 70. Madde ile 2, 69 ve 72. Maddeler

İnfaz Yönetmeliği madde 78

Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik: 29 ve 31. Maddeler

Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında Genelge

Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı Arasında Tutuklu ve Hükümlülerin Dinî ve Ahlâkî Gelişmelerini Sağlamaya Yönelik İşbirliği Protokolü

Hapishanelerde din ve vicdan özgürlüğü hakkın bulunmaktadır ve bu hakkın kanun ile koruma altına alınmıştır. Din ve vicdan özgürlüğü hakkın şu hakları kapsamaktadır (İnfaz Kanun, madde 70):

Mensup olduğun dinin ibadetlerini yapma hakkın vardır. Ancak Kanun, ibadetlerini yaparken “düzeni bozmayacak ve çalışmayı engellemeyecek” olmanı şart koşmaktadır.

İbadet ederken kullandığın ve dini yaşamın bakımından zorunlu olan kitapları ve eserleri dışarıdan getirtme ve yanında tutma hakkın vardır.

Mensubu olduğun dinin görevlilerince ziyaret edilme ve onlarla iletişim kurma hakkın vardır. Ancak Kanun, bu ziyaret ve iletişimlere “kurum güvenliğini tehlikeye düşürmemek” koşulunu getirmiştir.

Din ve vicdan özgürlüğü hakkına dair ayrıntılar:

İnfaz Kanunu ve Yönetmeliği, mensubu olduğun dinin görevlilerince ziyaret edilebileceğini söylemektedir. Bu ziyaretin nasıl gerçekleşeceği ise, Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'te anlatılmaktadır. Bu yönetmelik gereği Türkiyeli mahpusların din görevlilerince ziyareti, Adalet Bakanlığının iznine bağlanmıştır (Yönetmelik, madde 26). Ancak, Yönetmelik, “resmi veya dini bayram günleriyle özel günlerde, Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısının onayı ve refakatiyle, il veya ilçe resmî protokolüne dahil kurum ve kuruluşlar ile iyileştirme programlarına yararı olabilecek sivil toplum örgütlerinin temsilcilerine” ziyaret izni verilebileceğini de belirtmektedir (Yönetmelik, madde 26).

Yabancı Mahpusların Din Görevlilerince Ziyareti

Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik gereği, bir yabancı mahpusun, din görevlisince ziyaret edilebilmesi Adalet Bakanlığının iznine tabidir (Yönetmelik, madde 29 ve 31). Bu iznin verilebilmesi için, ziyareti gerçekleştirecek din görevlisinin konsolosluk personeli olması veya Türkiye Cumhuriyeti'nin yetkili makamları tarafından faaliyetleri kabul edilmiş olan dinlerin resmi temsilcileri ve din adamları olması gerekmektedir.

Dini bayramlarda, dışarıdan gönderilen bir hediyeyi kabul etme hakkın bulunmaktadır. Kanun ve yönetmelik, bu hediyein “kurum güvenliği için tehlikeli” olmamasını şart koşmaktadır (Kanun madde 69; Yönetmelik madde 78).

Yemeklerinin senin dini ve kültürel gereklerine uygun olmasını talep etme hakkın bulunmaktadır (Kanun, madde 72).

DİKKAT!

Kanun ve yönetmelik gereği:

- Hapishanelerdeki kurallar mahpusların ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, milli veya sosyal köken ve siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.
- Kurum personeli, bütün hükümlü ve yakınlarına dil, din, mezhep, ırk, renk, cinsiyet ve düşünce ayrımı gözetmeksizin eşit işlem yapmak zorundadır.

Yani sana mensubu olduğun din nedeniyle ayrımcılık yapılması ve eşit davranılmaması kanunen suçtur.

13. Oy Kullanma Hakkı

İlgili Mevzuat

Anayasa: 67. Madde

TCK: 53. Madde

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun: 7. Madde

Yüksek Seçim Kurulu Kararı, Karar No: 590, 31.12.2013, Resmi Gazete Sayı: 28868

Mahkeme tarafından, kasten işlediğin bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmişsen, seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan yoksun bırakılırsın. Hapis cezanın infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamazsın.

Eğer;

- Tutukluysan, hakkında henüz hüküm verilmemişse,
- Taksirli suçlardan hüküm giyen bir mahpusun,
- Mahkûmiyet hükmün kesinleşmiş ancak henüz hapishaneye alınmamışsan,
- Hapishaneden koşullu olarak salıverilmişsen,
- Mahkemece uzun süreli cezanın ertelenmesine karar verilmişse ve bu nedenle hapishanede değilsen oy kullanma hakkın vardır.

Taksirli Suç

Türk Ceza Kanunu'nun 22. Maddesinde "taksir" anlatılmaktadır:

1. Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.
2. Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir.
3. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.
4. Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.
5. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.
6. Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarısından altıda birine kadar indirilebilir.

Tutukluysan veya taksirli suçlardan hüküm giymiş bir mahpusun seçimlerde oy kullanabilmek için "Tutuklu Seçmen Listesinde" adının olması gerekir. Seçmen kütüğüne kayıt yaptırmak senin sorumluluğundadır.

Tutuklu seçmen listesine adını yazdırabilmek için dışarıdaki adresine gelmiş olan seçmen bilgi kağıdını veya hapisane yönetimi aracılığıyla ilgili ilçe seçim kurulu başkanlığından seçmen kütüğüne kayıtlı olduğuna ilişkin aldığın belgeyi sunabilir ve kayıt yaptırabilirsin. Eğer oy kullanacağın hapisanede seçmen listesinde kaydın varsa ayrıca herhangi bir belge sunmana gerek yoktur.

DİKKAT!

Oy kullanabilmek için "Tutuklu Seçmen Listesine" kayıt yaptırmak gerekmektedir. Bu kaydı yaptırmazsan oy kullanamazsın.

14. Mazeret İzni Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Kanunu 93, 94 ve 44, 46. Maddeler

İnfaz Yönetmeliği 113,114. maddeleri

TCK 292 ve 293. Maddeleri

Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik

Eğer ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü bir mahpus değilsen ve hapishane idaresi, hapishane dışına çıkarılmanın güvenlik bakımından sakınca oluşturmayacağına karar vermişse “mazeret izni”; yüksek güvenliklı ceza infaz kurumu haricinde bir infaz kurumunda tutuluyorsan da “mazeret izni”, “özel izin” veya “iş arama izni” alabilirsin. İzinde geçireceğin süreler hükümlülükte geçmiş sayılacaktır.

Mazeret İzni

Hükümlülük sürenin beşte birini iyi halle geçirmişsen isteğin üzerine, aşağıdaki hallerde ve koşullarda yol dışında 10 güne kadar mazeret izni alabilirsin:

Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin veya depresyon, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle zarara uğradıklarının belgelendirilmesi koşuluyla mazeret izni:

Hapishanenin en üst amirinin görüşü, Cumhuriyet başsavcılığının önerisi ve Adalet Bakanlığının onayı gerekmektedir.

Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü nedeniyle mazeret izni: Hapishanenin en üst amirinin önerisi ve cumhuriyet başsavcılığının onayı gerekmektedir.

Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilecektir.

Yüksek güvenli hapishanede tutulsan dahi, hapishanenin “İdare ve Gözlem Kurulu” tarafından “tehlikeli hükümlü” olarak sınıflandırılmamışsan ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmadığına karar verilirse dış güvenlik görevlisinin (jandarma) refakatinde bulunman şartıyla, Cumhuriyet Başsavcısı'nın onayıyla aşağıdaki hallerde izin almak için başvuru hakkın vardır:

(Ağırlaştırılmış müebbet hükmünün infazı halinde aşağıda sıralanan izinler alınamayacaktır.)

İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazeye katılman için yol süresi dışında iki güne kadar izin alabilirsin.

Sağlık kurulu raporu ile belgelendirmen şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuğun ile eşinin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar izin alabilirsin.

Bu izinleri alabilmek için hapishanenin bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığına dilekçe yazarak başvuru yapmalısın. Bu dilekçeye yakınlarının ölümünü veya hastalığını ispat edebilmek için bunları gösteren belgeleri de eklemen gerekmektedir.

Cumhuriyet başsavcılığının izin vermesi halinde, izin süresi içinde gece

hapishane dışında konaklaman gerekiyorsa kendi evinde, eşinin evinde, senin veya eşinin annesine, babasına, kardeşine, çocuğuna, torununa, büyükbabasına veya büyükannesine ait evde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan bir kapalı hapishanede kalmaya karar verilebilir. Nerede kalacağına, “güvenlik hususu değerlendirilmek” ve “gerekli güvenlik tedbirleri alınmak” suretiyle gidilen yerin valisi karar verecektir.

Yakınlarının hastalığı veya ölümü nedeniyle yurtdışına çıkmaya izin verilmemektedir. Bu izin sadece yurtiçinde geçerlidir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, “mazeret izni” verirken aşağıdaki hususları göz önünde bulunduracaktır:

- Gidilecek yerin yol ve hava şartlarının uygun olması,
- İznini geçireceğin yere gitmede sakınca olup olmadığına ilişkin, gideceğin yerde bulunan kolluk görevlilerine tahkikat yaptırılması,
- Hasta olduğu belirttiğin kişi ile aradaki yakınlık derecesinin nüfus idaresinden alınacak kayıt ile belgelendirilmesi,
- Hastalığı belgeleyen resmi raporun, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekim tarafından imzalanmış olması,
- Ölüm ve ölen kişiyle yakınlığının resmi belge ile tespit edilmiş olması,
- Deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle verilecek mazeret izinlerinde söz konusu mazeretin, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından, ilgili kuruluşlardan araştırması yaptırılarak tespit edilmiş olması.

Cenazeye katılma izni

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü değilsen yüksek güvenlikli hapishanede tutulsan dahi hapisyanenin “İdare ve Gözlem Kurulu” tarafından “tehlikeli hükümlü” olarak sınıflandırılmamışsan ve “güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması” koşuluyla;

- İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü halinde, Cumhuriyet Başsavcısı'nın onayıyla yol süresi hariç iki güne kadar cenazeye katılmak için izin alma hakkın vardır.
- Annen, baban, eşin, kardeşin veya çocuğun yaşamını yitirmişse aşağıdaki şartlar senin için söz konusuysa hapisyanede geçirdiğin süreye bakılmaksızın cenazelerine katılma hakkın bulunmaktadır:
- Cenaze hapisyane ile aynı il sınırları içinde olmalıdır.
- Hapisyanenin “İdare ve Gözlem Kurulu” tarafından “tehlikeli hükümlü” olarak sınıflandırılmamış olman gereklidir.
- Anne, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümünü ve onlara yakınlığını belgelemen gerekir.

Eğer bu üç şart senin için geçerliyse hapisyane idaresi aracılığıyla Cumhuriyet başsavcılığına bir dilekçe yazarak talepte bulunabilirsin. Cumhuriyet başsavcısı, dış güvenlik görevlisinin (jandarma) refakatinde cenazeye katılmana izin verebilir.

Tutukluysan soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla ikinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü halinde, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ilgili hâkim veya mahkeme tarafından yol süresi hariç iki güne kadar cenazeye katılmak amacıyla izin alma hakkın vardır.

İzin sırasında gece konakladığın ev, ceza infaz kurumu veya diğer yerlerde

geçirdiğin tüm süreler izin süresine dahildir. Kapalı ceza infaz kurumunda bulunuyorsan dış güvenlik görevlisi (jandarma) refakatinde; açık ceza infaz kurumunda ya da çocuk eğitimevinde bulunuyorsan refakatçi olmadan izne çıkabilirsin.

Hastalık nedeniyle mazeret izni

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü değilsen yüksek güvenlikli hapishanede tutulsan dahi, hapishanenin “İdare ve Gözlem Kurulu” tarafından “tehlikeli hükümlü” olarak sınıflandırılmamışsan ve “güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması” koşuluyla;

- Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşinin anne veya babasının yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır bir hastalığı bulunduğunu sağlık kurulu raporu ile belgelendirmen durumunda, Cumhuriyet başsavcısının onayıyla her bir yakının için bir defaya mahsus olmak üzere, yol süresi hariç bir güne kadar hasta ziyareti için izin alabilirsin.
- Tutukluysan, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla ana, baba, eş, kardeş, çocuğunuz ile eşinizin anne veya babasının yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır bir hastalığı bulunduğunu sağlık kurulu raporu ile belgelendirmen durumunda, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ilgili hâkim veya mahkeme tarafından her bir yakının için bir defaya mahsus olmak üzere yol süresi hariç bir güne kadar hasta ziyareti için izin alabilirsin.

İzin sırasında gece konakladığın ev, ceza infaz kurumu veya diğer yerlerde geçirdiğin tüm süreler izin süresine dahildir.

Mazeret izni hakkına dair ayrıntılar

Mazeret iznini kullanırken kapalı hapisyanede tutuluyorsan dış güvenlik görevlileri (jandarma) sana refakat eder, açık hapisyanede veya çocuk eğitmevinde tutuluyorsan refakatçi olmadan bu izni kullanabilirsin.

Sana refakat eden dış güvenlik görevlisinin bilgi vermesi ve talebi halinde izne gideceğin yerdeki kolluk birimleri tarafından cenaze merasiminin yapılacağı veya konaklanacak yerde ya da talep edilen bir başka yerde gerekli güvenlik tedbirleri alınabilir.

İzin süresince konaklayacağın yerin içi ve çevresi de dahil olmak üzere alınacak güvenlik tedbirlerinin nasıl olacağı, görevlendirilecek personelin sayısı ve giyeceği kıyafetler, sana kelepçe takılıp takılmayacağı, dış güvenlik yetkilisi (jandarma yetkilisi) tarafından kararlaştırılır.

İzin süresince dış güvenlik görevlileri, seni gözetimi ve yakın kontrolü altında tutacak, yanında duracaktır.

Mazeret iznini kullanırken yol giderlerini ve harcırahı senin ödemen gerekmektedir. Yol giderleri, seni götürecektir aracın ve eğer varsa bu araca refakat eden diğer araçların benzin parası; harcırah ise senin ve sana refakat eden dış güvenlik görevlilerinin yiyecek ve eğer varsa konaklama parasıdır.

İzin sırasında suç işleme, kurallara aykırı davranış ya da firar teşebbüsünde bulunma halinde dış güvenlik yetkilisinin kararı ve sorumluluğunda en yakın kapalı hapisyaneye veya “güvenli görülen başka bir yere” konulursun.

Konakladığın yerde senin için ya da güvenlik görevlileri yönünden kontrolü mümkün olmayan güvenlik riski oluşması halinde, dış güvenlik yetkilisinin kararı ve sorumluluğunda, en yakın hapisyaneye veya “güvenli görülen başka bir yere” götürülürsün.

Çocuk yaşta olman durumunda, iznin geçirileceği ilin valiliği tarafından pedagoğ, psikoloğ veya sosyal hizmet uzmanı görevlendirilebilecektir.

Mazeret izni başvurun Cumhuriyet başsavcılığı tarafından uygun görül-meyebilir. Bu durumda Cumhuriyet başsavcılığı, başvurunun neden reddet-tiğini, gerekçesiyle birlikte sana bildirmek zorundadır.

Özel İzin

Aşağıdaki hallerde “özel izin” kullanabilirsin:

- Açık hapisanede tutuluyorsan
- Çocuk eğitimevinde tutuluyorsan
- Açık hapisanede tutulmaya hak kazanmış olmana rağmen nakledile-ceğin kurumun kapasitesi ve/veya yaşın ve sağlığın gibi nedenlerle açık hapishaneye sevk edilmediysen.

Hapishanenin en üst amirinin (varsa birinci müdürünün) önerisi ve Cum-huriyet başsavcılığının onayı ile yılda en çok 3 kez olmak üzere her defa-sında yol hariç 3 güne kadar izin hakkın bulunmaktadır.

Özel izne ayrılırken hapisane idaresi tarafından sana bir “izin belgesi” verilir. Bu belge, izni geçireceğin yerin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından onaylanır.

Özel izin kullandığın sırada iç ve dış güvenlik görevlileri (infaz koruma memurları ve jandarma) sana refakat etmezler.

Özel izin kullanırken gideceğin mesafe dikkate alınarak 3 günlük izin ha-ricinde gidiş geliş için toplam 4 günü geçmeyecek şekilde yol izni verilir.

İş Arama İzni

Hapishanede hükümlülük sürenin en az altı ayını kesintisiz geçirmişsen ve koşullu salıverilmene bir ay kalmışsa hapishanenin en üst amirinin (varsa birinci müdür) önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile çalışma günleri içinde sekiz saate kadar “iş arama izni” hakkın bulunmaktadır.

Bu hakkını kullanmak için bir dilekçeyle hapishane idaresine başvuruda bulunabilirsin.

İş arama izninin süresi tutulmakta olduğun hapishanenin bulunduğu il sınırları içinde kalan işyerleri ve yardım kuruluşları ile görüşme süresi göz önüne alınarak belirlenir.

Bu izni kullanırken dış güvenlik görevlileri (jandarma) sana refakat etmez.

İzinden Dönmezsen veya Geç Dönersen Ne Olur?

İzinden dönmezsen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönersen, Türk Ceza Kanunu gereği firar etmiş sayılabilirsin ve hakkında 6 aydan 6 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açılabilir.

İzin sırasında firar ettiysen bir daha izin kullanamazsın.

İzin süreni aşman halinde hapishane idaresi tarafından hakkında disiplin soruşturması başlatılabilir ve disiplin cezası verilebilir. İzin süresini mazeretsiz olarak 2 gün aşarsan hücreye koyma cezası uygulanabilir.

Eğer bir çocuk mahpussan ve mazeretsiz olarak izinden dönmen gereken zamandan geç dönmüşsen, “izin ertelemesi” adı verilen disiplin cezası uygulanabilir ve izinlerin 60 güne kadar ertelenebilir.

DİKKAT!

Hastalık veya zorunlu bir nedenle dönüşün imkânsız hale geldiyse elindeki izin belgesiyle bulunduğun yerdeki Cumhuriyet başsavcılığına başvurman gerekir. Başvurunun ardından geçici olarak o yerdeki hapishaneye konulursun. Böylece firar etmiş sayılmazsın ve hakkında dava açılıp hapishanede disiplin soruşturması başlatılmaz.

Hastalığının tedavisinin tamamlanması veya zorunlu nedenin ortadan kalkması durumunda eğer dış güvenlik görevlisi nezaretinde izne ayrılmışsan yine dış güvenlik görevlisi nezaretinde, aksi taktirde serbest olarak izne ayrıldığın kuruma gönderilirsin.

İzne gidiş gelişin sırasında yolda bir zorunlu neden doğmuşsa da yine elindeki izin kağıdıyla birlikte bulunduğun yerin Cumhuriyet başsavcılığına başvurman gerekir.

İzin Süresince Uyman İstenen Kurallar:

- Alkollü içecek veya uyuşturucu madde kullanmamak.
- Güvenlik riski teşkil edebilecek veya “hükümlü ve tutuklu sıfatıyla bağdaşmayacak” davranışlarda bulunmamak. (Bu “güvenlik riskine” ve “hükümlü ve tutuklu sıfatıyla bağdaşmayacak” davranışların neler olduğuna, dış güvenlik yetkilisi karar verecektir.)
- Taziye amacı dışında telefon görüşmesi yapamaz ve diğer iletişim araçlarını kullanmamak.
- Medya kuruluşlarına yazılı veya sözlü açıklama yapmamak.

15. Hapishane Dışında Etkinliklere Katılma Hakkı

İlgili Mevzuat

İnfaz Yönetmeliği 92. Madde

Açık hapishanede veya çocuk eğitimevinde tutulan bir mahpusun hapishane dışında bazı etkinliklere katılmak için talepte bulunabilirsin. Bu etkinlikler şunlardır:

- Kurum dışındaki eğitim, ağaçlandırma, çevre düzenlenmesi ve temizlik faaliyetleri,
- Doğal afet sonrası yardım faaliyetleri,
- Tiyatro, konser veya benzeri sosyal ve kültürel çalışmalar,
- Spor karşılaşmaları.

Katılmak için talepte bulunduğun bu etkinlikler hapishanenin bulunduğu belediye veya büyükşehir belediyesi sınırları içindeyse hapishanenin İdare ve Gözlem Kurulu, eğer bu sınırların dışındaysa Adalet Bakanlığı izin vermektedir.

C- KANUN YOLLARINA BAŞVURMA

İlgili Mevzuat

İnfaz Hâkimliği Kanunu: 5. Madde

Ceza Muhakemesi Kanunu: 260, 261, 262, 263, 264, 265 ve 266. Maddeler

Hapishanede bulunduğun süre içerisinde kanun ve yönetmelik hükümleri ile kullanabileceğin haklara eriŐimin engellendiğinde, sırasıyla,

1. İnfaz Hâkimliği'ne
2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne (eğer birden fazla ise 2 numaralı Ağır Ceza Mahkemesi'ne)
3. Anayasa Mahkemesi'ne
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru hakkına sahipsin.

1. İnfaz Hâkimliği'ne Başvuru

- Tutulduğun hapishanede senin hakkında yapılan işlemler veya hapishanenin işleyişine dair herhangi bir şikâyetin olduğunda, yapılan işlemlerin ve işleyişin kanun, tüzük, yönetmelik veya genelgelere aykırı olduğunu düşünüyorsan infaz hâkimliğine başvurma hakkın vardır.
- Hakkında yapılan işlemlere veya hapishanede meydana gelen bir olaya dair şikâyetini bu işlem ve olayı öğrendiğin tarihten itibaren **15 gün** içinde ve bu işlemin yapıldığı tarihten itibaren **30 gün** içinde infaz hâkimliğine başvurarak yapabilirsin.
- Şikâyeti, dilekçe ile doğrudan doğruya infaz hâkimliğine yapabileceğin gibi, Cumhuriyet başsavcılığı veya hapishane müdürü aracılığıyla da yapabilirsin. İnfaz hâkimliği dışında yapılan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü olarak yapılan şikâyetler ise tutanağa bağlanır ve bir örneği şikâyeti sana verilir.

DİKKAT!

Şikâyet başvurun, yukarıda yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir işlem karşı yapılmışsa ya da başvuru hakkın olmayan bir olayda infaz hâkimliğine dilekçe yazmışsan infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddedecektir. İnfaz hâkimi, kendi görev alanına girmeyen bir iş olduğu için başvurunu reddediyorsa bu halde dilekçeni, görevli olan merciye gönderir.

İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri

Şikâyet konun infaz hâkimliğinin görev alanına girmediğinde, başvurun infaz hâkimliği tarafından reddedileceği için, infaz hâkimliklerinin görevlerini bilmen önem taşımaktadır. Şikâyetinin konusu aşağıdaki alanlara giriyorsa, başvuru yapabilirsin:

İnfaz Hâkimliği Kanunu'na göre infaz hâkimliklerinin görevleri

MADDE 4. – İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır :

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.
 2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.
 3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, tüzük veya yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.
 4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurumlarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.
 5. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.
- Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır.

İnfaz hâkimliğine yazılacak dilekçenin örnek formu:

..... İNFAZ HAKİMLİĞİNE
iletilmek üzere
.....Cezaevi Müdürlüğüne

ŞİKAYETÇİ/TALEPTA BULUNAN: (isim soyisim- TC kimlik numaran)
ŞİKAYET/TALEP KONUSU: ...Cezaevi Disiplin Kurulu Başkanlığının .../.../... tarih
.../.... No'lu disiplin cezası kararına karşı itirazlarımız hakkında (örnek olarak yazıl-
mıştır. Dilekçeni yazma sebebini kısaca belirtmelisin)

AÇIKLAMALAR

(Buraya mümkün olduğunca açık ve net maddeler halinde anlatmalısın)
(Eğer hapis hâlindeki bir işlemde şikayetçiysen olayı yazman gerekiyor, -örneğin
disiplin cezasının verilme nedenleri- gibi)
(Talepte bulunuyorsan -örneğin açık cezaevine ayrılma- buna ilişkin koşulları ta-
şındığın, iyi hali ne zaman kazandığın gibi bilgileri yazmalısın. Nasılsa cezaevinde
tutulan dosyada var, hakim görecektir diye düşünmeden açık net biçimde anlatman,
hakkını araman açısından önem taşımaktadır.)

SONUÇ VE İSTEM:

(Burada infaz hakimliğinden ne beklediğini açıkça yazmalısın. Örneğin; disiplin
cezasının kaldırılması, açığa ayrılman, sınav kaydının yapılması gibi açıkça belirt-
melisin)

(İsim Soyisim)

(Tarih)

(İmza)

- Şikâyet başvurusu, hapisane idaresi tarafından yapılan ve şikâyete neden olan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak infaz hâkimi, “giderilmesi güç veya imkânsız sonuçların doğması ve işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda” işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir. Bu nedenle eğer şikâyetine konu olan işlem veya faaliyetin “giderilmesi güç veya imkânsız sonuçlar” doğuracağını düşünüyorsan şikâyet başvurusunda bunu belirtmelisin ve işlem veya faaliyetin durdurulmasını açıkça istemelisin.
- Şikâyet başvurun üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir. Ancak infaz hâkimi, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca hapisane ile ilgili Cumhuriyet Savcısı’nın da yazılı görüşünü alır.
- İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.
- İnfaz hâkimliğinin aldığı kararın yerinde olmadığını düşünüyorsan, bu karara ilişkin olarak bir hafta içinde Ağır Ceza Mahkemesi’ne itiraz başvurusu yapabilirsin.

Dişlin cezalarına karşı İnfaz hakimliğine başvuru

Hakkında verilen bir disiplin cezasına itiraz etmişsen bu itiraz sonuçlanmadan disiplin cezası uygulanamaz. Disiplin soruşturmasına sebep olan olay gerçekleştikten sonra en geç iki gün içinde disiplin soruşturması başlatılmış olmalı ve sana yazılı olarak tebliğ edilmelidir. Sana verdikleri yazılı bilgide;

- Hakkında hangi olay nedeniyle ve hangi tarihte disiplin soruşturması başlatıldığı

- Hangi disiplin cezasının uygulanmasının istendiği
- Üç gün içinde yazılı savunma vermen gerektiği aksi takdirde savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı bilgileri bulunmak zorundadır. Disiplin soruşturması sonucu da ayrıca sana yazılı olarak bildirilmek zorundadır.

Hakkında verilen disiplin cezası kararının sana tebliğinden itibaren on-beş gün içinde infaz hâkimliğine itiraz etme hakkın bulunmaktadır. İnfaz hakimi bu itiraz üzerine, savunmanı aldıktan ve eğer toplanmasını talep ettiğin deliller varsa bunları toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Savunmanı, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatınla birlikte veya avukatın aracılığıyla yapabilirsin. İnfaz hâkimi gerekli görürse savunmanı ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse disiplin cezasının ortadan kaldırılmasına karar verir. Bu kararla birlikte başka hiçbir işleme gerek olmaksızın disiplin cezan ortadan kalkar.

İnfaz hâkimliğinin aldığı kararın yerinde olmadığını düşünüyorsan, bu karara ilişkin olarak bir hafta içinde ağır ceza mahkemesine itiraz başvurusu yapabilirsin.

2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne Başvuru

- İnfaz hâkiminin kararlarına karşı kararın sana tebliğinden (yani bildirilmesinden, açıklanmasından) itibaren **bir hafta içinde** itiraz etme hakkın vardır.
- İnfaz hâkiminin kararına itirazını, infaz hâkimliğinin kurulduğu yerdeki ağır ceza mahkemesine, ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması halinde (2) numaralı dairesine yapman gerekir.
- İtirazını, hapisane idaresine yapabilirsin. Hapishanedeyken alınan kararlara karşı nasıl itiraz edebileceğin Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 263. Maddesinde anlatılmaktadır.

Tutuklunun kanun yollarına başvurusu

Madde 263 – (1) Tutuklu bulunan şüpheli veya sanık, zabıt kâtibine veya tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürüne beyanda bulunmak suretiyle veya bu hususta bir dilekçe vererek kanun yollarına başvurabilir.

(2) Zabıt kâtibine başvuru hâlinde, kanun yollarına başvuru beyanı veya dilekçesi ilgili deftere kaydedildikten sonra bu hususları belirten bir tutanak düzenlenerek tutuklu bulunan şüpheli veya sanığa bir örneği verilir.

(3) Kurum müdürüne başvuru hâlinde ikinci fıkra hükmüne göre işlem yapılarak, tutanak ve dilekçe derhâl ilgili mahkemeye gönderilir. Zabıt kâtibi başvuruyu ilgili deftere kaydeder.

(4) Zabıt kâtibi veya kurum müdürü tarafından ikinci fıkra hükmüne göre işlem yapıldığı zaman kanun yolları için bu Kanunda belirlenen süreler kesilmiş sayılır.

İnfaz hâkimliği kararlarına karşı, bu kanunda da belirtildiği gibi, hapis-hane müdürüne sözlü olarak veya dilekçe yazarak itiraz edebilirsin. Eğer hapis-hane müdürüne sözlü olarak başvuru yaptıysan, hapis-hane idaresi bir söylediklerini içeren bir tutanak tutup bu tutanağın bir örneğini de sana vermek, eğer dilekçe yazarak başvuru yaptıysan bu dilekçeni itirazını yaptığın mahkemeye göndermek zorundadır.

DİKKAT!

İtirazını, infaz hakimliğinin kararı sana tebliğ edildikten sonraki 7 gün içinde yapman gerektiğinden hapis-hane müdürüne sözlü veya yazılı başvuru yaptığında, başvurunun zaman geçirmeden işleme koyulduğunu takip etmek için işlem numarasını ve tarihini öğrenmeyi talep edebilirsin. Disiplin cezaları, itiraz edilmişse ancak itiraz kararı sana tebliğ edildikten sonra uygulanabilir.

İnfaz hâkimliğine yazılacak dilekçenin örnek formu:

..... (2) AĞIR CEZA MAHKEMESİNE
İletilmek üzere
.....İNFAZ HAKİMLİĞİNE
İletilmek üzere
.....CEZAEVİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dosya No : (infaz hakimliğinin verdiği karardaki dosya numarası)
İtiraz Eden : (İsim-soyisim- TC kimlik numaran)
İtiraz Konusu : İnfaz Hakimliğinin 2018/.....E-2019/..... sayılı kararına karşı itirazlarımız hakkında

AÇIKLAMALAR

Madde madde infaz hakimliği kararına itiraz sebeplerini ve gerekli görüyorsan hakkında yapılan işleme ilişkin bilgileri burada sıralaman gerekiyor. Nasılsa dosya da var, diye düşünmeden açık net biçimde anlatman, hakkınızı araman açısından önem taşımaktadır.

SONUÇ VE İSTEM

(Buraya talebini açıkça belirterek) yukarıda açıklamaya çalıştığım sebeplerle İnfaz hakimliğinin yasaya ve usule aykırı kararının bozulması için gereğinin yapılmasını diliyorum.

(İsim Soyisim)

(Tarih)

(İmza)

- İnfaz hâkimliği kararlarına karşı, senin yerine yasal temsilcin veya eşin de kararın sana tebliğinden itibaren 7 gün içinde ağır ceza mahkemesine itiraz edebilirler.
- Ağır ceza mahkemesinin infaz hâkimliği kararlarına itiraz başvuruları sonucunda verdiği kararlar nihai karardır. Ağır ceza mahkemelerinin bu kararlarını yerinde bulmuyorsan bu kararlar için Anayasa Mahkemesi'ne itiraz başvurusu yapabilirsin.

3. Anayasa Mahkemesi'ne Başvuru

Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) bireysel başvuru hakkını kullanabilmen için öncelikle başvuruya konu edeceğin ve ihlale yol açtığını ileri sürdüğün işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş olan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamını tüketmiş olman gerekir. Böyle bir durumda emin olmanın en güvenilir yolu sana tebliğ edilen kararların hüküm bölümüne bakmaktır, yasal olarak her kararda o karar karşı nereye ve kaç gün içinde itiraz hakkın bulunduğu belirtilmek zorundadır. Yani Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yapabilmen için öncesinde infaz hâkimliği kararlarına karşı ağır ceza mahkemesine başvurmuş olman gerekir. Ağır ceza mahkemesinin kararları kesindir, idari ve yargısal başvuruları tükettiğin anlamına gelir.

Bireysel başvuru Anayasa'da güvence altına alınan ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle (AİHS) buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokollerde de korunan temel hak ve özgürlüklerin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla yapılabilir. Yani ihlal iddiası hem Anayasa hem de AİHS tarafından korunan bir hakka ilişkin olmalıdır. Sadece anayasal bir hakkın ihlali-ne dayanan başvurular, bireysel başvuru mekanizmasının kapsamı dışında kalacaktır. Hem Anayasa hem de AİHS tarafından korunan bir hakkın ihlali halinde bireysel başvuru yapılabilir.

Bireysel başvuruyu, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapman gerekir. Haklı bir mazeret nedeniyle 30 gün içinde başvuramadıysan mazeret-

retinin kalktığı tarihten itibaren 15 gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvuru yapabilirsin. Mahkeme, öncelikle mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek talebini kabul veya reddeder.

Bireysel başvuruyu doğrudan sen yapabilirsin veya senin adına avukatın da yapabilir.

Başvuruyu Anayasa Mahkemesinin resmi sitesinde bulunan ve ücretsiz olarak ulaşılabilen bir formu doldurarak yapmalısın. hapishane idaresi sana bu formu temin etmek zorunda ama eğer yine de formu temin edemediyse aşağıda paylaşılan “bireysel başvuru form kılavuzunu” inceleyerek, yazılı bir dilekçe ile de başvurabilirsin.

Anayasa Mahkemesi’ne başvurabilmek için “başvuru harcı” adı verilen bir parayı ödemen gerekir. Eğer uzun süredir hapiste tutuluyorsan ve maddi imkânın başvuru harcını ödemeye imkân vermiyorsa başvuru forumunda bulunan ilgili kısmı (V. Diğer Bilgiler/ D Adli Yardım) mutlaka doldurmuş olman gerekir. Ayrıca hapishane idaresine başvuru harcını ödeyemeyeceğini belirten bir dilekçe verebilirsin ama başvuru forumunda bu talebini doğru biçimde açıklamazsan “adli yardımdan” yararlanamazsın.

Formun tamamı değil doldurman gereken sayfaları hesaba katarak 10 sayfayı aşmayacak biçimde başvurunu hazırlamalısın, örneğin formda bulunan vekil ile temsil edilenlere ya da tüzel kişilere ilişkin sayfaları dikkate almadan 10 sayfayı hesaplamalısın.

Yine **I. Genel Bilgiler ve Dizi Pusulası/D. Başvuru Dizi Pusulası** bölümüne hangi başvuruları yaptığın yasal olarak ilgili mahkeme kararlarının esas ve karar numaralarını tarihlerine göre sıralamalısın. İster bu başvuruya belge olarak ekleyecek ol istersen UYAP üzerinden Anayasa Mahkemesi’nin ulaşabileceği belgeler olsun bu bölümde başvuruya esas olayla ilgili özellikle kamunun ve mahkemelerin kararlarını doğru biçimde sıralamalısın. Başvuruna ekleyeceğin karar ya da belgelerin yanına kaç sayfa olduğunu belirtmen gerekiyor.

Doldurduğun forma mutlaka bir nüfus cüzdan fotokopisi eklemelisin. Eğer hapishane dosyanda nüfus cüzdanın yoksa bunu belirten bir dilekçe eklemen iyi olur. Ekleyeceğin belgeleri sıralayacağın bir liste hazırlamal ve buna göre kaç ek yaptığın, ekin neye dair olduğu ve kaç sayfa olduğunu belirtmelisin. Özelikle belgelerin üzerine kaç numaralı eke ait olduklarını belirtmen dilekçenin hakimler tarafından anlaşılmasını çok kolaylaştıracaktır. Örneğin 5 numaralı ek 10 sayfalık bir kararsa eğer bu kararın her sayfasının üst köşesine “ek 5” notunu düşerek başvuru eklerini dzenleyebilirsin.

Aşağıda Anayasa Mahkemesi resmi internet sitesinde yayınlanan öneriler ve “bireysel başvuru form kılavuzunu” inceleyerek kendi bireysel başvurunu hazırlayabilirsiniz.

T.C.
ANAYASA MAHKEMESİ

BİREYSEL BAŞVURU FORMU KILAVUZU

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 59 ilâ 84. maddeleri hükümlerine göre hazırlanmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİNE
BİREYSEL BAŞVURU FORMU KILAVUZU
BİRİNCİ KISIM
GENEL AÇIKLAMALAR

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmaya karar vermeden önce Anayasa Mahkemesinin www.anayasa.gov.tr internet adresinden de faydalanarak;

- Anayasa'yı ve özellikle "Temel Hak ve Ödevler" başlıklı İkinci Kısım,
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ve Sözleşme'nin eki Türkiye'nin taraf olduğu protokolleri,
- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45 ilâ 51. maddeleri,
- 12/7/2012 gün ve 28351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 59 ilâ 84. maddeleri,
- "66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru" kitapçığı
- ve bu Bireysel Başvuru Formu Kılavuzu,

Dikkatle okunmalıdır.

Söz konusu metinlere göre bireysel başvuru koşullarının gerçekleştiği düşünülüyorsa ekteki form, bu kılavuzdaki açıklamalara uygun ve eksiksiz olarak doldurulup başvuru yapılabilir.

Başvuru formunun Kanun ve İçtüzük'te öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde doldurulmamasının başvurunun reddine yol açabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle başvuru formunun doldurulmasında aşağıdaki hususların göz önünde tutulması gerekmektedir:

- a) Bireysel başvuruların Bireysel Başvuru Formu veya başvuru formunda bulunması gereken bütün bilgileri içeren ve aynı formatta olan bir dilekçeyle yapılması zorunludur.
- b) Formda istenen bilgiler bu kılavuzdaki talimatlar dikkate alınarak tam ve okunaklı bir şekilde doldurulmalı, form ya da form yerine geçen dilekçe başvuru ya da varsa kanuni temsilcisi veya avukatı tarafından imzalanmalıdır.
- c) Bireysel başvuru formunun Türkçe dışında bir dille doldurulması hâlinde başvurunun kabul edilmeyeceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- ç) Başvuru formu şayet el yazısı ile dolduruluyorsa yazısı silinmez bir kalem kullanılmalıdır. Başvuru formu daktilo veya bilgisayar kullanılarak dolduruluyorsa okunaklı bir yazı karakterinin ve yazı tipi boyutunun (en az 12 punto) seçilmesi, gerekmektedir.
- d) Başvuru formunda sadece başvurunun esasına yönelik ve başvurunun karara bağlanmasında zorunlu olan özlü bilgilere yer verilmeli; başvuru formu, ekleri hariç 10 sayfayı geçmemelidir. Bu nedenle başvuru formunun ekinde yer alan belgelerdeki bilgiler tekrar forma yazılmamalı, ilgili belgeye atıf yapılmak suretiyle konu özetlenmelidir. Sayfa sayısının belirtilenden fazla olması durumunda, başvuru formuna "Açıklamalar" kısmının en fazla 10 sayfalık bir özeti eklenmesi gerekmektedir.

e) Birden fazla başvuru birlikte başvuruda bulunuyorsa veya tüzel kişiliği temsile yetkili kişi birden fazla ise her bir başvuru veya temsile yetkili kişi, formun kişisel bilgilerle ilgili kısmı için ayrı bir sayfa kullanılmalıdır.

f) Başvuru bir kanuni temsilci tarafından yapılacaksa temsile ilişkin yetki belgesinin; avukat aracılığıyla yapılıyorsa vekâletnamenin; tüzel kişiler için ise tüzel kişiliği temsile ilişkin yetki belgesinin başvuru formuna eklenmesi gerekmektedir.

g) Başvuru formunda yer alan beyanların ya da sunulan belgelerin doğru olmaması başvuru sorumculuğunu doğurabilecektir. Ayrıca bireysel başvuru hakkının açıkça kötüye kullanıldığının tespit edilmesi hâlinde Anayasa Mahkemesi başvurucular aleyhine, yargılama giderlerinin dışında, ikibin Türk Lirasından fazla olmamak üzere disiplin para cezasına hükmedilebilir.

İKİNCİ KISIM

FORMUN DOLDURULMASI

Formun aşağıdaki açıklamalara göre doldurulması gerekmektedir:

1. KİŞİSEL BİLGİLER

A- GERÇEK KİŞİLER İÇİN

BAŞVURUCUNUN

1- T.C. KİMLİK NUMARASI: Formdaki kimlik numarası ile ilgili alana T.C. vatandaşlarının 11 rakamdan oluşan T.C. kimlik numarasını yazmaları gerekmektedir. Türk vatandaşı olmayan başvurucular bu alanı boş bırakacaklardır.

2- ADI:

3- SOYADI:

Formun bu alanlarına T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında yazılı olan adlarını ve soyadlarını, yabancılar ise pasaportlarında yer alan adlarını ve soyadlarını yazacaklardır. Başvurucunun geçerli kimlik belgesinde birden fazla adı veya soyadı varsa tamamı forma aktarılmalıdır. Adın ve soyadın değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

4- CİNSİYETİ: Bu alana T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında yazılı olan cinsiyetlerini, yabancılar ise pasaportlarında yer alan cinsiyetlerini yazacaklardır.

5- UYRUĞU: Bu alana Türkiye Cumhuriyeti uyruklular, “T.C.” kısaltmasını yazacaklardır. Yabancı uyruklular, birden fazla uyruğu olanlar, hiçbir devletin uyruğunda olmayanlar ile mülteciler durumlarını belirtir açıklamayı bu alana yazmalıdırlar.

6- MESLEĞİ: Başvurucunun mesleğini, yoksa durumunu belirten açıklamayı bu alana yazması gerekir.

7- DOĞUM YERİ VE TARİHİ: Bu alana T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında, yabancılar ise pasaportlarında yer alan bilgileri yazacaklardır. Doğum tarihi gün, ay ve yıl biçiminde formdaki ilgili kutucuklara aktarılmalıdır. Bu bilgilerin nüfus cüzdanında veya pasaportta yer aldığı şekliyle, kısaltılmaksızın ve değiştirilmeksizin yazılması gerekir.

8- YAZIŞMA ADRESİ: Anayasa Mahkemesinin başvurucular ile yapacağı her türlü yazışma, tebligat ve bilgilendirme yazıları bu formda belirtilen yazışma adresine gönderilecektir. Bu nedenle formda belirtilen adresin doğru ve güncel olması gereklidir. Başvurucu, bildirdiği adres bilgilerinin yanlış ya da eksik olması veya güncel olmamasından sorumludur. Bu itibarla formda belirtilen adres

bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda bunun en kısa sürede Mahkemeye bildirilip söz konusu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir.

9- TELEFON NUMARASI VE ELEKTRONİK POSTA ADRESİ: Formun bu alanına başvurunun sürekli olarak kullandığı ve kendisine en kısa zamanda ve en kolay şekilde ulaşılabilir ev, iş ve cep telefon numaraları ile elektronik posta adresinin yazılması gerekmektedir. Başvurunun bilgilendirilmesinde bu alanda belirtilen iletişim bilgileri kullanıldığından bunların doğru ve güncel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu iletişim bilgilerinde meydana gelen değişiklikler en kısa sürede güncellenmelidir.

AVUKATININ

(Başvuru avukat aracılığıyla yapılacak ve takip edilecekse, formun bu alanlarının aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde doldurulması gerekmektedir.)

1- ADI:

2- SOYADI:

Gerçek kişiler bakımından yukarıdaki “Adı” ve “Soyadı” alanlarının doldurulmasına ilişkin bilgilere bakınız.

3- YAZIŞMA ADRESİ: Avukat aracılığıyla yapılan başvurularda avukat ile yapılan yazışmalar ya da ona yapılan tebligatlar başvurucuya yapılmış sayılmaktadır. Bu nedenle formun bu alanına avukatın yazışma adresinin yazılması ve bu bilgilerde bir değişiklik olması durumunda en kısa sürede Anayasa Mahkemesine bildirilmesi gerekmektedir.

4- TELEFON NUMARASI VE ELEKTRONİK POSTA ADRESİ: Bu alana avukatın sürekli olarak kullandığı ve kendisine en kısa zamanda ulaşılabilir ev, iş ve cep telefon numaraları ile elektronik posta adresinin yazılması ve iletişim bilgilerinde bir değişiklik olduğunda en kısa sürede Mahkemeye bildirilmesi gerekmektedir.

B- TÜZEL KİŞİLER İÇİN

BAŞVURUCUNUN

1- UNVANI:

2- ADRESİ:

Bu alanlara tüzel kişiliğin tesciline ilişkin belgelerde yer alan unvanı ile güncel adresinin yazılması gerekir. Tüzel kişinin unvanı, hukuki durumu ya da adres bilgilerinde değişiklik olması durumunda bu değişiklik en kısa sürede Mahkemeye bildirilmelidir.

TEMSİLE YETKİLİ KİŞİNİN

1- T.C KİMLİK NUMARASI:

2- ADI:

3- SOYADI:

4- UYRUĞU:

5- MESLEĞİ:

6- DOĞUM YERİ VE TARİHİ:

7- YAZIŞMA ADRESİ:

8- TELEFON NUMARASI VE ELEKTRONİK POSTA ADRESİ:

Yukarıdaki alanların doldurulmasında, gerçek kişiler bakımından yukarıdaki “A- Gerçek Kişiler İçin” “Başvurucunun” başlığı altındaki açıklamalara bakınız.

AVUKATININ

(Başvuru avukat aracılığıyla yapılacak ve takip edilecekse, formun bu alanlarının aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde doldurulması gerekmektedir.)

1-ADI:

2-SOYADI:

3-YAZIŞMA ADRESİ:

4-TELEFON NUMARASI VE ELEKTRONİK POSTA ADRESİ:

Yukarıdaki alanların doldurulmasında, gerçek kişiler bakımından yukarıdaki “A- Gerçek Kişiler İçin” “Avukatının” başlığı altındaki açıklamalara bakınız.

II. AÇIKLAMALAR:

(Bu başlık altındaki açıklamalarda başvuru sadece özet ve özlü bilgiler vermeli, gerektiğinde ekte sunduğu ilgili belgeye atıf yapmak suretiyle taleplerini aktarmalıdır.)

A- Kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmaline dair olayların tarih sırasına göre özeti:

Bu alanda bireysel başvuru konusu bir hak ve özgürlüğün kamu gücünün hangi işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğine ilişkin olayların tarih sırasına bağlı kalınarak açık ve özet bir şekilde aktarılması gerekmektedir. Şayet başvuru birinden fazla Anayasal hak ihlali iddiası varsa her bir şikâyete ait açıklamanın ayrı ayrı yapılması gerekmektedir.

B- Bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin, hangi nedenlerle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar:

Bu alanda başvuru Anayasa ile güvence altına alınan haklarından hangisinin ya da hangilerinin ihlâl edildiğini açık ve özet bir şekilde ifade etmeli ve şikâyetlerinin Anayasa'nın hangi maddelerine dayandığını belirtmelidir. Ayrıca başvuru konusu edilen kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmaline dair olayların hangi temel hakkını ihlal ettiğine ilişkin bağlantının kurulup açıklanması gerekmektedir.

Başvuru gerekçelerini açık, sade ve anlaşılır bir tarzda delilleriyle birlikte ortaya koymalıdır.

C- Başvurucunun güncel ve kişisel bir temel hakkının doğrudan zedelendiği iddiasının açıklanması:

Bu alanda başvuru kamu gücü kullanılarak kişisel ve güncel bir hakkının ihlâl edildiğini ve mağduriyetinin başvuru yapıldığı sırada da sürdüğünü gerekçeleriyle birlikte açıklaması gerekir.

Başvurunun Anayasa Mahkemesince kabul edilebilmesi için bir temel hakkı şahsen ve doğrudan zedeleyen bir kamu gücü işleminin varlığı ve bu ihlâl nedeniyle meydana gelen mağduriyetin başvuru yapıldığı sırada da devam ediyor olması gerekmektedir. Bu nedenle başvuru konusu bireysel işlemler bir temel hakkı şahsen ve doğrudan etkilenmeyen kişilerin başvuruları kabul edilemez bulunup reddedilmektedir.

III. BAŞVURU YOLLARININ TÜKETİLDİĞİNE İLİŞKİN BİLGİLER

(Bireysel başvuru yapılmadan önce ihlâl neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş idarî ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekir. Bu nedenle başvuru yapılmadan önce bu yolların tüketilip tüketilmediği ve mevcut kararın kesinleşmiş olup olmadığı değerlendirilmelidir.)

A- Başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin aşamalar:

Bu alanda bireysel başvuru öncesinde başvuru konusu edilen kamu gücü işlemine karşı hangi başvuru yollarına gidildiğinin ve buralardan elde edilen sonuçların, başka bir anlatımla başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin aşamaların ve neticelerinin belirtilmesi gerekmektedir.

B- Başvuru yollarının tüketildiği veya başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarih:

Bu alanda ihlâl neden olaya ilişkin kesin kararı veren mercii veya makam ile kararın tarih ve sayısı (başvuru yollarının tüketildiğini gösteren en son karar) veya başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarih ve kesin kararın tebliğ veya öğrenilme tarihinin belirtilmesi gerekmektedir.

1- KARARI VEREN MAHKEME/MERCİİ/MAKAM :

Kesin kararı veren mercii ya da makâmın neresi olduğu belirtilmelidir. Başvuru konusu bir mahkeme kararıysa, bu kararı veren ilk derece ya da temyiz mahkemesinin hangisi olduğu ve varsa dairesinin gösterilmesi gerekir.

2- KARARIN TARİHİ VE SAYISI:

Başvuruya konu kesin kararın tarihi ile esas ve karar numaraları yazılmalıdır.

3- TEBLİĞ VEYA ÖĞRENME TARİHİ:

Söz konusu kesin karar ya da işlem tebliğ edilmişse tebliğ tarihinin, tebliğ edilmemişse tefhim ya da öğrenme tarihinin belirtilmesi gerekmektedir.

C- Başvuru mazeret nedeniyle süresi içinde yapılamamışsa buna dair açıklamalar:

Başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlâlî öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir. Bununla beraber başvuru süresinin mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazeret nedeniyle kaçınılması hâlinde, mazeretin kalktığı tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde mazeretine ilişkin açıklamaları da içeren başvuru formu ve eklerinin yanı sıra mazeretini ispatlayan belgelerle birlikte başvuru yapılabilir.

IV- DİĞER BİLGİLER

A- Başvurucunun Anayasa Mahkemesi önünde devam eden bir başka başvurusu varsa numarası:

Bu alana başvurucunun Anayasa Mahkemesi önünde devam eden bir başka başvurusu varsa numarasını ve yeni başvurusu ile bir bağlantısı bulunup bulunmadığını belirtmesi gerekmektedir.

B- Başvurucunun kamuya açık belgelerde kimliğinin gizli tutulması talebi ve bunun gerekçesi:

Bu alanda başvurucunun varsa kamuya açık belgelerde kimliğinin gizli tutulması talebinin olup olmadığını belirtmesi gerekir. Kimliğinin açıklanmasını istemeyen başvuru yargılamanın

aleniyeti ilkesinin istisnası niteliği taşıyan bu talebinin gerekçesini bildirmelidir. Mahkeme kimliğin saklı tutulması taleplerini istisnai durumlarda ve ancak gerekçesini haklı bulursa kabul edebilir.

V- SONUÇ TALEPLERİ

Bu alanda başvurunun nihai taleplerini özetlemesi ve bu kapsamda adli yardım, tedbir, duruşma, keşif ve bilirkişi incelemesi, tazminat ve yargılama giderlerine hükmedilmesi vb. isteklerini belirtmesi gerekmektedir.

TARİH

Formun doldurulduğu tarihin gün, ay ve yıl biçiminde yazılması gereklidir. Bununla birlikte başvurunun yapıldığı tarihin, başvurunun Kanun'da gösterilen yerlerce kaydının yapıp başvuruca alındı belgesinin verildiği gün olduğu bilinmelidir.

İMZA

Başvuru formunun başvuru veya varsa temsilcisi ya da avukatı tarafından imzalanması; imzalı asıl nüshasının Kanun'da gösterilen yerlere ibraz edilmesi gerekmektedir.

Formun imzasız olması ya da asıl nüsha olmaması durumunda başvuru işleme konulmayacağından formun ilgili mercie tesliminden önce bu hususların kontrol edilmesinde yarar vardır.

EKLER

(Formun ekine başvurunun esasına dayanak teşkil eden belgelerin başvuru formundaki sıra takip edilmek ve aşağıdaki açıklamalar dikkate alınmak suretiyle eklenmesi gerekmektedir.)

Başvurucunun ek olarak sunacağı belgeleri ya da onaylı örneklerini tarih sırasına göre numaralandırarak, her bir belgeyi tanımlayıcı başlıklar hâlinde dizi pusulasına bağlaması gerekir.

Belgelerin asıllarının gönderilmesi hâlinde bunlar başvuruca iade edilmeyecektir.

Anayasa Mahkemesine sunulacak belgelerin birbirine tutturmak için zımbalanmaması, yapıştırılmaması ya da bağlanmaması gerekir. Tüm sayfalar sırasına göre numaralandırılmalıdır.

1- Yetki belgesi ve vekâletname

2- Başvuru harcının ödendiğine dair belge

3- Nüfus cüzdanı örneği ve başvuru yabancı ise geçerli kimlik belgesi

4- Tüzel kişilerde tüzel kişiliği temsile yetki belgesi

5- Kesin karar ya da işlemin tebliğ belgesi

6- Dayanılan belgelerin asılları ya da onaylı örnekleri

7- Tazminat talebi varsa uğranılan zarar ve miktarı ile buna ilişkin belgeler

8- Başvuru süresinde yapılamamışsa mazereti ispatlayan belgeler

Başvuru ihlal iddiasına dayanak gösterilen belgelere erişememişse bunun nedenleri ve gerekçeleri

ÜÇÜNCÜ KISIM

FORMUN TESLİMİ VE SONRASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu kılavuzdaki açıklamalar doğrultusunda hazırlanan başvuru formu, harç tahsil makbuzu ile birlikte mahkemelere veya yurt dışı temsilciliklerine ya da bizzat Anayasa Mahkemesine teslim edildiğinde başvuruculara ya da temsilcilerine bir alındı belgesi verilmektedir.

Bu alındı belgesindeki tarih bireysel başvurunun yapıldığı tarihi gösterir. Bu belgenin başvuru tarihi ile ilgili herhangi bir ihtilaf olması durumunda ibrazı gerekeceğinden saklanması önemlidir.

Mahkemeler ya da yurt dışı temsilciliklerine teslim edilen başvuru formu ve ekleri gerekli kayıt işlemleri yapıldıktan sonra elektronik ve fiziki ortamda Anayasa Mahkemesine ulaştırılır. Ayrıca dava ve diğer yargılama işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirildiği hâllerde UYAP kullanılarak form ve ekindeki veriler kaydedilir ve saklanır. Bu makamlar tarafından başvuru formu ve eklerinin kabul edilebilirlik ya da esasına ilişkin herhangi bir inceleme ya da değerlendirme yapılmaz.

Form ve ekindeki belgeler Anayasa Mahkemesine ulaştığında Mahkemece başvurunun kayda alındığı hususu ve başvuru numarası başvuruca bildirilecektir.

Başvuru formunun tesliminden sonra aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- a) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Anayasa Mahkemesince eksikliğin giderilmesi için başvuru veya varsa temsilcisine ya da avukatına onbeş günü geçmemek üzere bir süre verilerek eksikliğin tamamlanması talep edilecektir. Anayasa Mahkemesince istenen belgelerin süresinde teslim edilmesi gerekmektedir. Bildirilen sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verilir.
- b) Başvuruyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesince istenen belgeler Mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler aracılığıyla gönderilebileceği gibi Anayasa Mahkemesinin aşağıda belirtilen adresine de bizzat teslim edilebilir. Belirtilen usul haricinde mektup, posta, elektronik posta vb. yollarla gönderilen belgeler kabul edilmeyecek ve işleme alınmayacaktır.
- c) Anayasa Mahkemesi ile yapılan her türlü yazışmada başvuruca'nın adı, soyadı, T.C. kimlik numarası ile kendisine bildirilen başvuru numarasının belirtilmesi gerekmektedir.
- ç) Anayasa Mahkemesi, başvuruca'dan her aşamada başvurusuna ilişkin ilâve belge, bilgi veya tamamlayıcı açıklamalar talep edebilir. Talep hâlinde istenenlerin belirtilen sürelerde sunulması zorunludur.
- d) Anayasa Mahkemesi, başvuruca tarafından yazılı veya telefon, faks, elektronik posta vb. yollarla yapılan başvuru süreciyle ilgili bilgi edinme taleplerine cevap vermemektedir.
- e) Anayasa Mahkemesine şahsen yapılacak başvurular ile belge sunumlarının aşağıdaki adrese yapılması gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı

Ahlatlıbel Mahallesi İncek Yolu Serpmeleri No: 4

06890 Çankaya / Ankara - Türkiye

Bu kılavuz Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilen ve Avrupa Birliği ile Avrupa Konseyinin Ortak Programı olan "Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında basılmıştır. Projenin ihale makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Funded
by the European Union

Implemented
by the Council of Europe

4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Başvuru

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvurmak için iç hukuk yollarını tüketmiş olman ve kesin kararın sana tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde mahkemeye başvurman gerekir. Türkiye vatandaşları açısından AİHM'e başvurmak için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş olman ve bu başvurunun hakkında karar verilmiş olması gerekir, bu iç hukuk yollarını tüketmek anlamına gelmektedir.

Başvurunun AYM kararı sana tebliğ edildiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde mahkemeye ulaşmış olması gerekmektedir. AİHM, başvurunun postaya verildiği tarihi esas alarak 6 aylık süreyi hesaplamaktadır. Bu yüzden başvurunun hapisane idaresine teslim ederken ne zaman postaya verildiği bilgisini mutlaka edinmelisin.

Mahkemeye yapılan başvuruda kullanılan dilin önemi yoktur. Herkes kendi dilinde başvuru yapma hakkına sahiptir. Yani başvuru dilekçeni Türkçe olarak yazabilirsin. Ancak başvuru sonrası aşamalarda mahkemenin resmi dilleri olan İngilizce ve Fransızca'dan birini seçerek yazışmaları bu dille yapman gerekmektedir.

Başvurunun kabul edilirse başvurunun kabulünden sonraki süreçte davanın başladığında mahkemeden adli yardım talebinde bulunabilirsin ve bu kabul edilebilir.

Bunun için aşağıdaki şartların oluşması gerekmektedir;

- Adli yardımın yapılması davanın iyi yönetilmesi için gerekli olmalı.
- Başvuru sahibi olarak yapmak zorunda olduğun giderleri kısmen veya tamamen karşılayacak yeterli imkânlarla sahip olmamalısın.

Davaya bakan daire başkanı, bu iki durumun gerçekleştiğine kanaat getirdiği takdirde adli yardım kararı verilebilir. Adli yardım, davanın büyük daire önüne götürülmesi halinde devam eder.

Sadece AİHM sitesinde yayınlanan formu doldurarak bireysel başvuru yapabilirsin AİHM bunun dışında yapılan yazılı başvuruları incelemeye almamaktadır. Günümüz itibarıyla doldurulması gereken AİHM'e başvuru formu, sağ üst köşesinde "2018/1" yazan formdur. Bu forma, AİHM web sayfasından ulaşılabilir. Hapishane idaresi, internet üzerinden ücretsiz olarak bu forma ulaşabilecektir.

Bu formu eksiksiz doldurmalısın, ilk inceleme bireysel başvuru için zorunlu kılınan bu form üzerinden yapılır. O yüzden mahkeme bu form incelediğinde şu bilgileri görebilmelidir;

- Kimlik bilgilerin, kabul edilebilirlik kriterlerine uygunluk yani iç hukuk yollarını tükettiğin ve başvurunu 6 aylık sürede yaptığın,
- İhlale konu olan olay, burada ihlalin kamununun hangi eylem ya da işlemi sonucu gerçekleşmiş olduğu, senin fiili olarak ne tür bir ihlal ile karşılaştığın,
- AİHS ve/veya eki protokollerde korunan hangi haklarının ihlal edildiği ("adil yargılanma", "özel hayata saygı", "kötü muamele yasağı" gibi) ve bu iddianın dayanakları,

Bu bilgiler başvurunun niteliği ve konusunu belirlemeye yetmelidir. Mahkeme ilk incelemeyi ve kabul edilebilirlik kararını sadece bu formu inceleyerek verecektir. Sonraki aşamalarda da bu bilgilerin tam ve eksiksiz olması davanın seyri açısından önemlidir.

Formu mahkemenin her bölüm için ayırdığı sayfalara göre ve sayfa sayıla-

rına uyararak düzenlemelisin. Aksi takdirde mahkeme bu sebeple başvurunu reddedecektir. Başvuru formunda “**E. Olayların anlatımı**”, “**F. İddia edilen Sözleşme ve/veya Protokol ihlallerine ve iddiaların dayanaklarına dair açıklama**” ve “**G. Sözleşmenin 35. maddesinin 1. paragrafı ile belirlenmiş kabul edilebilirlik kriterlerine uygunluk**” başlıkları altındaki bölümlerin aşılması gerekmektedir.

Başvuruna mümkün olduğunca iç hukuk yollarının tüketirken kullandığın dilekçeleri, yargısal kararları ve süreçle ilgili belgeleri eklemelisin, fotokopi olarak eklemen yeterli olacaktır. Mahkeme, karar ya da belgelerin fotokopilerini yeterli bulmaktadır.

Ayrıca eğer gerekli görürsen başvuruna 20 sayfayı geçmeyen yazılı bir “ek açıklamalar” bölümü koyabilirsin. Bu yazılı ekte sadece başvuru formunun içerdiği bilgi ve açıklamaları geliştirici bilgi ve açıklamalar yer alabilir. Bu yazılı bilgilendirmeyi “başvuru formuna ek açıklamalar” olduğunu belirterek dizi pusulası bölümünde belirtmelisin ve bu açıklamaları mahkemenin ancak başvurunu esastan incelemeye karar verdiğinde dikkate alacağını unutmamalısın.

Bireysel başvurular, AIHM’İN içtüzüğü’nün 47. Maddesinde düzenlenmiştir. Madde 47.

1. Bireysel başvurunun içeriği. Sözleşme’nin 34. maddesine göre yapılan bir başvuru, Mahkeme başka türlü karar vermedikçe, Yazı İşleri Müdürlüğü’nün hazırladığı başvuru formu ile yapılır. Başvuru formunda, formun ilgili bölümlerinde istenen tüm bilgilerin ve aşağıdaki hususların bulunması gerekmektedir:

(a) başvurucunun adı, doğum tarihi, uyruğu, adresi, başvurucunun tüzel kişilik olması halinde ise tam adı, kurulma veya tescil tarihi, sicil numarası (eğer varsa) ve resmi adresi;

(b) temsilcisi varsa temsilcisinin adı, mesleği, adresi, telefon ve faks numaraları ve elektronik posta adresi;

(c) başvurucunun temsil edildiği durumlarda, başvuru formunun yetki belgesi bölümünde tarih ve başvurucunun ıslak imzası olmalıdır. Aynı şekilde, temsilcinin de başvurucu adına hareket etmeyi kabul ettiğini belirtmesi bakımından başvuru formunun yetki belgesi bölümünde temsilcinin de ıslak imzası bulunmalıdır;

(d) aleyhine başvuru yapılan Sözleşmecî Devletin veya Devletlerin adı;

(e) olaylara dair özlü ve okunaklı bir açıklama;

(f) iddia edilen Sözleşme ihlallerine ve dayanaklarına dair özlü ve okunaklı bir açıklama;

(g) başvurucunun, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen kabul edilebilirlik şartlarına uyduğunu gösteren özlü ve okunaklı bir açıklama.

2. (a) Başvuru formunun ilgili bölümlerinde belirtilmesi gereken, yukarıdaki 1. maddenin f ve g fıkralarındaki bilgilerin, Mahkeme'nin başvurunun konusunu ve kapsamını başkaca bir belgeyi incelemeksizin belirlemesine yetecek düzeyde olması gerekmektedir.

(b) Bununla birlikte başvurucu, olaylara ileri sürülen Sözleşme ihlallerine ve gerekçelerine ilişkin ayrıntılı açıklamalarını ekleyerek bu bilgileri tamamlayabilir. Ancak bu bilgiler 20 sayfayı geçmemelidir.

3.1 Başvuru formu başvurucu veya başvurucunun temsilcisi tarafından imzalanmalı ve ekinde aşağıdaki belgeler yer almalıdır:

(a) şikâyete konu olan, yargısal veya başka nitelikteki karar veya işlemlere ilişkin belgelerin örnekleri;

(b) başvurucunun, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. Fıkrasında gösterildiği şekilde, iç hukuk yollarını tükettiği ve altı aylık süre kuralına uyduğunu gösteren belge ve kararların örnekleri;

(c) varsa başka uluslararası soruşturma veya çözüm makamları önündeki başvurulara ilişkin belgelerin örnekleri;

(d) başvurucunun İÇtüzüğün 47.Ş 1 (a) hükmü uyarınca tüzel bir kişilik olması halinde, başvuruyu yapan kişinin başvurucuyu temsile yetkili olduğunu gösteren belge veya belgeler.

3.2 Başvuruyu destekleyici belgelerin tarih sırasına göre listelenmesi, birbirini takip eder şekilde numaralandırılması ve açıkça belirlenmiş olması gerekir.

4. Kimliğinin açıklanmasını istemeyen başvurucu, bu hususu belirtmeli ve Mahkeme önündeki yargılamanın aleniliği ilkesinden ayrılmayı haklı kılabilecek sebepleri bildirmelidir. Mahkeme, kimliğin saklı tutulmasına talep üzerine karar verebileceği gibi kendiliğinden de karar verebilir.

5.1 Bu maddenin 1, 2 ve 3. fıkralarında belirtilen kurallara uyulmaması halinde başvuru, Mahkeme tarafından incelenmez, meğerki;

(a) başvurucu bu kurallara uymamasına ilişkin tatminkâr bir açıklama yapmış olsun;

(b) başvuru ihtiyati tedbir istemine ilişkin olsun;

(c) Mahkeme, resen veya talep üzerine, başka türlü karar vermiş olsun.

5.2. Mahkeme her durumda başvurucunun belirli bir zaman dilimi içinde ve uygun gördüğü şekil ve şartlarda, bilgi ve belge sunmasını talep edebilir.

6. (a) Sözleşmenin 35. maddesinin 1. Fıkrası anlamında başvuru tarihi, bu maddede belirlenen şartlara uygun başvuru formunun Mahkeme'ye gönderildiği tarihtir. Postane damgası gönderme tarihi olarak kabul edilir.

(b) Mahkeme, makul gör düğü durumlarda, farklı bir tarihi de başvuru tarihi olarak kabul edebilir.

7. Başvurucu adres değişikliğini ve başvurunun incelenmesi bakımından gerekli olan her olayı Mahkeme'ye bildirmek zorundadır.

Başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar

I. Başvuru formunu doldurmadan önce bilmeniz gerekenler

Mahkeme hangi şikâyetleri inceler?

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Mahkeme), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ile güvence altına alınmış olan temel haklarının ihlal edilmesinden şikâyetçi olan gerçek kişilerin ve tüzel kişilerin başvurularını değerlendiren uluslararası bir mahkemedir. Sözleşme, uluslararası bir antlaşma olup, çok sayıdaki Avrupa devleti, Sözleşme'yi kabul ederek bireylerin belirli temel haklarının korunması yükümlülüğü altına girmiştir. Bu haklar, Sözleşme'de ve Sözleşme'ye ek 1, 4, 6, 7, 12 ve 13 numaralı Protokollerde yer almaktadır. Bu protokoller yalnızca bazı devletler tarafından kabul edilmiştir. Ekte bulacağınız adı geçen bu metinleri okumanız tavsiye edilir.

Mahkeme her türlü şikâyeti incelemeyebilir. Mahkeme'nin yetkisi; kimin, ne zaman ve hangi konuda başvuru yapabileceğini belirleyen ve Sözleşme'de yer alan "kabuledilebilirlik kriterleri" ile tanımlanmıştır. Mahkeme tarafından incelenen başvuruların %90'ından fazlası kabuledilemez bulunmaktadır. Bu nedenle, şikâyetlerinizin aşağıda belirtilen kabuledilebilirlik koşullarına uygun olduğunu dikkatle kontrol etmeniz gerekmektedir.

Mahkeme başvurunuzu ancak şu koşullarda inceleyebilir:

- Şikâyetleriniz, Sözleşme ve Protokollerle güvence altına alınmış olan **bir veya birden fazla temel hakkın ihlaline ilişkin** olmalıdır;
- Şikâyetleriniz, Sözleşme'ye ve/veya ilgili Protokole taraf olan **bir devlete** karşı yapılmış olmalıdır (*Her devlet her Protokole taraf değildir. Bu nedenle, Mahkeme'nin www.echr.coe.int/applicants internet adresinde yer alan listeden onama bilgilerinizi teyit ediniz*);
- Şikâyetleriniz, bir kamu makâmının (yasama organı, idari bir makam, mahkeme vb.) sorumluluk alanına giren işlemlere ilişkin olmalıdır. Mahkeme, özel kişi veya kuruluşlara karşı yapılan şikâyetleri değerlendirmeyebilir;
- Şikâyetleriniz, ilgili devletin Sözleşme'yi veya söz konusu Protokolü **onadığı tarihten sonra gerçekleşen eylem ve olaylara** ilişkin olmalıdır (*Devletlerin Sözleşme'ye ve Protokollere taraf oldukları tarihleri, Mahkeme'nin www.echr.coe.int/applicants internet adresinde yer alan listeden onama bilgilerinizi teyit ediniz*);
- Temel bir hakkın ihlalinden **şahsen ve doğrudan etkilenmiş olmalısınız** ("mağdur sıfatı"na sahip olmalısınız);
- Başvurunuz konu olan şikâyetlerinize çözüm getirilmesi amacıyla, iç hukuk sisteminde şikâyetlerinizi dile getirmiş olmalısınız ("iç hukuk yollarının tüketilmesi"); Bu, genellikle Mahkeme'ye başvurmadan önce, en yüksek dereceli yargı organı da dahil olmak üzere, **şikâyetlerinizi ulusal mahkemeler önüne taşımış** olmanız zorunluluğu anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, ulusal yargı önünde yaptığınız başvurularda, ulusal mevzuatın öngördüğü usule ve süreye ilişkin kurallara da uygun hareket etmiş olmanız gerekmektedir. Bununla birlikte, etkili olmayan iç hukuk yollarını veya olağan kanun yollarının bir parçası olmayan takdire bağlı ya da olağanüstü kanun yollarını kullanma zorunluluğunuz yoktur.

- Usulüne uygun ve eksiksiz hazırlanmış başvurunuz, **iç hukuktaki en yüksek yetkili yargı organı kararının verildiği tarihten itibaren altı ay içinde** Mahkeme'ye sunulmuş olmalıdır. Altı aylık süre, normal olarak, en yüksek yetkili ulusal yargı organının kararı verdiği veya bu kararın size veya temsilcinize tebliğ edildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Etkili bir hukuk yolunun bulunmadığı durumlarda ise altı aylık süre, şikâyete konu olan eylem, olay veya kararın tarihinden itibaren işlemeye başlar. Altı aylık bu süre, sadece, Mahkeme'ye İttüzüğün 47. maddesi uyarınca hazırlanmış eksiksiz bir başvuru gönderdiğiniz takdirde kesilir (Başvuru paketindeki ilgili metni inceleyiniz). Söz konusu süre, altı aylık takvim süresinin son gününde, bu tarih bir Pazar günü veya resmi tatil günü olsa bile, sona erer. Özetle, başvuru formunuz, gerekli tüm bilgi ve belgelerle birlikte altı aylık sürenin son gününden önce Mahkeme'ye gönderilmek üzere postaya verilmiş olmalıdır. Dolayısıyla başvurunuzu doğru zamanda postaya verdiğinizden emin olunuz;
- Şikâyetleriniz sağlam temellere dayanmalıdır: Şikâyetlerinize neden olan olayları açık ve özlü bir ifade ile dile getirmeli ve beyanlarınızla ilgili belgeleri, kararları, sağlık raporlarını, tanık ifadelerini ve şikâyetlerinizi destekleyici diğer belgeleri göndererek **iddialarınızı kanıtlamalısınız**;
- Şikâyette bulunduğunuz olguların bir temel hakkınıza haksız bir müdahale teşkil ettiğini gösterebilmelisiniz. Yalnızca haksız veya yanlış olduğunu düşündüğünüz için bir mahkeme kararı hakkında şikâyette bulunamazsınız. Mahkeme, bir temyiz/istinaf mahkemesi konumunda değildir ve ulusal mahkemeler tarafından verilen kararları ne değiştirebilir ne de ortadan kaldırabilir;
- Şikâyetleriniz Mahkeme veya başka bir uluslararası makam tarafından incelenmemiş olmalıdır.

Mahkeme'ye her sene, on binlerce şikâyet ulaştığını göz önünde bulundurmalısınız. Mahkeme, uluslararası denetim kurumularınca inceleme niteliği taşımayan ve delillere dayanmayan içeriksiz, anlamsız veya mükerrer şikâyetleri değerlendirecek kaynaklara sahip değildir. Bu tip başvurular, saldırgan ve hakaret edici bir dil kullanan başvurucular için de geçerli bir sebep olan, başvuru hakkının kötüye kullanılması sebebiyle reddedilebilir.

Şikâyete konu durumun, başvuru gerçek ve önemli bir zarara uğratmadığı, uluslararası düzeyde incelenmesini gerektiren yeni bir insan hakları ihlali oluşturmadığı ve ulusal bir mahkemede incelenmiş olduğu durumlarda da, Mahkeme başvuruyu reddedebilir.

Kabuledilebilirlik kriterleri hakkında daha fazla bilgi için, bir avukata danışabilir veya Mahkeme'nin internet adresindeki kabuledilebilirlik kriterleri ve sıkça sorulan sorular bölümünü inceleyebilirsiniz.

II. Başvuru formu nasıl doldurulmalı

Geçerli bir başvuru formu için yapılması gerekenler Mahkeme İttüzüğünün 47. maddesi ile belirlenmiştir (başvuru formu paketinde bu bilgiyi bulabilirsiniz); daha fazla bilgiye Mahkeme'nin <http://www.echr.coe.int/applicants> internet adresinde yer alan, İttüzüğe ek olarak hazırlanmış, başvuruda bulunma prosedürüne ilişkin Uygulama Talimatı başlığından ulaşabilirsiniz. Başvurunuzun eksiksiz bir başvuru olarak kabul edilmesini engelleyebilecek hatalardan kaçınmak için, başvuru formunu doldurmadan önce aşağıda belirtilen yol gösterici açıklamaları okumanız tavsiye edilir.

- OKUNAKLI YAZIN. Tercihen daktilo veya bilgisayar kullanın.
- DURUMUNUZLA İLGİLİ HER BÖLÜM DOLDURULMALIDIR. Aksi takdirde başvurunuz eksik olduğu için kabul edilmeyebilir.

- Sembol veya kısaltmalar kullanılmamalı, amacınız kelimeler ile açıkça ifade edilmelidir.
- Başvuru formunuz AÇIK ve ÖZ OLMALIDIR.

Lütfen başvuru formunu Mahkeme'nin internet adresinden indirip, eğer mümkünse, elektronik ortamda doldurunuz. Bu işlem, başvurunuzun işleme konulmasını hızlandıracaktır.

Dil

Mahkemenin **resmi dilleri** İngilizce ve Fransızcadır, ancak size daha kolay geliyorsa, Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü'ne, Sözleşmeyi imzalamış devletlerin resmi dillerinden birinde yazabilirsiniz. Mahkeme önündeki usulün ilk aşamalarında Mahkeme'den bu dillerden birinde yazılmış mektuplar alabilirsiniz. Fakat daha sonraki aşamalarda, özellikle de Mahkeme şikâyetleriniz konusunda Sözleşmecî Devlet'in yazılı görüşünü almaya karar verirse, Mahkeme tarafından gönderilen tüm mektup ve belgeler İngilizce veya Fransızca olacaktır. Aynı şekilde, sizden veya temsilcinizden gelecek yazışmaların da İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde olması istenecektir.

Başvuru formunda doldurulacak bölümlere ilişkin açıklamalar

Bir başvurunun Mahkeme tarafından kabul edilebilmesi için, başvurunun durumuna uygun olan her bölümü belirtilen biçimde doldurması ve Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesi uyarınca gerekli tüm bilgi ve belgeleri temin etmesi gerekmektedir. Lütfen başvuru formunu doldururken ve şikâyetlerinizi destekleyici belgelerinizi eklerken bu uyarıyı göz önünde bulundurunuz. **Aksi takdirde başvurunuz Mahkeme tarafından incelenmeyecek, adınıza dosya açılmayacak ve gönderdiğiniz hiçbir belge muhafaza edilmeyecektir.**

Başvuru formu – (formda yer alan bölümlere ilişkin açıklamalar)

Başvuru formunda kullanılan terim ve açıklamalar Sözleşme'yi temel almaktadır ve toplumsal cinsiyete duyarlı dilin bulunmaması halinde kimseyi dışlama amacı güdülmektedir.

Barkod kutusu

Eğer daha önce, aynı konuda Mahkeme ile yazışmada bulduysanız ve size bu şikâyetlerinize ilişkin barkod etiketleri gönderildiyse, etiketlerden bir tanesini, başvuru formunun ilk sayfasında, sol üst köşede bulunan kutuya yapıştırmalısınız.

A. Başvurucu

A.1. Gerçek kişi

Bu bölüm, bireysel başvuruda bulunan gerçek kişiler içindir (A.2. bölümünde belirtilen tüzel kişiliğin (şirket veya dernek) aksine).

1-9. Birden fazla başvurucu gerçek kişi varsa, her bir başvurucu için bu bilgiler ayrı bir sayfada doldurulmalıdır. Birden fazla başvurucu olması halinde, lütfen başvuru numaraları sıra numarası verin. Ayrıca, "Grup başvurular (aynı konuda birden fazla ayrı başvuru) ve sayısı birden fazla olan başvuru sahipleri (aynı konudaki bir başvuruda birden fazla başvuru)" ile ilgili aşağıdaki bölümü inceleyiniz.

6. Adres: Mahkeme'nin gerektiğinde iletişim kurabilmesi için, avukat veya temsilci adresinden ayrı olarak, başvuru mutlaka kendi yazışma adresini bildirmelidir. Konaklayacak yeri veya sabit bir

adresli olmayan başvuruların, gerekli açıklamayı da yaparak, bir posta kutusu adresi veya bir arkadaşının adresini bildirmesi gerekir.

A.2. Tüzel kişi (kuruluş)

Bu bölüm, bireysel başvuruda bulunan şirket, sivil toplum kuruluşları, dernekler vb. tüzel kişi başvurular içindir. Bu bölüm doldurulmuş ise D.1 bölümünün de tamamlanması gerekmektedir.

10-16. Bu alanlara, başvuru tüzel kişiye ait kimlik ve iletişim bilgilerini doldurunuz. Aynı türde birden fazla başvuru varsa, her bir başvuru için bu bilgiler ayrı bir sayfada doldurulmalıdır. Birden fazla başvuru olması halinde lütfen başvurulara sıra numarası veriniz.

11. Kayıt numarası: Başvuru sahibi tüzel kişinin resmi kayıtlardaki numarasını veya ticaret sicil kayıt numarasını (eğer varsa) bu alana giriniz.

12. Tanımlama kolaylığı açısından, eğer varsa, şirketlerin kayıt, kuruluş veya birleşme tarihleri bu alana girilmelidir.

Grup başvurular ve sayısı birden fazla olan başvurular

Bir başvuru veya temsilci, başvuru konuları farklı olaylara dayanan, iki veya daha fazla başvuru adına başvuruda bulunuyorsa, her biri için eksiksiz bilgileri içeren ayrı bir başvuru formu doldurulmalıdır. Şikâyetlere ilişkin belgeler her bireysel başvuru formuna ayrı ayrı eklenmelidir.

Başvuru sayısının beşten fazla olduğu durumlarda, başvuru formu ve belgelere ek olarak, her başvuru için tanımlayıcı bilgileri içeren bir tablo gönderilmelidir. Bu tablo, Mahkeme'nin www.echr.coe.int/applicants internet adresinden indirilebilir. Temsilcinin bir avukat olması durumunda, bu tablo elektronik ortamda (CD-Rom veya USB bellek) kaydedilmiş olarak gönderilmelidir.

Çok büyük sayıda başvuru grupları veya başvuruların olduğu durumlarda, başvurulardan veya temsilcilerinden, gönderilerini veya belgelerini elektronik ortamda veya Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından belirtilecek diğer yollarla Mahkeme'ye sunmaları istenebilir. Bu durumdaki başvuruların etkili ve hızlı bir şekilde değerlendirilmesini kolaylaştırmak amacıyla Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından bu konuda başka talimatlar da verilebilir.

Grup başvurular veya sayısı birden fazla olan başvurular hakkında Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü'nün şekil ve usullere dair taleplerinin yerine getirilmemesi, davaların Mahkeme tarafından incelenememesine neden olabilir (bkz. İctüzük 47 ŞŞ 5.1 ve 5.2).

B. Aleyhinde başvuru yapılan Devlet veya Devletler

17. Başvurunun, aleyhine yöneltildiği devlete veya devletlere ait kutuları işaretleyiniz.

Bu bölüm, şikâyetçi olduğunuz konulardan sorumlu olduğunuzu düşündüğünüz devletlere ilişkindir. Mahkeme'ye sadece bu listedeki Sözleşme sistemine dâhil olan devletler aleyhine yöneltilen davaların getirilebileceğini unutmayınız.

C. Gerçek kişi başvuru temsilcisi (veya temsilcileri)

Bu bölümde temsilci olarak belirlenen kişi 35. no.lu kutuyu, başvuru ise 33. no.lu kutuyu mutlaka imzalamalıdır.

C.1. Avukat olmayan temsilci

16-23. Bazı başvurular, sağlık veya yetkisizlik sebebiyle dava usulünde yer alamayabilirler veya yer almamayı seçebilirler. Bu kişiler hukuk eğitimi almamış kişilerce temsil edilebilirler. Örneğin, bir ebeveyn çocuğunu temsil edebilir. Benzer şekilde, pratik veya tıbbi nedenlerle dava usulünde yer

alması mümkün olmayan ceza infaz kurumlarındaki veya hastanelerdeki başvurucular aile bireyleri, eşleri veya birlikte yaşadığı kişiler tarafından temsil edilebilirler. Bu gibi durumlarda, temsilcinin başvurucuyu hangi sıfatla temsil ettiği veya başvurucuya olan yakınlığı belirtilmeli, kimlik ve iletişim bilgileri verilmelidir.

C.2. Avukat

26-32. Mahkeme önünde başvurucuyu temsile yetkili avukatın kimlik ve iletişim bilgileri eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Başvurunun yapılması aşamasında bir avukat tarafından temsil edilmek tavsiye edilmekle birlikte zorunlu değildir. Başvuru, bir avukat tarafından temsilini gerektiren ileri aşamaya ulaştığı takdirde, başvurucu bu konuda bilgilendirilir. Mahkeme'nin, başvurunun hükümete yazılı görüşlerini bildirmesi için tebliğ edilmesi kararını verdikten sonraki bu aşamada, avukat tutmak için başvurucunun maddi imkânı yoksa ve Mahkeme davanın görülebilmesi için gerekli buluyorsa, başvurucu adli yardımdan yararlanabilir. Söz konusu aşamaya gelindiğinde gerekli bilgiler başvuruculara gönderilecektir.

C.3. Yetki

Bu bölümdeki imzalar ıslak (orijinal) olmalıdır.

33. Başvurucu (*çocuk olduğu veya hukuki ehliyeti olmadığı için imza yetkisi olmayan başvurucular hariç*), kendi adına hareket etmesi amacıyla belirlediği temsilciyi yetkili kılabilmek için, yetki belgesi başlıklı bu bölümü imzalamalıdır. Avukat olmayan bir temsilci, imza yetkisi olmayan bir başvurucu adına bir avukata yetki veriyse, yetki belgesini başvurucunun adına avukat imzalar.

34 ve 36. Bu bölümde belirtilmesi gereken tarih, gerçek kişi başvurucunun veya temsilcisinin belgeyi imzaladığı tarihtir.

35. Başvurucu tarafından Mahkeme'ye başvuru yapması için yetki verilen avukat veya kişi, bu görevi kabul ettiğini belirten yetki belgesi bölümünü imzalamalıdır. Bu bölümün imzalanmamış olması durumunda, Yazı İşleri Müdürlüğü, temsilcinin dava ile herhangi bir ilgisi olduğuna dair kanıt bulunmadığından, yazışmaları yalnızca başvurucu ile sürdürebilir.

Ayrı bir yetki belgesi göndermeyiniz: Mahkeme, tüm belirleyici bilgilerin ve iletişim detaylarının başvuru formu üzerinde belirtilmesini istemektedir. Başvurucu ve temsilcisi, yetki belgesi bölümünü başvurunun hazırlanması aşamasında imzalamalıdır: Bir avukat, ancak kaçınılmaz bir engel olması halinde başvuru formu ve ayrı bir yetki belgesi sunabilir. Mahkeme, ancak, başvuru yapıldıktan sonra avukatın değiştirilmesi veya yeni bir avukatın yetkilendirilmesi halinde ayrı bir yetki belgesini kabul edebilir. Bu durumda, Mahkeme'nin internet sayfasında mevcut ve gerekli tüm bilgileri içeren yetki belgesi kullanılmalıdır. Ayrı bir yetki belgesi gönderilmesi halinde, bu durumun neden kaçınılmaz olduğu ikna edici olarak açıklanmadı ise, başvuru Mahkeme İçtüzüğü 47. madde gereklerinin yerine getirilmemiş olması sebebiyle reddedilebilir.

Başvurucu temsilcisi ve Mahkeme arasında elektronik iletişim

eComms, Mahkeme'nin bir başvurucunun temsilcisi ile elektronik olarak haberleşebilmesi amacıyla sunulan bir hizmettir. **Bu hizmetin kullanıma açılması için, ilgili Hükümetin başvuruya ilişkin yazılı görüş sunmasını gerektiren prosedürel aşamaya ulaşılmış olması gerekmektedir.**

37. Başvurucu temsilcisi tarafından Mahkeme'ye bildirilen elektronik adres, eComms hesabının açılması için kullanılacaktır. Bir avukatlık bürosunda toplu halde hizmet veren temsilcilerin, hesabın çok sayıda kullanıcı tarafından kullanılabilmesini sağlamak için genel bir elektronik adres bildirmeleri tavsiye edilir.

eComms hesabınız için kullanılan elektronik adrese ilişkin her türlü değişikliği Mahkeme'ye bildirmeniz gerekmektedir.

Daha fazla bilgiye eComms internet adresinde yer alan Hüküm ve Şartlar başlığından (<https://ecomms.echr.coe.int>) ve ayrıca başvuru sahiplerinin elektronik başvurularına ilişkin Uygulama Talimatı başlığından ulaşabilirsiniz (www.echr.coe.int/practicedirections) (yalnızca İngilizcesi ve Fransızcası mevcuttur).

D. Tüzel kişi başvuru sahibinin temsilcisi (veya temsilcileri)

D.1. Kuruluş yetkilisi

38-45. Başvuru sahibi kuruluş, Mahkeme'nin yazışma yapabileceği ve kuruluş adına hareket etme yetkisi bulunan bir birey (şirket yöneticisi, başkan veya yönetim kurulu üyesi vb.) aracılığı ile başvurusunu sunmalıdır. Bu kişinin, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeleri temin etmesi gerekir. İlgili ülkedeki yerleşik uygulamaya bağlı olarak, söz konusu belge; ticaret sicil kaydı, noter tasdikli yönetim kurulu kararı olabilir. Eğer bu tarz bir belge sunulmuyorsa, buna ilişkin bir açıklama yapılmalıdır.

Şirket adına hareket etmek için kanuni yetkiye sahip bu kişinin tam isim ve iletişim bilgileri bu bölümde belirtilmelidir.

Kurumun resmi yetkilisi, aynı zamanda kuruluş adına hareket eden bir avukat ise, bu husus D.1 ve D.2 bölümleri doldurularak açıkça belirtilmeli ve bu durumu teyit eden belgeler sunulmalıdır.

D.2. Avukat

46-52. Mahkeme önünde başvuru sahibi kuruluşu temsile yetkili avukatın kimlik ve iletişim bilgileri eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Başvurunun yapılması aşamasında bir avukat tarafından temsil edilmek tavsiye edilmekle birlikte, zorunlu da değildir. Başvurunun bir avukat tarafından temsilini gerektiren ileri aşamaya ulaşması halinde, başvuru bu konuda bilgilendirilir.

Bu bölümde avukat olarak belirtilen kişi 55 no.lu kutuyu, başvuru kuruluşun temsilcisi olarak belirtilen kişi 53 no.lu kutuyu imzalamalıdır.

D.3. Yetki

Bu bölümdeki imzalar ıslak (orijinal) olmalıdır.

53. Başvuru sahibi kuruluşun temsilcisi, kurum adına hareket etme yetkisini verdiği avukatı yetkilendirmek için bu bölümü imzalamalıdır.

54 ve 56. Bu bölümde belirtilmesi gereken tarih, kurum temsilcisinin ve avukatın belgeyi imzaladığı tarihtir.

55. Başvuru sahibi kurum tarafından Mahkeme'ye başvuru yapması için yetki verilen avukat, bu görevi kabul ettiğini belirtmek için yetki belgesi bölümünü imzalamalıdır. Bu bölümün imzalanmamış olması durumunda, Yazı İşleri Müdürlüğü, avukatın dava ile herhangi bir ilgisi olduğuna dair kanıt bulunmadığından, yazışmaları yalnızca başvuru kuruluşun temsilcisi ile sürdürebilir.

Aynı bir yetki belgesi göndermeyiniz: Mahkeme, tüm belirleyici bilgilerin ve iletişim detaylarının başvuru formu üzerinde belirtilmesini istemektedir. Başvuru sahibi kuruluşun temsilcisi veya avukatı yetki belgesi kısmını başvurunun hazırlanması aşamasında imzalamalıdır: Bir avukat, ancak kaçınılmaz bir engel olması halinde başvuru formu ve ayrı bir yetki belgesi sunabilir. Mahkeme, ancak, başvuru yapıldıktan sonra avukatın değiştirilmesi veya yeni bir avukatın yetkilendirilmesi halinde ayrı yetki belgesini kabul edebilir. Bu durumda, Mahkeme'nin internet adresinde mevcut ve gerekli tüm bilgileri içeren yetki belgesi kullanılmalıdır. Aynı bir yetki belgesi gönderilmesi halinde, bu durumun neden kaçınılmaz olduğu ikna edici olarak açıklanmadı ise, başvuru Mahkeme İhtüzüğü'nün 47. maddesinin gereklerinin yerine getirilmemiş olması sebebiyle reddedilebilir.

Basvurucu temsilcisi ve Mahkeme arasında elektronik iletişim

eComms, Mahkeme'nin bir tüzel kişi başvuru temsilcisi ile elektronik olarak haberleşebilmesi amacıyla sunulan bir hizmettir. Bu hizmetin kullanıma açılması için, ilgili Hükümetin başvuruya ilişkin yazılı görüş sunmasını gerektiren prosedürel aşamaya ulaşılmış olması gerekmektedir.

57. Başvurucu temsilcisi tarafından Mahkeme'ye bildirilen elektronik adres, eComms hesabının açılması için kullanılacaktır. Bir avukatlık bürosunda toplu halde hizmet veren temsilcilerin, hesabın çok sayıda kullanıcı tarafından kullanılabilmesini sağlamak için genel bir elektronik adres bildirmeleri tavsiye edilir.

eComms hesabınız için kullanılan elektronik adrese ilişkin her türlü değişikliği Mahkeme'ye bildirmeniz gerekmektedir.

Daha fazla bilgiye eComms internet adresinde yer alan Hüküm ve Şartlar başlığından (<https://ecomms.echr.coe.int>) ve ayrıca başvuru sahiplerinin elektronik başvurularına ilişkin Uygulama Talimatı başlığından ulaşabilirsiniz (www.echr.coe.int/practicedirections) (yalnızca İngilizcesi ve Fransızcası mevcuttur).

E., F. ve G.: Başvurunun konusu

58-65. Başvurunuz kısa ve öz olmalıdır. Davanızı ilgilendiren önemli bilgileri veriniz: İkincil konular ve ilgisiz olayları dâhil etmeden, şikâyetinizle ilgili asli nitelikteki olayları ve kararları açıklayarak, haklarınızın nasıl ihlal edildiğine dair bilgilere yer veriniz. Ek bir belgeye her zaman atıfta bulunabileceğiniz için, uzun alıntılar eklemeyiniz. Davanıza ilişkin olayları ve şikâyetlerinizi, Mahkeme'nin başvurunun konusunu ve kapsamını belirlemesine olanak sağlayacak şekilde, bu amaçla öngörülen bölümlerde açıklayınız. Davanıza ilişkin bu bilgiler, başvurunuzun doğru ve hızlı bir şekilde incelenmesi açısından oldukça önemlidir ve söz konusu bilgiler, ek belgelerde değil, bu amaçla başvuru formunda ayrılmış sayfalarda belirtilmelidir. Bu bölüme her detayı sıkıştırıp doldurmak yerine, olayları, şikâyetlerinizi ve kabuledilebilirlik kriterlerine uygunluğu okunaklı, açık ve özlü bir şekilde belirtmelisiniz. Bu sayfaları "bakınız ekli belge" açıklaması ile boş bırakmanız mümkün değildir. Başvuru konusuna ilişkin sunulan bilgilerin, başvuru formunda bu amaçla ayrılmış alanla sınırlandırılmaması başvurunuzun Mahkeme tarafından incelenmemesine neden olacaktır.

Eğer gerekli ise ek bilgi ve açıklamalar içeren ayrı bir belge başvuru formuna ek olarak sunulabilir. Ek bilgi ve açıklamaları içeren bu ek belge, toplam 20 sayfayı geçmemelidir (Başvuruya ilişkin karar ve belgeler bu 20 sayfalık sınıra dışındadır). Ancak bu, başvurunun konusuna ilişkin açıklamalarınıza başvuru formu üzerinde başlayıp bu açıklamalar 20 sayfa olana kadar devam edebileceğiniz anlamına gelmemelidir. Söz konusu 20 sayfa ancak, formun ilgili sayfalarında özlü bir şekilde belirtilmesi gereken olayların, şikâyetlerin ve kabuledilebilirlik kriterlerine uygunluğun anlatımına ek olmalıdır. Sunulacak ekte yeni şikâyetlere yer verilemez; sunulan ek sadece başvuru formunda halihazırda belirtilmiş şikâyetlerin geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir.

Başvurunuzun, görüşleri alınmak üzere ilgili hükümete iletilmesine karar verilirse, bu görüşlere cevaben, kendi görüşlerinizi detaylı olarak sunma fırsatınız olacağını unutmayın.

Tüm gönderileriniz **tamamen okunaklı** olmalıdır ve eğer, olaylar, şikâyetler ve kabuledilebilirlik kriterlerine uygunluk bölümlerindeki açıklamalarınıza ilave olarak sunduğunuz gönderileriniz varsa, aşağıda belirtilen hususlar da dikkate alınmalıdır:

- bu gönderileriniz eğer daktilo veya bilgisayar kullanılarak doldurulmuşsa, okunaklı bir yazı karakteri ve yazı tipi ile yazılmış olmalı (başvuru metninde en az 12 punto, dipnotlarda 10 punto);
- ek belgeler söz konusu ise, A4 sayfa boyutunda ve sayfa kenar boşluğu en az 3.5 cm olarak düzenlenmiş olmalı;

- sayfalar sırasına göre numaralandırılmış olmalı, ve;
- paragrafları numaralarla belirlenmiş olmalıdır.

Genel bir kural olarak, başvurunuzda verdiğiniz bilgi ve sunmuş olduğunuz belgeler, başvuru ve üçüncü şahıslar hakkında verdiğiniz bilgiler de dâhil olmak üzere, **kamuya açık olacaktır**. Dahası, bu bilgilerin başvurunun savunmacı hükümete iletilmesi amacıyla hazırlanmış olayların özetinde, Mahkeme'nin bir başvuru hakkında verdiği kabuledilmezlik veya kayıttan düşürme kararında, ya da başvurunun esasına ilişkin bir kararda yer alması halinde, söz konusu bilgilere Mahkeme'nin internet aracılığı ile ulaşılabilen veri tabanı HUDOC'dan erişilebilecektir. Dolayısıyla, özel hayatınız ya da üçüncü şahısların özel hayatı hakkında, sadece davanızın anlaşılması için mutlaka gerekli olan ayrıntıları sunmalısınız.

Ayrıca, kimliğinizin açıklanmasını istemiyorsanız bunu belirtmeniz ve yargılamanın aleniyeti ilkesinin istisnası niteliği taşıyan bu talebin gerçekleşmesini başvuru formunda bildirmezsiniz gerekmektedir. **Kimliğin gizli tutulması** talepleri ancak istisnai durumlarda ve gerekçesi haklı bulunursa kabul edilecektir.

E. Olayların anlatımı

58-60. Anlatımlarınızda açık ve özlü ifadeler kullanınız. Kesin tarihler belirtiniz.

Olayları kronolojik olarak, meydana geliş sırasına göre belirtiniz.

Şikâyetleriniz, birden fazla konuya ilişkin ise (örneğin farklı davalar söz konusu ise), her bir konuyu ayrı ayrı açıklayınız.

Başvurunuzu destekleyecek bütün belgeleri ve özellikle ilgili kararları veya şikâyet konusu işlemlere ilişkin belgeleri (*uzaklaştırma kararı, sınır dışı edilme kararı gibi*) sunmalısınız. Aynı zamanda, sağlık raporları, tanık ifadeleri, zabıtlar, tapu belgeleri veya gözaltında geçirilen süreleri gösteren kayıtlar gibi, iddialarınızı destekleyecek belgeleri sunmalısınız. Örneğini temin edemediğiniz belgeler bakımından, bu durumun nedenlerini belirtmelisiniz.

F. Başvurucu tarafından iddia edilen Sözleşme ve/veya Protokol ihlallerine ve iddiaların dayanaklarına dair açıklama

61-62. Öne sürdüğünüz her bir şikâyet için, Sözleşme veya Protokollerin hangi maddelerinin, nasıl ihlal edildiğini açık ve özet olarak belirtiniz.

Sözleşme kapsamındaki şikâyetlerinizi olabildiğince açık ve özlü olarak dile getiriniz. Şikâyetinizin, Sözleşme'nin hangi hükümlerine dayandığını ve ifade ettiğiniz olayların neden bu hükümlerin ihlâline sebep olduğunu belirtmelisiniz. Bu türde açıklamalar, her bir şikâyetiniz için ayrı ayrı yapılmalıdır.

Örnek:

Madde 6 § 1: Yaralanmam nedeniyle ve tazminat talebiyle açtığım dava çok uzun sürmüştür zira 10 Ocak 2002'den 25 Nisan 2012'ye kadar, on yılı aşkın bir süre devam etmiştir.

G. Sözleşme'nin 35. maddesi, 1. paragrafı uyarınca belirlenen kabuledilebilirlik kriterlerine uygunluk (İç hukuk yollarının tüketilmesi ve altı ay kuralı ile ilgili açıklamalar)

63. Bu bölümde, Mahkeme'nin uluslararası yetkisine başvurmadan önce, ulusal makamlara, iddia edilen sözleşme ihlallerini önleme veya düzeltme imkânı vermiş olduğunuzu göstermeniz gerekmektedir. Diğer bir deyişle, ilgili ülkede kullanılabilir tüm iç hukuk yollarını tüketmiş olduğunuzu göstermelisiniz.

Sözleşme veya Protokoller kapsamında dile getirdiğiniz her şikâyetiniz için aşağıdaki bilgileri vermelisiniz:

- nihai kararın kesin tarihi. kararı veren mahkemenin adı ve kararın niteliği:

- nihai karara kadar olan süreçte, alt mahkemelerde veya diğer mercilerce verilmiş kararların tarihleri; ve
- iç hukuktaki dava dosya numarası.

Mahkemeler (ilk dereceden en üst mahkemeye kadar) veya diğer karar organları tarafından alınan bütün kararların birer örneğini eklemeyi unutmayınız. Ayrıca, mahkemelere sunduğunuz talep ve dilekçelerinizin ve ayrıca temyiz aşamasındaki dilekçelerinizin birer örneğini, Sözleşme kapsamındaki şikâyetlerinizin özünü her derecede dile getirdiğinizi gösterebilmek için başvurunuza eklemelisiniz.

Mahkeme önünde ileri sürdüğünüz her bir şikâyeti, o şikâyet ile ilgili iç hukuk yollarının tüketilmesinden sonra, nihai karar tarihinden itibaren altı aylık süre içinde yaptığınızı gösterebilmelisiniz. Bu nedenle, nihai kararın tarihini kesin olarak belirtmeniz büyük önem taşımaktadır. Bunu kanıtlayabilmek için, söz konusu tarihi gösterir kararın bir örneğini veya kararın ilan edildiği veya kamuya açık hale geldiği tarihte kararın bir kopyasını alamadıysanız, kesin kararın tebliğ tarihini gösteren kayıtlı mektubun veya zarfın bir kopyasını göndermelisiniz. Kullanılabilir bir iç hukuk yolu olmadığı takdirde, şikâyetinize ilişkin eylem, tedbir veya karar aleyhine, takip eden altı aylık süre içinde başvurduğunuz göstermek için, söz konusu eylem, tedbir veya kararın tarihini gösteren belgeler sunmalısınız.

64-65. Bu bölümde, mevcut olan ama kullanmadığınız bir iç hukuk yolu varsa, bu hususu belirtmelisiniz. Bu yolu kullanmamanızın sebeplerini de, eğer varsa, belirtmelisiniz.

İç hukuk yollarının tüketilmesi ve altı ay kuralı ile ilgili daha fazla bilgiye www.echr.coe.int/applicants internet adresindeki Kabul edilebilirlik Kriterlerini Uygulama Rehberi'nden ulaşabilirsiniz.

H. Diğer uluslararası makamlar önündeki usullere ilişkin açıklamalar (eğer varsa)

66-67. Başvurunuza konu olan şikâyetlerinizi, başka bir uluslararası soruşturma veya çözüm makamı önünde dile getirip getirmediğinizi belirtmelisiniz (bir Birleşmiş Milletler organı olan Uluslararası Çalışma Örgütü, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi veya uluslararası bir tahkim kurulu gibi). Eğer şikâyetlerinizi bu gibi makamlar önünde dile getirdiyse, söz konusu kurumun adını, başvuru tarihinizi, usule ilişkin bilgileri ve alınan kararları detaylı olarak açıklamalısınız. Ayrıca, ilgili kararların ve diğer belgelerin örneklerini de göndermelisiniz.

68-69. Mahkeme önünde devam eden veya daha önce incelenmiş başvurular:

Mahkeme kayıtlarında, devam eden veya karara bağlanmış diğer başvurularınız varsa numaralarını belirtiniz. Bu bilgi, dosyalarınıza erişilmesinde ve adınıza açılmış başvuru dosyalarınızın değerlendirilmesinde Mahkeme'ye kolaylık sağlanması açısından son derece önemlidir.

I. Başvuruya ek belgeler listesi

70. Başvuru formunun E., F., G. ve H. kısımlarında atıfta bulunduğunuz bütün ilam ve kararların yanında, Sözleşme kapsamındaki ihlal iddialarınızı destekleyen ve Mahkeme'nin değerlendirmeye almasını istediğiniz diğer belgeleri (*zabıtlar, tanık ifadeleri, sağlık raporları vb.*), tarih sırasına göre düzenleyip, sayfaları sırasına göre numaralandırarak başvurunuza ekleyiniz. Göndermiş olduğunuz belgeler bütünü içinde, Mahkeme tarafından kolaylıkla bulunabilmesi açısından, başvuruya ek belgeler listesi kısmına eklediğiniz her bir doküman için sayfa numarası belirtiniz. Şayet başvuru formunda liste için ayrılmış bölüm yeterli değilse, listeye ek bir sayfada devam edebilirsiniz.

Liste bölümünde atıf yapılan bütün belgelerin eksiksiz ve okunaklı birer *örneği* başvuruya eklenmelidir.

Gönderdiğiniz belgeler size iade edilmeyeceğinden, belgelerin asıllarını değil, yalnızca örneklerini göndermelisiniz.

Mahkemeye göndereceğiniz belgelerle ilgili aşağıdaki kurallara uymalısınız:

- Belgeleri tarih ve usul sırasına göre düzenleyiniz;
- Sayfaları sırasına göre numaralandırınız; ve
- Belgeleri birbirine tutturmak için, zımba, ataç, yapıştırıcı bant **kullanmayınız**.

HATIRLATMA: Eksiksiz bir başvuru için gereken bütün bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde temin edebilmek için gereken önlemleri almak başvurunun sorumluluğundadır. Başvuruza ilişkin, mutlaka gerekli olan belgelerden bir veya daha fazlasını temin edemediğiniz ve bunun nedenleri hakkında yeterli bir açıklama veremediğiniz takdirde, başvurunuz eksik bulunarak Mahkeme tarafından incelenmeyebilir.

Güvenlik sebebiyle, süpheli maddeler içeren başvurular imha edilecektir.

Beyan ve imza

Bu bölümdeki imzalar ıslak (orijinal) olmalıdır.

72-73. Bu bölüm, her bir başvurucu veya başvurunun yetkili temsilcisi tarafından imzalanmalıdır. Bunun dışındaki kişilerin imzası kabul edilmez.

Mahkeme'nin yazışmalarında muhatap olacak kişi hakkında bilgi

74. Yazı İşleri Müdürlüğü, sadece bir başvurucu veya bir temsilci ile yazışma yapacaktır. Dolayısıyla birden fazla başvurunun bulunduğu ve temsilcinin olmadığı durumda, başvuru arasında seçilecek bir başvurucağı, Mahkeme ile yazışmaları yürütecek kişi olarak bu bölümde belirtiniz. Başvurunun temsil edildiğı durumlarda ise, Mahkeme tek bir temsilci ile yazışma yapacaktır. Bu nedenle, birden fazla avukat tarafından temsil edilen başvuru, yazışmaların hangi avukat ile yürütüleceğini belirtmelidir.

III. Başvurunun yapılması hakkında bilgi ve başvurunun incelenmesi

A. Mahkemeye başvurunun yapılması

Mahkeme'ye başvurular yalnızca posta yolu ile gönderilebilir (tefonda yapılan başvurular kabul edilmez). Diğer bir deyişle, başvuru formunun başvuru ve/veya temsilci tarafından imzalanmış aslının posta ile gönderilmesi gerekmektedir. Faks ile yapılacak başvurular, ıslak imzalı asıl başvuru metinleri Mahkeme'ye ulaşmadıkça eksik bir başvuru sayılacaktır. **Şikâyetinizi sözlü olarak açıklamak için Strazburg'a bizzat gelmenize gerek yoktur.**

Başvuru formu Mahkeme'nin www.echr.coe.int/applicants internet adresinden indirilebilir.

Başvuru formunuzu göndereceğiniz adres:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 STRASBOURG CEDEX
FRANCE**

B. Başvurunun işleyişi

Yalnızca usulüne uygun eksiksiz doldurulmuş başvuru formu ile birlikte şikâyetlerinizi destekleyici belgeler Mahkeme'ye ulaştığı takdirde adınıza bir dosya açılır; yazışmalarınız ve belgeleriniz kayda alınır.

Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü, başvuru formunu aldıktan sonra, başvurunun gereken tüm bilgi ve belgeleri içerip içermediğini kontrol edecektir. Başvurunuzun eksik olması halinde, İçtüzüğün 47. maddesinde belirlenen usuller çerçevesinde bir başvuruda bulunmadığınızı, adınıza bir dosya açılmadığını ve göndermiş olduğunuz belgelerin muhafaza edilmediğini bildiren bir mektup tarafınıza gönderilecektir. Bu durumda, eksiksiz hazırlanmış başvuruya formu ve başvuruya ilişkin tüm belge ve kararları (*önceki başvurunuzda göndermiş olsanız bile*) içeren yeni bir başvuru sunma imkânınız olacaktır. Eksik olarak sunulan belgeler kabul edilmeyecektir.

Yazı İşleri Müdürlüğü, şikâyetçi olduğunuz devletin yürürlükteki hukuku hakkında bilgi veremeyeceği gibi, ulusal hukukun yorumu ve uygulanmasına ilişkin hukuki danışmanlık da yapamaz.

Başvurunuzu gönderirken, başvuru formunuzun bir kopyasını, asıl belgelerle birlikte muhafaza etmelisiniz. Böylece, Yazı İşleri Müdürlüğü, başvurunuzun eksik olduğunu bildirdiği takdirde, isterseniz, yeni ve tam bir başvuruyu size belirtilen süre içinde kolaylıkla sunabilirsiniz. Eksik olduğu için reddedilen bir başvuruya ilişkin yeni bir başvuruyu, halen işlemekte olan altı aylık süre içinde yeniden göndermeniz için size yeterli bir sürenin kalacağını güvencesi yoktur. Bu nedenle, ek belgelerle birlikte eksiksiz bir başvuruyu zamanında yapmak için gereken tedbirleri almanız sizin yararınıza olacaktır.

Başvuru formu eksiksiz ise, Yazı İşleri Müdürlüğü, **adınıza bir dosya açıldığını ve bu dosyanın numarasını bildiren** ve daha sonra Mahkeme'ye sadece bu dosyaya ilişkin göndereceğiniz tüm mektuplarda ya da diğer belgelerde kullanmanız gereken barkod etiketlerini içeren bir cevap gönderecektir. Size bildirilen **başvuru numarasını, bu başvuruya ilişkin daha sonraki bütün yazışmalarınızda belirtmeniz gereklidir.**

Yazı İşleri Müdürlüğü, sizden şikâyetlerinize ilişkin bilgi veya tamamlayıcı açıklamalar talep edebilir. Mahkemeden gelen mektuplara en kısa sürede cevap vermek sizin yararınıza olacaktır. Yeni açılmış bir başvuruda, Yazı İşleri Müdürlüğü'nün mektubuna altı ay içinde hiçbir cevap gelmediği takdirde başvuru temelli olarak işlemden kaldırılarak imha edilir. Mahkeme tarafından incelenmeye alınmış bir başvuruda ise, Mahkeme'nin mektubuna belirtilen süre içinde cevap verilmemesi veya hiç cevap verilmemesi veya gereken bilgi ve belgelerin gönderilmemesi, başvurunuzu sürdürmek istemediğiniz şekilde değerlendirilebilir ve bunun sonucu olarak başvurunuz Mahkeme tarafından incelenmeyeceği gibi, kabuledilemez bulunabilir veya Mahkeme kayıtlarından düşürülebilir.

C. Mahkeme ücreti

Başvurunuz **ücretsiz olarak** incelenecektir. Başvurunuz hakkında Mahkeme tarafından verilen karar size bildirilecektir.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Please note that this form will work correctly only with Adobe Reader 9
Upwards (download available from www.adobe.com).
Please save a copy of this form locally before filling it in using Adobe Reader,
then print it and post it to the Court.

TUR - 2014/1

Başvuru Formu

Başvuru Formu hakkında

Başvuru formu resmi ve hukuki bir belge olup hak ve yükümlülüklerinizi etkileyebilecek niteliktedir. Başvuru formunuzu, başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamaları dikkate alarak doldurunuz. Durumunuzu ilgilendiren tüm bölümleri doldurunuz ve başvurunuzla ilgili belgeleri başvuru formuna ekleyiniz.

Hatırlatma: Başvuru formu eksiksiz olarak doldurulmadığı takdirde kabul edilmeyecektir (*Mahkeme İçtüzüğü Madde 47*). Özellikle, İçtüzüğün 47. maddesinin 2. paragrafı a) bendine göre, 47. maddenin 1. paragrafı d), e) ve f) bentlerinde başvurucudan istenen bilgilerin (*maddi olaylara dair açıklama, iddia edilen Sözleşme ihlalleri, başvurunun kabul edilebilirlik kriterlerini yerine getirdiğini gösteren açıklamalar*) Mahkeme'nin başvurunun niteliğini ve kapsamını başka bir belgeyi incelemeksizin belirlemesine yetecek düzeyde olması gerekmektedir.

Barkod etiketi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından gönderilmiş barkod etiketiniz varsa aşağıdaki kutucuğun içerisinde bir adet barkod etiketi yapıştırınız.

Kayıt veya referans numarası

Mahkeme'nin tarafınıza bildirdiği bir kayıt veya referans numarası varsa bu numarayı aşağıda belirtiniz.

A. Başvurucu (Gerçek kişi)

Bu bölüm, gerçek kişiler tarafından yapılan bireysel başvurulara mahsustur. Başvurucu tüzel kişi ise B bölümüne geçiniz.

1. Soyadı

2. Adı

3. Doğum tarihi

G	G	A	A	Y	Y	Y	Y		

Örnek 27/09/2012

4. Uyuşu

5. Adresi

6. Telefon numarası (uluslararası kod ile birlikte)

7. Elektronik posta adresi (eğer varsa)

8. Cinsiyeti

- erkek
 kadın

B. Başvurucu (Tüzel kişi)

Bu bölüm, tüzel kişiler tarafından yapılan başvurulara mahsustur (şirket, sivil toplum örgütü, dernek veya diğer yasal kurum veya kuruluşlar).

9. Adı

10. Sicil numarası (eğer varsa)

11. Kurulma veya tescil tarihi (eğer varsa)

G	G	A	A	Y	Y	Y	Y		

Örnek 27/09/2012

12. Faaliyeti

13. Resmi adresi

14. Telefon numarası (uluslararası kod ile birlikte)

15. Elektronik posta adresi

C. Başvurucunun temsilcisi (veya temsilcileri)

Başvurucu temsil edilmiyorsa D bölümüne geçiniz.

Avukat olmayan temsilci/ tüzel kişi yetkilisiAvukat *değilseniz* ama bir başvurucuyu temsil ediyorsanız bu bölümü doldurunuz.

Başvurucuyu hangi yetkiye dayanarak temsil ettiğinizi veya aranızdaki ilişkiyi belirtiniz. Tüzel kişi temsilcisi olduğunuz takdirde resmi sıfatınızı belirtiniz.

16. Yetki/ilişki/resmi sıfat

17. Soyadı

18. Adı

19. Uyuğu

20. Adresi

21. Telefon numarası (uluslararası kod ile birlikte)

22. Faks numarası (uluslararası kod ile birlikte)

23. Elektronik posta adresi

AvukatBaşvurucuyu *avukat* sıfatı ile temsil ediyorsanız bu bölümü doldurunuz.

24. Soyadı

25. Adı

26. Uyuğu

27. Adresi

28. Telefon numarası (uluslararası kod ile birlikte)

29. Faks numarası (uluslararası kod ile birlikte)

30. Elektronik posta adresi

Yetki Belgesi

Başvurucu herhangi bir kişiyi aşağıdaki yetki belgesini doldurup imzalamak suretiyle temsilci olarak tayin edebilir (bkz. başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar).

Aşağıda imzası olan ben, yukarıda kimliği belirtilen kişi ya da kişilere beni Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde her türlü usul işleminde Sözleşme'nin 34. maddesine göre yaptığım başvuruda temsil etme yetkisini veriyorum.

31. Başvurucunun imzası

32. Tarih

Örnek 27/09/2012

G G A A Y Y Y Y

D. Aleyhinde başvuru yapılan Devlet veya Devletler

33. Aleyhinde başvuru yapılan Devlet veya Devletlerin adını işaretleyiniz.

☐ ALB - Arnavutluk	☐ ITA - İtalya
☐ AND - Andorra	☐ LIE - Lihtenştayn
☐ ARM - Ermenistan	☐ LTU - Litvanya
☐ AUT - Avusturya	☐ LUX - Lüksemburg
☐ AZE - Azerbaycan	☐ LVA - Letonya
☐ BEL - Belçika	☐ MCO - Monako
☐ BGR - Bulgaristan	☐ MDA - Moldova Cumhuriyeti
☐ BIH - Bosna-Hersek	☐ MKD - "Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti"
☐ CHE - İsviçre	☐ MLT - Malta
☐ CYP - Kıbrıs	☐ MNE - Karadağ
☐ CZE - Çek Cumhuriyeti	☐ NLD - Hollanda
☐ DEU - Almanya	☐ NOR - Norveç
☐ DNK - Danimarka	☐ POL - Polonya
☐ ESP - İspanya	☐ PRT - Portekiz
☐ EST - Estonya	☐ ROU - Romanya
☐ FIN - Finlandiya	☐ RUS - Rusya Federasyonu
☐ FRA - Fransa	☐ SMR - San Marino
☐ GBR - Birleşik Krallık	☐ SRB - Sırbistan
☐ GEO - Gürcistan	☐ SVK - Slovakya Cumhuriyeti
☐ GRC - Yunanistan	☐ SVN - Slovenya
☐ HRV - Hırvatistan	☐ SWE - İsveç
☐ HUN - Macaristan	☐ TUR - Türkiye
☐ IRL - İrlanda	☐ UKR - Ukrayna
☐ ISL - İzlanda	

Başvurunun konusu

Başvuruya konu olan olaylar, şikâyetler, iç hukuk yollarının tüketilmesi ve Sözleşmenin 35. maddesinin 1. paragrafında belirtilen altı aylık süre kuralına uygunluk ile ilgili tüm bilgiler başvuru formunun bu bölümünde belirtilmelidir (E, F ve G bölümleri) (Mahkeme içtüzüğü madde 47 paragraf 2(a)). Başvurucu, bu bilgileri ayrıntılı açıklamalarını ekleyerek tamamlayabilir. İlave açıklamalar 20 sayfadan fazla olmamalıdır (bkz. Mahkeme içtüzüğü madde 47 paragraf 2(b)). Başvuruyu destekleyici belgeler ve kararlar bu sayfa sayısı sınırlamasına tabi değildir.

E. Olayların anlatımı

34.

Bu bölüme gireceğiniz bilgilerin boyut sınırını aşmadığından emin olunuz ve bu amaçla lütfen metni gözden geçiriniz. İlave bilgi sunmak istediğiniz takdirde "başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar" başlıklı belgeyi inceleyiniz.

Olayların anlatımı (devam)

35.

Bu bölüme gireceğiniz bilgilerin boyut sınırını aşmadığından emin olunuz ve bu amaçla lütfen metni gözden geçirin. İlave bilgi sunmak istediğiniz takdirde "başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar" başlıklı belgeyi inceleyiniz.

Olayların anlatımı (devam)

36.

Lined area for writing the continuation of the event description.

Bu bölüme gireceğiniz bilgilerin boyut sınırını aşmadığından emin olunuz ve bu amaçla lütfen metni gözden geçiriniz. İlave bilgi sunmak istediğiniz takdirde "başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar" başlıklı belgeyi inceleyiniz.

F. İddia edilen Sözleşme ve/veya Protokol ihlallerine ve iddiaların dayanaklarına dair açıklama.

37. İlgili Sözleşme maddeleri

Açıklamalar

1. Başvuruya ek belgeler listesi

Bütün belgelerin *eksiksiz* ve *okunaklı* birer suretini başvuruya eklemelisiniz. Gönderdiğiniz belgeler tarafınıza iade edilmeyecektir. Bu nedenle belgelerin asıllarını değil yalnızca suretlerini göndermeniz yararınıza olacaktır.

Mahkemeye göndereceğiniz belgelerle ilgili aşağıdaki kurallara uymalısınız:

- Belgeleri tarih ve usul sırasına göre düzenleyiniz;
- Sayfaları sırasına göre numaralandırınız;
- Belgeleri birbirine tutturmak için, zimba, ataç, yapıştırıcı bant kullanmayınız.

45. Bu listede, gönderdiğiniz belgeleri tarih sırasına dizerek her belgenin çok kısa ve özlü bir tanımını yapınız.

1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____
8.	_____
9.	_____
10.	_____
11.	_____
12.	_____
13.	_____
14.	_____
15.	_____
16.	_____
17.	_____
18.	_____
19.	_____
20.	_____
21.	_____
22.	_____
23.	_____
24.	_____
25.	_____

5. Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK)

Kamu Denetçiliği Kurumu, aslında mahkemeler gibi bir kanun yolu değildir fakat hapisane idaresi ve Adalet Bakanlığının yaptığı işlemi denetleyip var olan hukuka aykırılığı ortadan kaldırmak üzere öneriler getiren bir kurumdur. İdarenin işleyişi ile ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. Kurumun getirdiği bu öneriler, infaz hakimliğine başvurmaya gerek kalmadan hapisane idaresinin yasa ve yönetmeliklere uygun hareket etmesi sonucunu doğurabilmektedir. Hatta eğer yönetmeliklerde insan haklarına aykırı düzenlemeler varsa bu yönetmeliklerin hukuka uygun şekilde düzeltilmesini de sağlayabilmektedir.

- Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurabilmek için öncelikle hapisane idaresine bir hakka kavuşmak için başvurmuş olman ve hapisane idaresinin bu başvuruyu reddetmesi gerekir.
- Sonrasında infaz hakimliğine başvurmadan önce Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurarak hakkına kavuşmak için hapisane idaresinin işlemi şikayet etmelisin. Eğer infaz hakimliğine başvurduktan sonra KDK'ya başvurursan kurum, artık bu işlemi bir mahkeme incelediği için kendisinin inceleyemeyeceğine karar vererek başvurunu incelemeyi reddeder.
- KDK, yapacağı araştırmayı en fazla 6 ay içinde sonuçlandırmalıdır.

- KDK eğer şikayetini kabul ederse hapisane idaresine ya da Adalet Bakanlığına hukuka aykırı işlemin düzeltilmesi için öneride bulunacaktır. Bakanlık ya da hapisane idaresi tarafından işlem kısa sürede hukuka uygun hale getirilmezse artık infaz hakimliğine ya da (bakanlık için) idare mahkemesine başvurabilirsiniz.
- KDK eğer şikayetini reddederse artık infaz hakimliğine başvurabilirsiniz. KDK'ya başvurduğunuz zaman infaz hakimliğine başvurmak için sahip olduğunuz 15 günlük süre durur. KDK kararı sana tebliğ edildikten sonra devam eder. O yüzden sana önerimiz, KDK'ya başvurmak istiyorsan işlemi öğrendiğiniz andan itibaren 15 gün içinde başvurup, infaz hakimliğine başvurma süreni doldurmamandır. KDK kararı sana tebliğ edildikten sonra başlangıçta sahip olduğunuz 15 günün geri kalan kısmında infaz hakimliğine başvurmanız gerekecektir.

KDK'ya bir formla başvurabilirsiniz. Formdaki açıklama alanları sana yetmeyeceği takdirde ayrıca bir sayfaya anlaşılır bir dille sana uygulanan işlemin niçin hukuka aykırı olduğunu ve neyi talep ettiğini yazarak ekleyebilirsiniz. Başvuru formunu hızlı olması için faksla da gönderebilirsiniz fakat sonrasında 15 gün içinde asıl başvuru evraklarını da kuruma göndermiş olmanız gerekir. Bu başvuruyu sizin adına avukatınız ya da yasal temsilciniz de yapabilir. Erişilebilen hallerde internetten de başvuru yapmak mümkündür.

Hazırladığınız başvuruyu faksla gönderecekseniz 0312 465 22 65 numaralı faks numarasına faks çekebilirsiniz. Ardından Kavaklıdere Mah. Zeytinalı Cad. No:4 Çankaya/Ankara adresine, başvuru evraklarınızı göndermeniz gerekir. Adres ve faksın değişme ihtimaline karşılık hapisane idaresinden güncel iletişim bilgilerini talep edebilirsiniz.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
GERÇEK KİŞİLER İÇİN ŞİKÂyet BAŞVURU FORMU

EK-1

Şikâyetçinin	
T.C. Kimlik No	
Adı-Soyadı	
Pasaport No-Kimlik No-Uyruğu (Yabancılar için)	
Adresi	
Telefon No	
Faks No	
E-Posta	
Kanunî temsilcisi veya vekilinin	
T.C. Kimlik No	
Adı-Soyadı	
Pasaport No-Kimlik No-Uyruğu (Yabancılar için)	
Adresi	
Telefon No	
Faks No	
E-Posta	
1. Şikâyet edilen idare	
2. İlgili idareye başvuru tarihi, idarenin cevap tarihi ve varsa idarenin bununla ilgili bilgi ve belgeleri	
3. Şikâyet konusuna ilişkin daha önce görülüp sonuçlandırılan veya görülmekte olan dava bulunup bulunmadığı	
4. Şikâyet konusu	
5. Talep	
Tarih-imza	

*Şikâyet konusuna ilişkin her türlü belge başvuru formuna eklenir.

D- HAKLARIN İHLAL EDİLDİĞİNDE BAŞVURABİLECEĞİN KURUMLAR

Hapishanede haklarının ihlal edildiğini düşündüğünde, hak ihlallerine karşı ne yapacağını bilemediğinde, yardıma ve desteğe ihtiyacın olduğunda aşağıdaki kurumlara mektup yazabilir, durumundan onları haberdar edebilir ve yardım isteyebilirsin.

Hapishane/İnsan Hakları Kurumları

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği:

Adres: Katip Mustafa Çelebi Mah. Billurcu Sokak No:5/2 Beyoğlu / İstanbul

Telefon: 0212 293 69 82

E-posta: info@cisst.org.tr

Çağdaş Hukukçular Derneği:

Adres: İlkiz Sokak No: 18/3 Sıhhiye/Ankara

Telefon: (0 312) 232 36 69

E-posta: chdgenelmerkez@gmail.com

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği (ESHİD)

Adres: Gümüşsuyu, Ağa Çırağı Sk. Pamir Apt. No:7 Daire:1, 34437 Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0212 293 63 77 – 0501 212 72 77

E-posta: esithaklar@gmail.com, info@esithaklar.org

Görölmüştür

Adres: Adil Okay P.K. 409 Merkez/Mersin

E-posta: gorulmustur@gmail.com

Hak İnsiyatifi

Adres: Necatibey Cd. No:19 064220 Çankaya/Ankara

Tel: 0544 608 44 56

E-posta: bilgi@hakinsiyatifi.org, hakinsiyatifi.org@gmail.com

Helsinki Yurttaşlar Derneği:

Adres: Gümüşsuyu Mah. Ağa Çırağı Sokak No:7 Pamir Apt. Daire:3
34437 Gümüşsuyu – Beyoğlu - İstanbul

Telefon: (0212) 292 68 42 - 43

E-posta: iletisim@hyd.org.tr

İnsan Hakları Derneği:

Adres: Necatibey Cad. No:82/11-12 (6.Kat) Demirtepe – Ankara,
06430, Türkiye

Telefon: (0312) 230 35 67-68-69, Faks (0312) 230 17 07

E-posta: posta@ihd.org.tr

İnsan Hakları Gündemi Derneği:

E-posta: posta@rightsagenda.org.tr

İnsan Hakları Ortak Platformu:

Adres: Tunus Caddesi 87/8 Kavaklıdere Ankara 06680 Türkiye

Telefon:+90 312 468 84 60

E-posta:ihop@ihop.org.tr

Kader Mahkumları Derneği

Adres: Bizimkent ADM İş Merkezi 189 Ada No:2 Beylikdüzü/ İstanbul

Tel: 0212 873 67 00

E-posta: info@kadermahkumlaridernegi.org

Mahsus Mahal Derneği

Adres: Kocatepe Mah. Feridiye Cad. Çaylak Sok. No: 22-1 Beyoğlu
-İstanbul

Telefon: (0212) 254 98 99

E-posta: mahsusmahaldernegi@gmail.com

Mazlum Der

Adres: Molla Gürani Mh. Őehit Pilot Mahmut Nedim Sk, No: 5 Kat:
4 Fatih / İSTANBUL

Telefon: 90 (0212) 526 2440

E-Posta: info@mazlumder.org

Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (TOHAV)

Adres: Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Sok. Fikret Tuner İş Hanı No:39
K:3 Beyoğlu-İstanbul

Telefon: (0 212) 293 47 70-71

E-posta: tohav@mynet.com

Tutuku ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği (TAYAD)

Adres: Güzeltepe Mah. Birsen Sokak No:19/A Daire :2 Eyüp/ İstanbul
Tel: 0533 608 50 93

E- posta: tayadmail@gmail.com

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği ((TUHAY-DER)

Adres: İskender Paşa Mah. Ahmediye Cad. No:14/5 Aksaray, Fatih/
İstanbul

Tel: 0212 631 58 68

E-posta: marmaratuhayder@gmail.com

Türk Tabipler Birliği:

Adres: GMK Bulvarı Ő. Daniş Tunalıgil Sok. No: 2/17-23 Maltepe
Ankara 06570

Telefon: (0 312) 231 31 79

E-posta: ttb@ttb.org.tr

Türkiye Barolar Birliği:

Adres: Oğuzlar Mahallesi Barış Manęo Caddesi Av. Özdemir Özok
Sokak No:8 06650 Balgat - Ankara
Telefon: 0312 292 59 00
E-posta: barobirlik@barobirlik.org.tr

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV):

Adres: Mithatpaşa Caddesi No:49/11 6.Kat 06420 Kızılay/Ankara
Telefon: (0312) 310 66 36
E-posta: tihv@tihv.org.tr

Özgürlük İçin Hukukçular Derneği;

Adres: Galeria İş Merkezi C Blok 5.Kat No:14 Yenişehir/Diyarbakır
Adres: Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Caddesi Fikret Tuner İş Hanı
No:39, Kat:6 Beyoğlu/İstanbul
E-posta: ohdgenelmerkezi@gmail.com

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi:

Adres: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, Hacımimi , Kemeraltı
Caddesi No:13 34425 Beyoğlu/ İstanbul
Telefon: (0212) 361 62 17 ve 18, (0533) 392 15 41
E-posta: posta@amnesty.org.tr , info@amnesty.org.tr

SONSÖZ

Hapis cezası, bir insanı özgürlüğünden mahrum bırakma cezasıdır. Devletler, mahkemeleri aracılığıyla hapis cezası verdikleri insanları, ceza infaz sistemleri yani hapisaneleri aracılığıyla dört duvar arasında tutarlar. Hapis cezası bundan ibarettir. Hapsedilen insanın özgürlüğü dışındaki temel haklarının neredeyse tamamı hala vardır. Bir insan hapsedilse dahi hala hakları vardır ve onu dört duvar arasında tutan devletin, mahpusun bu haklarını korumak, ona insan onuruna uygun bir yaşam sunmak sorumluluğu bulunmaktadır.

Bu el kitabı, hapisaneler ve akıl hastaneleri gibi kapalı kurumlarda insan hakları ihlallerinin daha yoğun yaşanabileceğinin bilgisi ve kaygısıyla mahpuslara hapiste tutulmalarına rağmen var olan haklarını anlatmak, onları hak ihlallerine karşı nereye, nasıl başvuracakları konusunda bilgilendirmek amacıyla kaleme alınmıştır. Umarız, çok sayıda mahpusa ulaşır ve haklarını koruyabilmenin araçlarından biri haline gelir.

Bu el kitabı, hapishaneler ve akıl hastaneleri gibi kapalı kurumlarda insan hakları ihlallerinin daha yoğun yaşanabileceğinin bilgisi ve kaygısıyla; mahpuslara hapiste tutulmalarına rağmen var olan haklarını anlatmak, onları, hak ihlallerine karşı nereye, nasıl başvuracakları konusunda bilgilendirmek amacıyla kaleme alınmıştır. Umarız, çok sayıda mahpusa ulaşır ve haklarını koruyabilmenin araçlarından biri haline gelir.

CİSST
CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs